

**BUDAPEST FŐVÁROS XVIII. KERÜLET
PESTSZENTLŐRINC-PESTSZENTIMRE ÖNKORMÁNYZATA**

HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAM

2016-2021

Tartalom

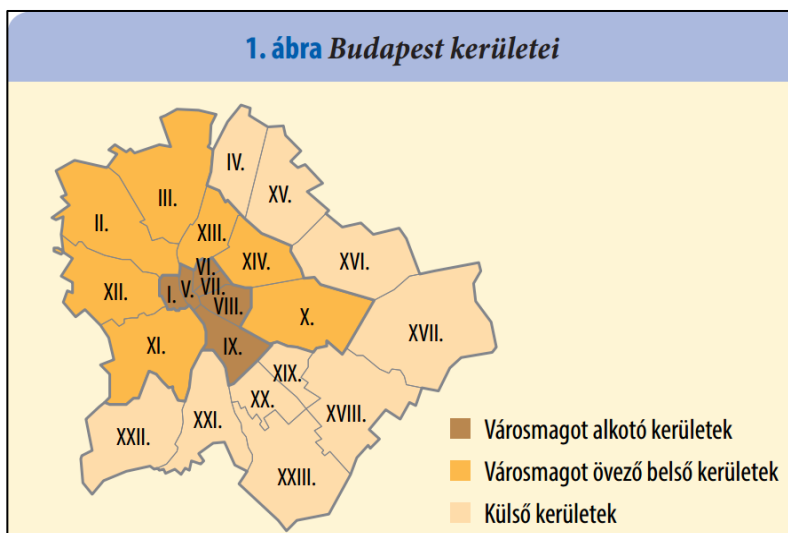
Bevezetés	3
A település bemutatása	3
Értékeink, küldetésünk	7
Célok	7
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)	9
1. Jogszabályi háttér bemutatása	9
2. Stratégiai környezet bemutatása	9
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	13
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	31
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége	45
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	61
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	72
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	85
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	88
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	89
10. A helyzetelemzés megállapításainak összegzése	89
11. Jövőképünk	91
12. Az intézkedési területek részletes kifejtése	92
13. Megvalósítás	110
14. Elfogadás módja és dátuma	111

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, Budapest Főváros XVIII. kerület Pestszentlőrinc-Pestszentimre Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség/esélyteremtés érdekében szükséges feladatokat.

Az Önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Helyi Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait, valamint a fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét.

Jelen helyzetelemzés a Helyi Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Budapest Főváros XVIII. kerülete - Pestszentlőrinc, Pestszentimre – két egykor önálló település egyesítésével, 1950-ben jött létre. Ma a kerületben, a két nagyobb városrészben, 22 önálló elnevezést viselő lakónegyedben közel 100 000 ember él. A lakosok aránya: Pestszentlőrinc 79%, Pestszentimre 21%. A két

városrész között terül el a Péterhalmi-erdő.

A kerület főleg lakójellegű peremkerület, többségében alacsony szintszámú, laza családi házas beépítéssel, több intenzív beépítésű lakóteleppel és néhány fontosabb ipari létesítménnyel.

A lakónegyedek elnevezése: Erzsébettelep, Bélatelep, Rendessytelep, Lakatostelep, Lónyaytelep, Miklóstelep, Szemeretelep, Ganztelep, Ganzkertváros, Szent Imre-kertváros, Bókaytelep, Liptáktelep, Havanna lakótelep, Szent Lőrinc-telep, Gloriett-telep, Alacskai úti lakótelep, Almáskert, Belsőmajor, Új péteritelep, Kossuth Ferenc-telep, Erdőskert.

Bölcsődék, óvodák, általános iskolák, művészeti iskola, középiskolák működnek Pestszentlőrinc-Pestszentimrén. Két sportcsarnok, egy sportkomplexum, több uszoda, sport- és tenispálya, a Bókay kertben kalandpark és műfüves sípálya,

sportegyesületek programjai várják a sportolni vágyókat. Több művelődési ház, könyvtárak, a művészeti egyesület alkotóháza, a kerület múzeuma, színi és tánc társulatok, több mint 140 civil szervezet programjaiban válogathat az érdeklődő.

Itt működik az Országos Meteorológiai Szolgálat Marczell György Főobszervatóriuma, és az ország legnagyobb nemzetközi repülőtere, ami 2011-ben vette fel Liszt Ferenc nevét.

Budapest Főváros XVIII. kerületének története

Pestszentlőrinc – Pestszentimre területe már a honfoglalás idején lakott volt, legkorábbi ráánk maradt írásos említése XIV. századi oklevelekben található. A terület a török hódoltság idején teljesen elnéptelenedett.

A mai település története a XVIII. században kezdődik, amikor Szent Lőrinc és Péteri pusztát I. Grassalkovich Antal tulajdonába került, így része lett a Gödöllő központú több ezer holdas birtoknak.

Szentlőrinc pusztán majorsági központot alakítottak ki. Az épületegyüttesből ma már csak az 1761 körül épített Szent Lőrinc (Grassalkovich) kápolna (kerületünk egyetlen műemlékjellegű épülete) látható.

1799-től Mayerffy Xavér Ferenc, Pest és Buda megbecsült polgára, Széchenyi István gróf barátja bérelte és virágoztatta fel a területet. Mintagazdasággá fejlesztette a majort, a nevet viselő Ferihegyen, a mai repülőtér helyén szőlőfajta-gyűjteményt létesített.

1814-ben, a Napóleon legyőzése után Bécsben üléselő nagy hatalmi konferencia vendégei látogatást tettek Pest-Budán. Ez alkalmából katonai parádét rendeztek Szentlőrinc pusztán. A porosz, orosz, és a Habsburg uralkodó a mai Gilice téren emelt kilátóról (Gloriette) szemlélte az eseményeket. Maga a kilátó a második világháború során elpusztult ugyan, de nevét ma is őrzi a szomszédságban kialakított településrész.

A XIX. század második felében a főváros közelsége és a négy vasútvonal alapozta meg a az intenzív fejlődést. A puszták ekkor már több birtokos kezén voltak, megindultak a házhely parcellázások. A mai település központjában, a Gyöngyvirág utca mentén az 1870-es években elegáns nyaralótelep alakult. A telkeket a politikai és tudományos élet vezető személyiségei vásárolták meg pihenő, nyaraló helyként. Gróf Lónyay Menyhért miniszterelnök elérte, hogy 1875-ben a Cegléd-Szolnok vasútvonalon "Pusztát Szent Lőrinc Nyaraló" vasútállomást létesítsenek, mely által könnyen megközelíthetővé vált az új település. Villatulajdonos volt még többek között báró Eötvös Loránd politikus-fizikus, aki villájának kertjében kezdte meg híres szabadtéri torziós inga kísérleteit; Puskás Tivadar, a telefonhírmondó és a telefonközpont feltalálója, az örökléstan kutató-biológusa, Margó Tivadar, a híres színész, Fedák Sári.

Adottságai miatt számos ipari létesítmény jelent meg a területen. Az 1870-es évektől téglagyárak, kavicsbánya, majd több textilüzem, hordó, kocsilámpa készítő, fémfeldolgozó, vasúti kocsik, majd a két háború között gépjármű-, a II. világháború alatt repülőgép-karosszériák összeszerelésével foglalkozó gyár, üzem létesült a településen: Lipták-gyár, Kistext, Filtext, az európai hírű Orenstein és Koppel magyarországi leányvállalata stb.

Cséry Lajos, akinek Szent Lőrinc pusztán, a mai Pestszentimre szomszédságában 2600 holdas birtoka volt, még az 1800-as évek végén szerződést kötött a fővárossal a hulladék

elszállítására. A Nagykőrösi út mentén kialakított egy szemétfeldolgozó telepet, ahol válogatták, osztályozták a hulladékot, szabadalmaztatott egy komposztálási eljárást, melynek segítségével az elporladt, elhumuszosodott szemétből adalékanyagok hozzáadásával szerves trágyát állítottak elő. Amikor csődbe ment, a terület a főváros kezelésébe került. A feldolgozó telepet megszüntették, és a terület Pestszentimrével szomszédos részére hordták évtizedeken keresztül a főváros szemetét. Ez a több millió köbméter anyag mintegy másfél kilométer hosszúságban, 100-800 méter szélességben, 20-25 méter magasságban hegyként halmozódott fel, melynek rekultivációja napjaink feladata maradt.

Szentlőrinc a XX. század első éveiben is intenzíven növekedett. Az Üllői úton közlekedő személy és teherszállításra is alkalmas keskenyvágányú vasutat 1900-ban villamosították. Szemere Miklós országgyűlési képviselő, istállótulajdonos 1902-ben vásárolta meg az egykori Szent Lőrinc pusztai birtok egy részét és a majorsági központot. Krúdy hőse, a sport lelkes támogatója birtokán „lövőház”-at és céllövőpályát létesített. A „lövőház” igényesen felújítva ma cukrászdaként működik. Iskola, óvodák, kápolna épült, temetőt létesítettek. 1910-ben Pestszentlőrinc önálló nagyközséggé alakult, lakosainak száma ekkor 7824 fő volt.

A szomszédos Péteri pusztán is házhely parcellázásba kezdtek a századfordulón, ide elsősorban szegényebb családok költöztek. A Soroksárhoz tartozó település 1904-től viselte a Soroksárpéteri nevet.

Az I. világháború idején a Pestszentlőrinci gyárak, üzemek haditermelésre álltak át. A Lipták gyárban úttörő fejlesztési munka folyt, adatok, fotók erősítik az itt folyó harckocsi, illetve helikopter kísérletek tényét.

A mai Havanna lakótelep helyén az I. világháború befejeződése után a Magyar Lószergyártó Rt. üresen álló épületeit a Népjóléti Minisztérium az elcsatolt területekről menekülőkhöz számára lakásokká alakíttatta át, illetve új lakóházakat is emelt. Ez a zárt, kertes bérlakásos terület volt az Állami telep, mely jelentősen növelte Lőrinc lakosságát.

A két település intenzív fejlődése tovább folytatódott a két világháború között. Pestszentlőrincen 1927-ben négy iskolaépület készült el. Új lakónegyedek, kertváros, katolikus, evangélikus, református és unitárius templomok épültek. Az 1936-ban megyei várossá váló településnek az 1940-es években már 35 000 lakosa volt. Gimnáziumot létesítettek, felépült a vásárcsarnok, megkezdődött a városközpont kialakítása, a repülőtér építése.

1930 januárjában Soroksárpéteri önálló nagyközséggé vált, 1931-ben pedig felvette a Pestszentimre nevet. Több középület, új mozi létesült.

A második világháború miatt a fejlődés megrekedt. Pestszentlőrinc lakóinak egy részét, Pestszentimre teljes lakosságát kitelepítették 1944 végén. A legnagyobb pusztítást a légitámadások, illetve az átvonuló front harcai okozták. Pestszentimre mindkét templomépületét felrobbantották.

Az újjáépítést követően Pestszentlőrincet és Pestszentimrét a főváros XVIII. kerületeként 1950-ben csatolták Budapesthez.

A főváros részeként látványos fejlődés vette kezdetét. A helyreállított ferihegyi repülőtér 1950-től szolgálja a polgári repülést. Megkezdődött a park- és védőerdő telepítés. A Hengermű, a Kőolajipari Gépgyár mellett beindult a termelés a Lőrinci Fonóban, mely az

1960-as években a magyar Pamutfonóipari Vállalat országos központja lett. Az ipari létesítmények, közintézmények mellett lakótelepek épültek. A Lakatos és a Szentlőrinc-korábbi nevén KISZ – felépítése a 60-as évek lakásínségét enyhítette. A 70-es években épült fel a bezárt téglagyár területén az új többemeletes szakorvosi rendelőintézet, a sportcsarnok és a könyvtár. Az állami telep helyén a 10 emeletes lakóházakból kialakított Havanna telep emelkedett, melyen a kor szokásaitól eltérően egy időben készültek el a lakóépületek és a kiszolgáló intézményhálózat (bölcsődék, óvodák, iskolák, élelmiszerboltok). Az Üllői úton felépült a posta és az új Városháza épülete. A 80-as évek végén kezdődött két újabb, igényes kivitelezésben készülő lakónegyed kiépítése, melyek a rendszerváltozás idején a tulajdonviszonyok tisztázatlansága miatt részben befejezetlenek maradtak, sorsuk azonban napjainkban rendeződik.

1990-es évek elején a két egykor magyar, 1956-tól szovjet laktanyából kivonultak a csapatok. Az elmúlt két évtizedben a korábban meghatározó gyárak többsége megszűnt, a foghíjakon, a település szélén társasházak és lakóparkok épülnek.

Az önkormányzat tervei között szerepel az új városközpont kialakítása Pestszentlőrincen és Pestszentimrén is. Ennek eredményeként már látható az új, az EU szabványoknak is eleget tevő vásárcsarnok, s a környezetében épülő lakások. A peastszentimrei városközpont részét képezi majd a kihelyezett polgármesteri hivatal, és az új szakorvosi rendelőintézet.

Értékeink, küldetésünk

Pestszentlőrinc-Pestszentimre jelentős tradíciókkal rendelkező, hagyományait ápoló városrész. A kerületi polgárok (tősgyökeres és beköltözők egyaránt) büszkék városukra, itt képzelik el gyermekeik jövőjét is. Ez az erős kötődés jelentős társadalmi-szervező-fejlesztő energiákat szabadíthat fel a Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak megvalósításához. A cél elérése érdekében továbbra is támogatni kell a nagyszámú civil és szakmai szervezeteket, tudatosan össze kell fogni munkájukat, véleményeiket pedig érvényesíteni és megjeleníteni az egyes programok megvalósítása során.

Budapest Főváros XVIII. kerület Pestszentlőrinc-Pestszentimre Önkormányzata az esélyegyenlőséggel kapcsolatos tevékenysége során mindent megtesz annak érdekében, hogy az egyes projektek kidolgozásában az érdekelt civil szerveződések is aktív szerepet játszanak, elősegítve ezzel a település lakosságának ilyen irányú szemléletváltását is.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Budapest Főváros XVIII. kerület Pestszentlőrinc-Pestszentimre Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

A Kormányrendelet előírása értelmében a HEP célcsoportjai a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok, különösen a

- mélyszegénységben élők,
- romák,
- gyermekek,
- nők,
- idősek és
- fogyatékkal élők.

Emellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében. A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP Intézkedési Terv tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)

Jogszabályi háttér bemutatása

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük.

A program készítését előíró jogszabályi környezet:

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet
- a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012 (VI.5.) EMMI rendelet
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkt.)
- a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény

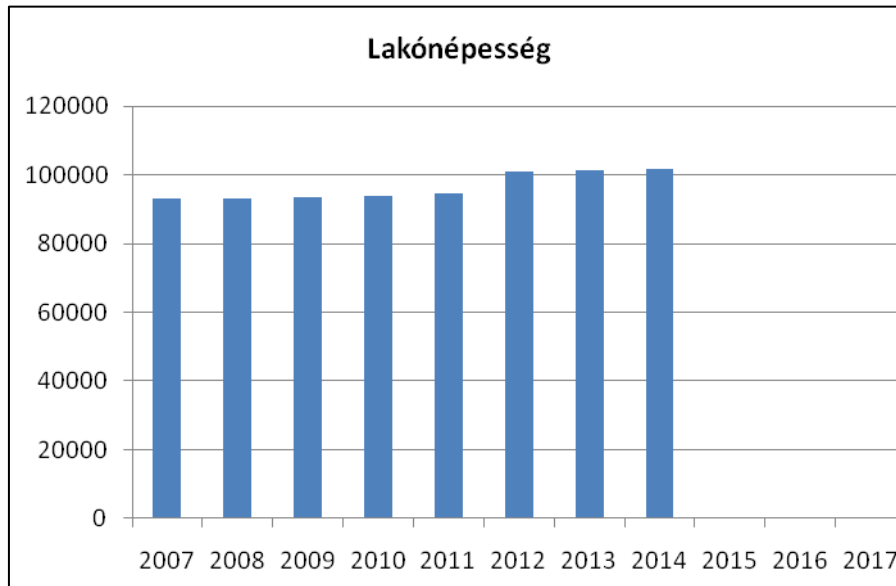
2. Stratégiai környezet bemutatása

Fontos megemlíteni azokat a helyi rendeleteket, koncepciókat, programokat és terveket, valamint a helyi fórumokat, melyek jóllehet egy-egy szektor konkrét célkitűzéseit és terveit határozzák meg, mégis szervesen és elválaszthatatlanul kapcsolódnak az esélyegyenlőség kérdésköréhez. A teljesség igénye nélkül:

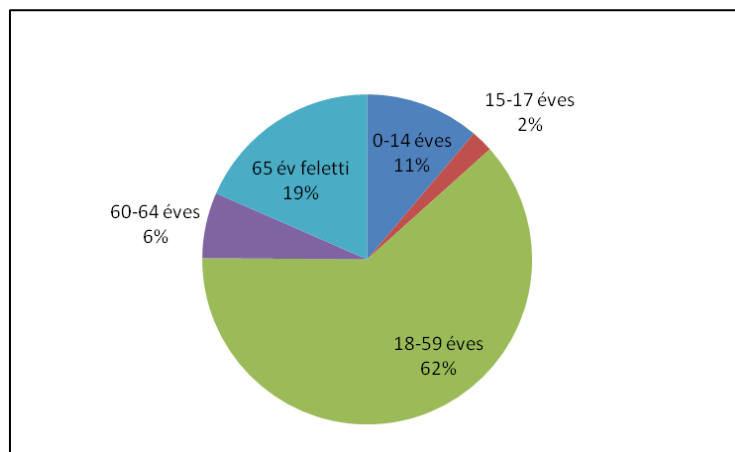
- Budapest Főváros XVIII. kerület Pestszentlőrinc-Pestszentimre Önkormányzatának Szociális Szolgáltatás-tervezési koncepciója
- Budapest Főváros XVIII. kerület Pestszentlőrinc-Pestszentimre Önkormányzat Egészségügyi Koncepciója
- Budapest Főváros XVIII. kerület Pestszentlőrinc-Pestszentimre Önkormányzatának 2015-2019. évekre vonatkozó Gazdasági Programja
- Budapest Főváros XVIII. kerület Pestszentlőrinc-Pestszentimre Önkormányzat Vagyongazdálkodási Terve
- Budapest Főváros XVIII. kerülete Pestszentlőrinc-Pestszentimre Integrált Településfejlesztési Stratégia 2014-2020
- Budapest Főváros XVIII. kerület Pestszentlőrinc-Pestszentimre Önkormányzat Középtávú Sportfejlesztési Koncepciója
- Budapest Főváros XVIII. kerület Pestszentlőrinc-Pestszentimrei Polgármesteri Hivatal Esélyegyenlőségi Terve

Demográfia, népesség

Budapest Főváros XVIII. kerülete a Nagy Budapest kialakításakor két önálló település, Pestszentlőrinc és Pestszentimre egyesítésével jött létre, 1950-ben. A XVIII. kerület mind területe, mind népességszáma alapján a legnagyobb fővárosi kerületek közé tartozik, területe: 38 km², állandó lakosainak száma folyamatosan növekszik, 2012-ben elérte, sőt meghaladta a 100 000 főt, és azóta folyamatosan emelkedik.

A lakosság életkor szerinti bontásából kiderül, hogy a 18-59 éves korosztály teszi ki a kerületi állandó népesség legnagyobb részét, majd őket követi a 65 év feletti korosztály, majd kevéssel lemaradva a 0-14 éves korúak.

A lakosság nemek szerinti összetételét tekintve – hasonlóan az országos arálynak - a nők aránya meghaladja a férfiakét. Az is megállapítható, hogy az ún. nőtöbbség a 18-59 éves korcsoporttól jelentkezik, a 18 évesnél fiatalabb korosztály tekintetében a férfiak aránya magasabb.

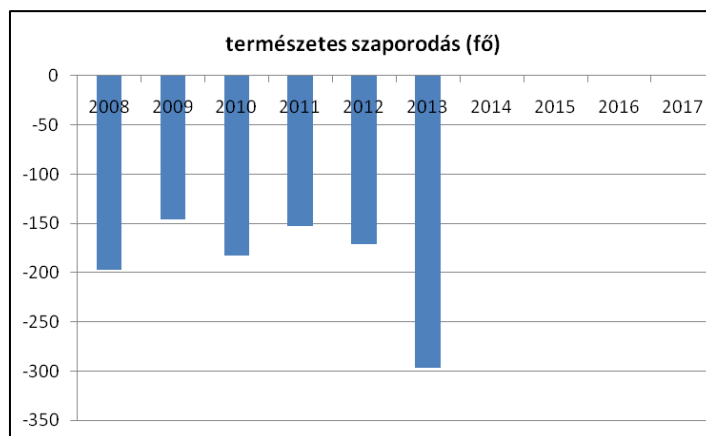
	fő			%	
	nők	férfiak	összesen	nők	férfiak
	53231	47507	100738	53%	47%
0-14 éves	6880	7436	14316	48%	52%
15-17 éves	1328	1431	2759	48%	52%
18-59 éves	37950	28532	66482	57%	43%
60-64 éves	3949	2998	6947	57%	43%
65 év feletti	11332	7110	18442	61%	39%

Az öregedési index az időskorú népességnek (65–X éves) a gyermekkorú népességhez (0–14 éves) viszonyított arányát fejezi ki. A népesség korösszetétele változásának és az előregedés folyamatának legfontosabb indikátora, amelynek a demográfiai jövő szempontjából van kiemelt jelentősége.

A kerületi táblázatból kiderül, hogy – az országos aránynak megfelelően – a kerület is egyre inkább előregedő, különösen 2014-ben emelkedett az öregedési index.

	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index (%)
2001	n.a.	n.a.	
2008	19726	13836	142,6%
2009	16391	13861	118,3%
2010	16920	14010	120,8%
2011	17263	14110	122,3%
2012	17599	14209	123,9%
2013	18442	14316	128,8%
2014	18919	14394	131,4%
2015	n.a.	n.a.	

Mind ezt tovább erősíti a természetes szaporodás grafikonja. A természetes szaporodás, fogyás az élveszületések és a halálozások különbözetét tartalmazza ezer lakosra számítva. Természetes szaporodásról akkor beszélünk, ha a születések száma meghaladja a halálozásokét (a mutató pozitív előjelű), ellenkező esetben természetes fogyásról van szó (a mutató negatív előjelű).

A tényleges szaporodás, fogyás a születések és a halálozások különbözete mellett a belföldi és a nemzetközi vándorlások egyenlegéből adódó népességszám növekedést, illetve csökkenést is tartalmazza ezer lakosra számítva. A mutató a természetes népmozgalmi folyamatok (születések, halálozások) mellett egy adott földrajzi terület népességmegtartó erejét, vagy annak hiányát is kifejezi.

Az alábbi táblázat jól szemlélteti, hogy 2010-től kerületünkben magasabb volt az odavándorlás, vagyis a beköltözések száma, mint az elvándorlás, vagyis az elköltözések száma.

	állandó jellegű odavándorlás	elvándorlás	egyenleg
2008	1443	1695	-252
2009	1247	1320	-73
2010	1160	1146	14
2011	1146	1030	116
2012	1099	1017	82
2013	1154	1051	103
2014	n.a.	n.a.	
2015	n.a.	n.a.	

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

A fejlett országokban röviden a mélyszegénységen azt a jelenséget értjük, amikor valaki az alapvető javakat és közszolgáltatásokat nélkülözve él, és kevés esélye van arra, hogy ebből a helyzetből önerőből kilépjen. A benne élőket jelentős hátrányok sújtják az élet szinte minden (oktatás, foglalkoztatás, lakhatás és egészségügy) területén.

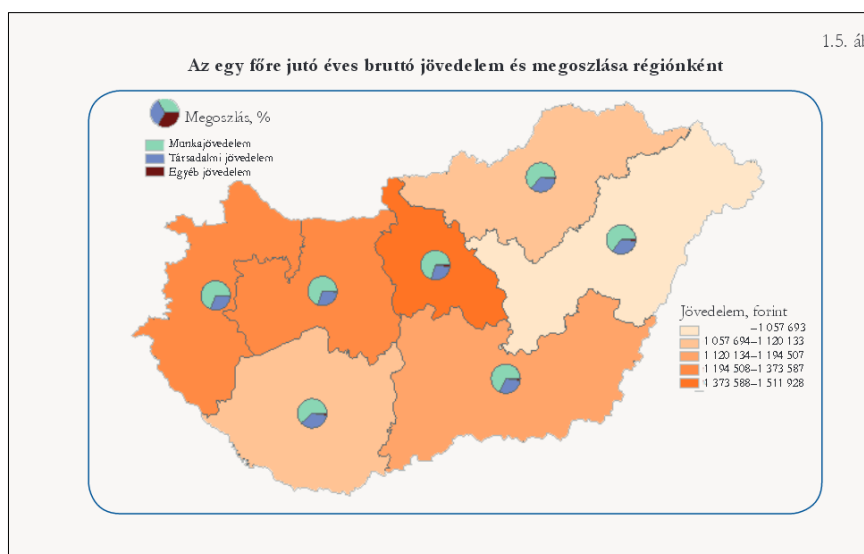
A mélyszegénység kialakulásának és továbbörökítésének legismertebb okai között kell említeni az alacsony képzettséget és munkanélküliséget, a jóléti rendszer szűkös és elégtelen minőségű eszköztárát, illetve ezek igénybevételének hiányosságait. *(Lakner Zoltán: Vonal alatt)*

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A közgondolkodásban a szegénységet általában a jövedelmi szegénységgel azonosítják. A szegénység meghatározásának számos formája létezik, így beszélhetünk abszolút-relatív és objektív-szubjektív megközelítésről. Mára azonban egyre inkább a társadalmi kirekesztődés értelmében használatos, mely tágabb fogalmi meghatározása a szegénységnek.

A TÁMOP 5.3.1. Közösségi felzárkóztatás a mélyszegénységben élők integrációjáért című pályázati anyag definiálja a mélyszegénységet:

„A mélyszegénység többdimenziós jelenség, amely megmutatkozik többek között a nagyon alacsony képzettségben és foglalkoztatottságban, az ebből következő súlyos megélhetési zavarokban, kihat az elemi lakhatási, táplálkozási körülményekre, az érintettek egészségi állapotára, stigmatizál és kirekesztéshez vezet. Mindez együtt szükségszerűen eredményezi az újratermelődés, a generációkra történő átörökítés magas valószínűségét. A mélyszegénység nemcsak „fokozati” kérdés, nemcsak az átlagoshoz képest sokkal kevesebb jövedelemhez jutókat, ezért sokkal rosszabb körülmények között élőket jelöli, hanem térbeli dimenziója is van: a mélyszegénységben élő családok rendszerint szegregált körülmények között (telepeken, leromlott városrészekben, gettósodó falvakban), többnyire halmozottan hátrányos helyzetű településeken élnek.”

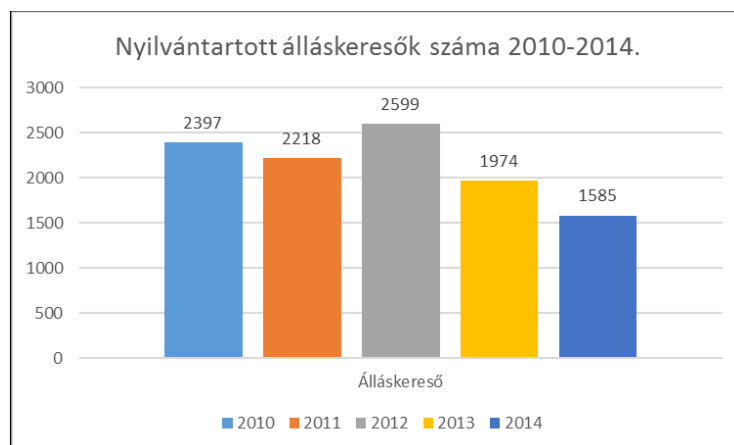
3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

Az Európai Unió a szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatának mérésére egy összetett mutatót dolgozott ki, amely a lehető legtágabban határozza meg a szegénységet. Az elsődleges mutató három tényező együttes vizsgálatát foglalja magában: a jövedelemhiányon túl számba veszi az anyagilag elérhető javak körét, valamint a munkaerőpiaccal való kapcsolatot is.

A szociális kirekesztés ellen a legjobb védelem a foglalkoztatás. A mutatók összetettségéből következően a foglalkoztatás azonban önmagában nem elegendő a szegénység kezelésére, emiatt szükség van további indikátorokra, így különösen a szociális védelemnek, a lakáskérdésnek, az oktatásnak, egészségügynek a vizsgálatára is.

A gazdasági aktivitás ismertetése során a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.) és a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.) rendelkezései szolgálnak alapul.

A XVIII. kerület lakónépessége 2010-2014 közötti időszakban a nyilvántartott álláskeresők száma csökkent.

Amennyiben az álláskeresők arányát a lakónépességhez viszonyítva vizsgáljuk, elmondhatjuk, hogy a 2013-as évtől 2% alatt van az álláskeresők aránya, míg 2014-ben a lakónépességnek pusztán 1,55%-át tették ki.

Ezt a csökkenést támasztja alá a Családsegítő Szolgálat által nyújtott munkanélkülieknek való szolgáltatást igénybe vevők számának csökkenése is (2014-ben 331 fő, 2015-ben 305 fő).

Az álláskeresők körében érdemes külön vizsgálni a tartós munkanélküliek arányát. Ezen belül is két csoportra kell fókuszálni. Egyrészt a 180 napon túl és az 1 éven túl nyilvántartott álláskeresőkre. A 180 napon túl nyilvántartott álláskeresők esetében csökkenés figyelhető meg, kivéve a 2012-es évet, míg az 1 éven túl nyilvántartottak esetében 2013-ig emelkedés, majd csökkenés figyelhető meg.

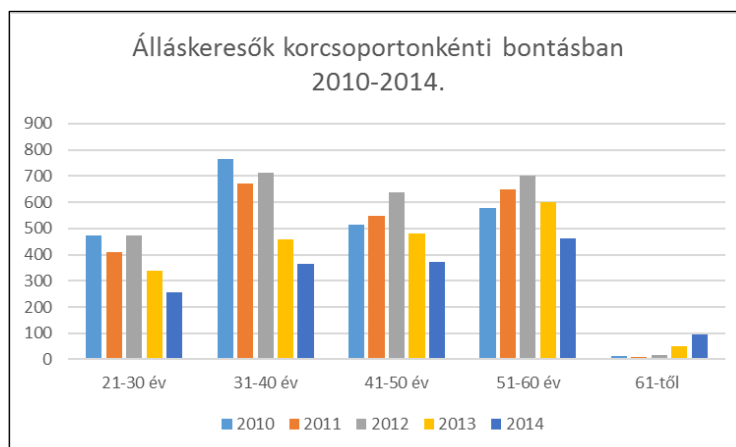
Év	180 napon túl nyilvántartott/fő	1 éven túl nyilvántartott/fő
2010	1135	382
2011	1104	434
2012	1220	579
2013	1003	628
2014	797	419

A pályakezdők körében is hasonló folyamat figyelhető meg. 2012-ig a 25 évnél fiatalabb álláskeresők száma növekvő, majd azt követően csökkenő tendenciát mutat.

A gazdasági aktivitásban meghatározó szerepe van az iskolai végzettségnek, képzettségnek. Általános érvényű, hogy a magasabban kvalifikáltak jobb eséllyel tudnak megjelenni a munkaerőpiacon. Azonban a nyilvántartott álláskeresők esetében ez nem ennyire egyértelmű. Az iskolai végzettség tekintetében ugyan a felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya a legkisebb (ezen belül is az egyetemen rendelkezők), azonban a legmagasabb a középfokú végzettséggel rendelkezők aránya, megelőzve a legfeljebb befejezett általános iskolai végzettséggel rendelkezőket, de számuk 2014-től mindhárom esetben csökkenést mutat.

Év	Legfeljebb befejezett általános iskola/fő	Középfokú iskolai végzettség/fő	Felsőfokú iskolai végzettség/fő
2010	661	1492	244
2011	745	1235	238
2012	842	1501	256
2013	652	1149	173
2014	554	867	164

Az álláskeresők korcsoportonkénti megoszlásában felülreprezentált az 51-60 évesek aránya, míg a legkevésbé megjelentek a 30 éven aluliak, viszont a 61 éven felüliek aránya emelkedik.

A munkaerő-piacra való belépésnél a fentiekén kívül, további nehézségként jelentkezhet a munkavállalónál meglévő bármilyen fogyatékoság, melynek következtében megváltozott munkaképességűnek tekinthető. A nyilvántartott álláskeresők között elenyésző a számuk, 2014-ben mindössze 34 főt regisztráltak.

Az Ft. az általános rendelkezések között kiemeli, hogy az államigazgatás valamennyi szerve számára kiemelkedően fontos a foglalkoztatás elősegítése a munkanélküliség megelőzése és hátrányos következményeinek enyhítése. Ennek biztosítására különböző eszközök állnak a rendelkezésre, így különösen munkaerő-piaciszolgáltatások, foglalkoztatást elősegítő támogatások, a közfoglalkoztatás.

A 2011. évtől a közfoglalkoztatás eddigi rendszerét egy új támogatási rendszer váltotta fel. Megszűnt a közmunkaprogram, a közcélú munka, valamint a közhasznú munkavégzés, helyükbe egy egységes közfoglalkoztatás lépett.

2011. márciusától a Budapest Főváros XVIII. kerület Pestszentlőrinc-Pestszentimre Önkormányzat Képviselő-testülete úgy döntött, hogy a Városgazda XVIII. kerület Nonprofit Zrt. látja el e feladatot közhasznú tevékenységi körén belül, mely kiterjed a közfoglalkoztatás szervezésére és a foglalkoztatásra egyaránt.

A közfoglalkoztatás a munkaviszony egy speciális formája. Támogatott tranzitfoglalkoztatás, amelynek célja, hogy a közfoglalkoztatott sikeresen vissza-, illetve bekerüljön az elsődleges munkaerő-piacra. A közfoglalkoztatók támogatást vehetnek igénybe annak érdekében, hogy átmeneti munkalehetőséget biztosítsanak azok számára, akiknek az önálló álláskeresése hosszú ideig eredménytelen. A közfoglalkoztatás a jelenlegi piaci és gazdasági környezetben számottevő lehetőséget jelent a hátrányos helyzetű álláskeresők – kiemelten a foglalkoztatást helyettesítő támogatásra – átmeneti jellegű, határozott időtartamú foglalkoztatására.

A munkaerő-piaci célcsoport az alábbi formákban foglalkoztatható:

- rövid időtartamú foglalkoztatás (legfeljebb 4 hónap időtartam, napi 4 órás munkaidő)
- hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás (legfeljebb 12 hónap időtartam, napi 6-8 órás munkaidő),
- országos közfoglalkoztatási program támogatása (legfeljebb 12 hónap időtartam, napi 8 órás munkaidő)

A közfoglalkoztatottak bére differenciált és az alábbiak szerint alakul 2016. január 01. napjától:

Megnevezés	Havi bér/forint/hó
Közfoglalkoztatási bér	79.155,-
Garantált közfoglalkoztatási bér	101.480,-
Munkavezetőt megillető foglalkoztatási bér	87.090,-
Munkavezetőt megillető garantált bér	111.660,-

A Városgazda XVIII. kerület Nonprofit Zrt. – 2015. évi üzleti jelentése alapján – a közfoglalkoztatás keretében 2015. évben kilenc közfoglalkoztatási programban vett részt. A kilenc program összesen 330 főt érintett (halmozott adat).

A foglalkoztatáspolitikai eszközrendszerét két nagy csoportra bonthatjuk: aktív és passzív foglalkoztatáspolitikai eszközökre. Az aktív foglalkoztatáspolitikai eszközök az álláskeresők munkához való hozzájutását segítik elő az álláskeresők képzése és a munkaadók foglalkoztatási képességének, lehetőségeinek növelése révén, míg a passzív foglalkoztatáspolitikai eszközök az álláskeresők (munkanélküliek) ellátását szolgálják az álláskeresés időszakában.

A foglalkoztatáspolitikai eszközei kiegészítik egymást; a foglalkoztatáspolitikai célok megvalósítását közvetlenül az aktív eszközök szolgálják, a passzív eszközök pedig pótlólagos jövedelem biztosításával teszik átvészeltetővé az álláskeresés időszakát.

A XVIII. kerületben az aktív foglalkoztatáspolitikai eszközzel támogatottak száma emelkedik, 2010-ben 84 főt, majd 2014-ben már 297 főt érintett. Az ellátásban részesülők száma pedig összességében nézve csökkent.

Év	Aktív foglalkoztatáspolitikai eszközzel támogatott/fő	Ellátásban részesülő/fő	Ellátásban részesülőből	
			Álláskeresési ellátás/fő	Szociális támogatás/fő
2010	84	1556	1264	292
2011	111	1203	829	374
2012	183	1021	491	530
2013	122	890	436	454
2014	297	799	453	346

3.3 Pénzbeli és természetbeni ellátások

A kerületben az alap- és szakellátás infrastruktúrája egyaránt jól kiépített, összesen 12 telephelyen történik a feladatellátás, melyből 8 ingatlanban kizárólag alapellátási tevékenységet nyújtanak, a többi telephelyen alap- és szakellátás, valamint gondozás is folyik.

Alapellátás

A háziiorvosi ellátást 49 felnőtt és 19 gyermek házi orvos biztosítja, melyből 6 házi orvos kivételével privatizált formában működnek. A fogorvosi alapellátás körében 6 gyermek és 17 felnőtt praxisban történik a lakosság ellátása, 15 felnőtt fogorvos vállalkozóként dolgozik. A kerületben védőnői szolgálat 5 tanácsadóban működik. Az oktatási intézményekben iskolaorvosok, védőnők biztosítják az iskola-egészségügyi ellátást a 14-18 éves korosztályt érintően. A rendelések az adott iskolákban történnek.

Szakellátás

A járóbeteg-szakellátás két helyszínen történik. A szakellátásban gyakorlatilag valamennyi klinikai szakma képviselve van. A két szakorvosi rendelőintézetben több, mint 500 000 esetet látnak el évente, a dolgozók száma 320 fő. Az egy betegre jutó gyógykezelési idő szakmánként rendkívül különböző, azonban a legtöbb esetben a szakmailag indokoltnak tartható 15 perc alatt van.

A gondozók körében megtalálható a tüdőgondozó, ideggondozó, alkohológia, pszichiátriai gondozó, bőr- és nemi beteg gondozó, valamint az onkológiai gondozó is.

Rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

Mindkét szakrendelőben (Zsebők Zoltán és a Pintér Kálmán Szakrendelő) elérhető a gyógytorna és fizioterápiás kezelés. A mozgásszervi és szív- érrendszeri betegségekben szenvedők számára rendelkezésre állnak a Dél-Pesti Jahn Ferenc Kórház rehabilitációs osztályai. A kerületben több otthoni szakápolási szolgáltató is ellát - betegekhez kijáró - rehabilitációs tevékenységet.

Az egészségügyi feladatok körében az Önkormányzat kiemelten kezeli a prevenció feladatokat, melynek körébe az alábbiakat érdemes külön is kiemelni:

- ✓ kerületben állandó lakcímmel rendelkező, az általános iskola 7. osztályába járó tanulók részére a HPV elleni védőoltás ingyenes biztosítása
- ✓ évente többször szűrőnapok (hétfvégén) szervezése, ami ingyenes és bárki számára igénybe vehető
- ✓ a kerületi óvodákban ortopédiai szűrés történik a beiskolázás előtt álló gyermekek számára, az így felfedezett betegségeket a szakorvosi, a kevésbé súlyos eseteket az óvodai gyógytestnevelés keretében kezelik

Gólyahír program

Budapest Főváros XVIII. kerület Pestszentlőrinc-Pestszentimre Önkormányzat Képviselő-testülete a 2015. május 19. napján tartott ülésén elfogadta a „Gólyahír” Program bevezetéséről szóló 21/2015. (V.27.) önkormányzati rendeletét (a továbbiakban: Rendelet). A Rendelet értelmében az Önkormányzat „Gólyahír” elnevezésű Programot vezet be a XVIII. kerületben élő fiatal családok gyermekvállalásának ösztönzésére, melynek keretében a családba érkező újszülött gyermekek fogadásához kíván segítséget nyújtani egy ajándécsomag formájában. Az ajándécsomag lehetőséget biztosít a nehéz körülmények között élő családok számára a gyermek fogadásához szükséges, a védőnői ellenőrzési körbe tartozó készletek meglétéhez.

A 2015 januárjában megalakult Egészségügyi Tanácsadó Testület gyermekorvos, illetve védőnő tagjainak javaslata alapján került meghatározásra az ajándécsomag tartalma, mely babaápolási cikkeket - digitális lázmérő, kézfertőtlenítő kendők, babatörlőkendők, steril mull lapok, Sudocrem, pelenka alátét, fertőtlenítő oldat -, valamint fürdőlepedőt és egy nagyméretű hűtőmágnest tartalmaz.

A Magyarország 2015. évi központi költségvetésének megalapozásáról szóló 2014. évi XCIX. törvény hatályba lépő rendelkezései jelentős mértékben alakították át a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvényben (a továbbiakban: Szt.) szabályozott szociális rászorultság alapján biztosított pénzbeli és természetbeni ellátások formáit.

A segélyezési rendszer 2015. március 1. napjával hatályba lépő átalakításával összefüggésben az állam és az önkormányzatok közötti feladat-megosztás a szociális ellátások területén élesen elkülönül. Az állami felelősségi körben nyújtott és teljes mértékben központi költségvetési forrásból kifizetett szociális ellátások, az ún. jövedelemkompenzáló támogatások megállapítása a járási (kerületi) hivatalok hatáskörébe került. 2015. március 1. napjától alakult át a szociális támogatási rendszer, melynek következtében Budapest Főváros XVIII. kerület Pestszentlőrinc-Pestszentimre Önkormányzatának Képviselő-testülete megalkotta a pénzbeli és természetbeni szociális támogatásokról szóló 7/2015. (II.25.)

önkormányzati rendeletét (továbbiakban: Önk. Rend.), mely meghatározza az egyes támogatási formákat, azok jogosultsági feltételeit, a támogatás folyósításának rendjét.

A módosítás érintette a közgyógyellátást is. A közgyógyellátás a szociálisan rászorult személy részére az egészségi állapota megőrzéséhez és helyreállításához kapcsolódó kiadásainak csökkentése érdekében biztosított természetbeni hozzájárulás.

Közgyógyellátás három jogcímen állapítható meg:

- 1) alanyi
- 2) normatív
- 3) méltányossági

A méltányossági jogosultságot a települési önkormányzat állapítja meg helyi rendelete alapján, a járási hivatal pedig alanyi és normatív jogcímen való jogosultságot állapít meg.

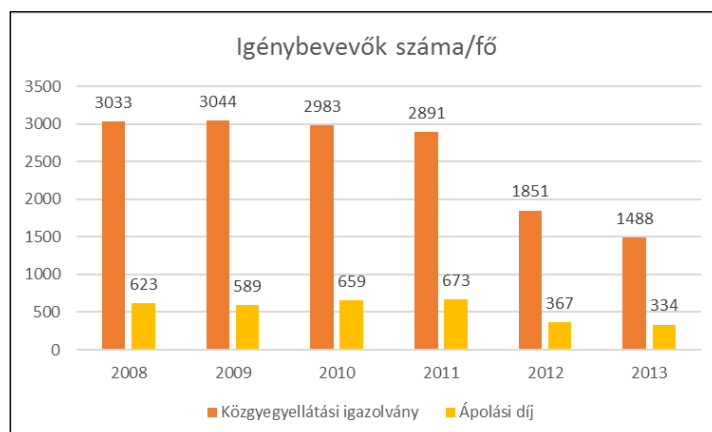
Az önkormányzat települési támogatáson belül biztosít egészségügyi támogatást is.

A települési önkormányzat által nyújtott támogatások az Szt. módosítását követően az alábbiak szerint alakultak:

ÉV	Méltányos közgyógyellátás	Települési támogatás (pénzbeli és természetbeni)
2013.	639 fő	-
2014	803 fő	-
2015	-	1.699 fő

Az ápolási díj szintén pénzbeli ellátás, amely független a jövedelmi helyzettől. Ápolási díj a tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását ellátó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi hozzájárulás, melyet a kérelmező lakcíme szerint illetékes fővárosi és megyei kormányhivatal illetékes járási (fővárosi kerületi) hivatalánál, továbbá a kérelmező lakcíme szerint illetékes települési önkormányzat polgármesteri hivatalánál tud benyújtani.

A jogszabályváltozást megelőzően a közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők és az ápolási díjban részesülők száma az alábbiak szerint alakult 2008-2013. között:

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (Gyvt.) 2016. január 01. napjától módosította gyermekétkeztetésre vonatkozó szabályokat. A gyermekétkeztetés, mint természetben nyújtott ellátás két formát ölel fel:

- intézményi gyermekétkeztetés
- szünidei gyermekétkeztetés

Intézményi gyermekétkeztetés

Az Önkormányzat az intézményi gyermekétkeztetést az EUREST Étteremüzemeltető Kft., az ELAMEN Kereskedelmi és Vendéglátó Zrt., Vecsés Város Önkormányzata Oktatási Intézmények Központi Konyhája, valamint az Egyesített Bölcsődék két konyhája (Fecskefészek Bölcsőde és SOFI konyha) révén biztosítja. A közétkeztetés keretében az ételérzékeny gyermekek étkeztetése is megoldott.

A Gyvt. szerint 2015. szeptember 1-jétől az intézményi gyermekétkeztetést ingyenesen kell biztosítani a bölcsődei ellátásban vagy óvodai nevelésben részesülő gyermek számára, aki:

- rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül,
- tartósan beteg vagy fogyatékos, vagy olyan családban él, amelyben tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelnek,
- olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek,
- olyan családban él, amelyben a szülő nyilatkozata alapján az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval, munkavállalói, egészségbiztosítási és nyugdíj járulékcal csökkentett összegének 130%-át vagy
- nevelésbe vett;

Szünidei gyermekétkeztetés

A szünidei gyermekétkeztetés szervezését és lebonyolítását a kerületben a Csibész Család- és Gyermekjóléti Központ végzi. Az étkeztetést a tavaszi, nyári, őszi és téli szünidő alatt kell biztosítani. A tavaszi szünidei étkeztetésben 19 gyermek vett részt.

A szünidei gyermekétkeztetés azon gyermekek számára biztosított, akik rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülnek, valamint a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetet megállapító jegyzői határozattal rendelkeznek.

A feltételeknek a törvényes képviselő vonatkozásában kell fennállniuk, melyek a következők:

a) a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családba fogadó gyámról – önkéntes nyilatkozata alapján – megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,

b) a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családba fogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,

c) a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

A feltételekből is jól látszik, hogy elsősorban azon családok érintettek, akik a mélyszegénységet meghatározó paraméterek valamelyikével bírnak.

Nincs az önkormányzatnak rendszeres és szervezett adatgyűjtési gyakorlata arra vonatkozóan, hogy az általa működtetett vagy felügyelt közszolgáltatásokhoz való hozzáférés mennyire biztosított a kerületben a mélyszegénységben élők számára.

3.4 Lakhatás

Magyarországon továbbra sem elterjedtek a bérlakások, míg az Európai Unió tagállamaiban átlagosan a lakosság 30%-a lakik bérlakásban, addig Magyarországon országosan 6,5%. A kerületben ez az arány évek óta 3% körül mozog.

A 2011. évi népszámlálási adatok alapján Budapest Főváros XVIII. kerületében a 43.553 lakásból a legtöbb (9.515 db) 1971-1980 között épült, és túlnyomórészt (36.025 db) összkomfortos.

A komfort nélküli, szükség és egyéb lakások száma – amelyben jellemzően a szegényebb társadalmi réteg él - 2 %-át teszi ki a lakásállománynak.

4.3.2.2 A lakások és lakott üdülők építési év szerint, 2011

Terület	1946 előtt	1946–1960	1961–1970	1971–1980	1981–1990	1991–2000	2001–2005	2006–2011	Összesen
I. kerület	10 515	1 212	2 603	1 150	534	493	321	144	16 972
II. kerület	17 331	2 964	6 713	8 222	5 756	3 997	2 443	1 258	48 684
III. kerület	7 526	3 241	5 538	22 576	14 154	2 987	4 131	2 470	62 623
IV. kerület	7 514	2 890	3 281	10 868	14 991	2 335	3 255	1 836	46 970
V. kerület	17 933	627	546	48	320	28	71	110	19 683
VI. kerület	24 351	377	217	49	70	125	1 172	1 426	27 787
VII. kerület	32 733	540	584	57	226	139	1 026	1 403	36 708
VIII. kerület	31 350	1 123	982	2 645	1 425	534	2 608	3 750	44 417
IX. kerület	18 138	2 172	6 780	1 812	923	1 310	4 831	3 541	39 507
X. kerület	8 095	3 538	4 653	12 261	4 859	677	1 755	2 594	38 432
XI. kerület	19 396	7 077	15 555	15 149	9 747	2 387	3 616	5 260	78 187
XII. kerület	13 413	1 917	5 910	6 227	2 969	1 772	966	359	33 533
XIII. kerület	27 333	6 882	5 664	7 461	8 856	1 533	8 460	6 614	72 803
XIV. kerület	16 280	10 239	12 420	13 845	5 002	3 747	5 436	5 469	72 438
XV. kerület	7 719	2 824	3 817	15 771	3 319	1 438	1 545	725	37 158
XVI. kerület	5 022	2 764	4 125	7 013	4 529	3 068	2 001	1 963	30 485
XVII. kerület	3 872	2 072	3 236	5 858	9 525	3 267	2 428	2 748	33 006
XVIII. kerület	5 558	3 718	7 976	9 515	6 026	3 711	3 627	3 422	43 553
XIX. kerület	9 220	1 708	1 640	5 343	7 576	617	427	778	27 309
XX. kerület	7 564	4 832	4 243	6 259	3 574	1 206	1 849	1 413	30 940
XXI. kerület	2 780	4 676	4 530	9 969	7 818	1 116	967	1 125	32 981
XXII. kerület	3 980	1 779	2 722	5 820	3 546	2 106	1 241	1 391	22 585
XXIII. kerület	2 800	1 207	953	741	847	1 200	553	343	8 644
Főváros összesen	300 423	70 379	104 688	168 659	116 592	39 793	54 729	50 142	905 405

4.3.4.2 A lakások és lakott üdülők komfortosság szerint, 2011

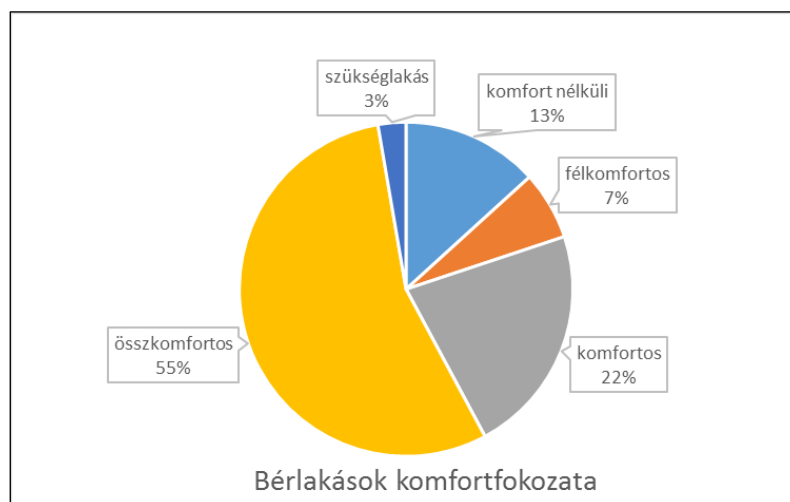
Terület	Összkomfortos	Komfortos	Félkomfortos	Komfort nélküli	Szükség- és egyéb lakás	Összesen
I. kerület	11 054	5 306	246	89	277	16 972
II. kerület	37 360	10 052	540	218	514	48 684
III. kerület	53 884	7 208	634	393	504	62 623
IV. kerület	37 896	7 794	571	487	222	46 970
V. kerület	12 941	5 685	396	188	473	19 683
VI. kerület	12 095	14 122	656	495	419	27 787
VII. kerület	12 997	21 016	1 229	938	528	36 708
VIII. kerület	20 125	20 233	1 966	1 579	514	44 417
IX. kerület	24 066	13 003	1 177	946	315	39 507
X. kerület	27 549	9 463	836	402	182	38 432
XI. kerület	62 113	14 324	777	304	669	78 187
XII. kerület	22 649	9 879	385	189	431	33 533
XIII. kerület	50 659	18 255	1 814	1 163	912	72 803
XIV. kerület	49 905	20 010	1 318	669	536	72 438
XV. kerület	30 821	5 158	613	342	224	37 158
XVI. kerület	22 667	7 105	348	217	148	30 485
XVII. kerület	28 660	3 556	375	263	152	33 006
XVIII. kerület	36 025	6 328	495	462	243	43 553
XIX. kerület	20 784	5 637	383	366	139	27 309
XX. kerület	20 409	9 048	668	555	260	30 940
XXI. kerület	23 526	8 623	360	319	153	32 981
XXII. kerület	16 924	4 871	445	217	128	22 585
XXIII. kerület	5 886	2 279	213	198	68	8 644
Főváros összesen	640 995	228 955	16 445	10 999	8 011	905 405

A kerületben a lakásállomány száma, ha nem is számottevő mértékben, de 2012-2014 között emelkedett: 43.656-ról 43.770-re. Ugyanezen időszakban viszont csökkent az épített (131-ről 83-ra) és az év közben megszűnt lakások száma (42-ről 25-re). A megszűnés több okból történt, így többek között avulás folytán, műszaki megosztás miatt, stb.

Az önkormányzat a tulajdonában lévő vagy rendelkezésére álló lakásállomány hasznosítását a lakások bérletéről és elidegenítéséről szóló 19/2011. (V. 31.) önkormányzati rendelete alapján végzi. A rendelet értelmében a bérbeadás jogcímei az alábbiak:

- pályáztatás útján, ezen belül is:
  - a) szociális alapon
  - b) költségelven
  - c) piaci viszonyok alapján
  - d) Fecske-program keretében
  - e) hitellel terhelt, végrehajtás alá vont ingatlannal rendelkező családok megsegítésére program (továbbiakban: hiteladósok megsegítése program) keretében
- lakásjuttatási névjegyzék: kizárólag a Havanna-lakótelepen található típuslakások közül, szociális alapon, bérbevételi ajánlat benyújtásával történhet a bérbeadás
- pályázaton kívül
  - a) a rendeletben meghatározott közérdekű lakásgazdálkodási feladatok, célok, megvalósítása érdekében
  - b) a lakáscsere jogcímén
  - c) a megállapodáson alapuló elhelyezési – másik lakás bérbeadási kötelezettség jogcíme alapján
  - d) a bérlőkijelölési és bérlő-kiválasztási jog alapján
  - e) a kényszerbérlők elhelyezése jogcímén
  - f) a jogszabályon alapuló elhelyezési kötelezettség jogcíme alapján
  - g) a nehéz helyzetbe került, lakáshitellel rendelkező polgárok lakáshelyzetének a rendezése érdekében
  - h) a szükséghelyzet alapján

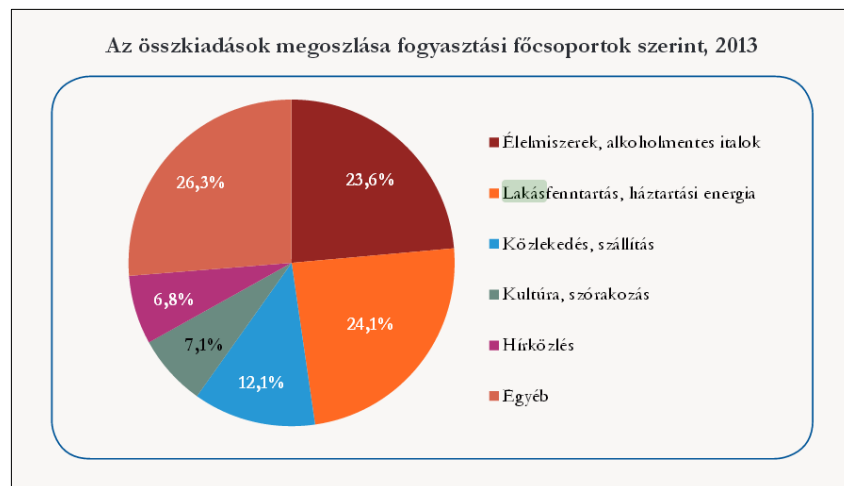
Az Önkormányzat 2015. december 31-én 1.402 db bérlakással rendelkezett. A bérlakások az alábbi megoszlást mutatják:

Az Önkormányzat 2015. december 31-én 200 db üres bérlakással rendelkezett.

A lakások megüresedése több okból történt:

- Lakbértartozás felhalmozódása következtében elrendelt végrehajtási eljárás
- A bérlő a lakbértartozás felhalmozása után inkább önszántából visszaadta a lakást
- Egyéb ok (leadás, elhalálozás)

A lakásfenntartással összefüggő kiadások a háztartások költségvetésének legnagyobb részét jelentik. Így a lakhatás, mint alapvető szükséglet biztosítása, illetve az ezzel kapcsolatos lakossági terhek csökkentése a szociális ellátórendszerre is jelentős feladatokat ró. Ebben a körbe tartozó ellátási formák közül külön kiemelendő a települési támogatás keretében biztosított

- a lakhatást segítő támogatás és
- a hátralékcsökkentési támogatás

2015. március 1-ig lakásfenntartási támogatás és lakhatást segítő támogatás párhuzamosan futott. 2016. február 28-ig azonban már csak lakhatást segítő támogatás vehető igénybe az Önkormányzat által. Hasonló változás következett be az adósságcsökkentő támogatások körében is. A támogatások körében többen vették igénybe a természetbeni támogatásokat, a pénzübeliekkel szemben.

Év	Lakásfenntartási támogatás/lakhatást segítő támogatás		Adósságcsökkentő támogatás	
	természetbeni/fő	pénzübeli/fő	természetbeni/fő	pénzübeli/fő
2013	1343	73	83	-
2014	1210	116	29	-
2015	829	70	4	-

A támogatásban részesülők körének csökkenése, a Családsegítő Szolgálat tevékenységében is érezteti hatását. A hátralékkezelési szolgáltatásban meghatározó szerepe van ugyanis a Szolgáltatnak. A kerület lakosait megvizsgálva elmondható, hogy a háztartások eladósodása hasonló mértékű az országos átlagénak.

Jellemző a lakáshitelek, jelzáloghitelek, fogyasztási hitelek fizetése, vagy krízis miatti közüzemi hátralékok növekedése. Egyre többen nemcsak egy, hanem több szolgáltató

irányába tartoznak, és egyre magasabb összeggel. Így a Díjbeszedő Zrt.-nél, a DHK Zrt.-nél, Társasházaknál, és a Városgazda XVIII. kerület Nonprofit Zrt.-nél halmozódott fel a legnagyobb hátralékállomány. A Szolgálathoz fordulók akkor jelentkeznek támogatás igénybevételére, ha már saját erőforrásaikat felhasználták, vagy komoly jogi eljárás van folyamatban. Ezek mérséklésére, megfizetésére ad lehetőséget a hátralékkezelési szolgáltatás.

A Szolgáltatást 2015-ben 309 fő összesen 956 alkalommal (2014-ben 343 fő 1894 alkalommal) kereste fel hátralékkezelés ügyében. Ez az éves forgalom közel negyedét teszi ki. Ebből 198 kliens együttműködési megállapodással vette igénybe a szolgáltatást, melyből 70 új kliens.

A 2015-ös évben 41-en adósságcsökkentési támogatásban, vagy ehhez kapcsolódó utógondozásban, míg 197-en Hálózati támogatásban részesültek. 2015-ben 84 kliensnek Hálózat Alapítvány támogatása iránti kérelmet nyújtottak be. Az Alapítvány részéről csak két esetben történt elutasítás. Az Alapítvány a 44.496.890- forint benyújtott összes hátralékra 19.012.636- forint támogatást ítél meg. 2015-ben összesen 86 kérelmet nyújtottak be, melyből csak 3 került elutasításra. Ők azok, akik fizetéseképtelenek, vagy valamely jogszabályi és egyéb előírásnak nem feleltek meg. A régi klienseknél gyakran előfordul, hogy a két kérelem közötti beadási időszak még nem járt le. Ez legyen akár Hálózati, akár hátralékcsökkentési támogatás. Évek óta ez a támogatás fokozatosan csökkenő tendenciát mutat, annak ellenére is, hogy az Önkormányzat módosította és bővítette az adósságkezelési szolgáltatás jogosultsági feltételeit. A legfőbb problémát az okozza, hogy a segítséget kérők egyre nehezebben tudják azt az alapfeltételt teljesíteni, hogy a tárgyhavi számlákat teljes körűen fizetni kell.

A lakhatással kapcsolatosan ki kell térni a hajléktalansággal kapcsolatos kérdésekre. A kerületben kiemelkedő szerepet játszik a Tiszta Forrás Alapítvány és a Családok Átmeneti Otthona a hajléktalanság kezelésében és megelőzésében.

Családok Átmeneti Otthona

Az Otthon befogadja és lakhatást biztosít többek között a hajléktalanná vált családok számára, biztosítva ezzel a család integritását és elhelyezését. Az otthonba bekerülők körében magas a munkanélküliek aránya is, így elsődlegesen a munkaerőpiacra próbálják visszavezetni a családok felnőtt tagjait, továbbá olyan takarékosagra ösztönözní őket, mellyel elkerülhetővé válik a gondozás megszűnését követően a hajléktalanság. Az Otthonban töltött idő elegendőnek bizonyul a társadalomba való visszavezetéshez, amennyiben a család kész az együttműködésre.

Ezt mutatják az alábbi adatok is. Azok a családok, akiknek sikerült önkormányzati bérlakásba költöznie, az esetek többségében nem kerültek vissza a szociális rendszerbe, míg az albérletbe költözők esetében a megtakarítások felélését követően ez megfigyelhető.

Időszak	Kigondozott családok száma	Önk-i bérlakásba költözött	Albérletbe költözött	Saját lakásba költözött	Albérlők házába költözött	Egyéb helyre költözött
2000-2004	22	4	9	2	3	4
2005-2009	18	2	10	3	-	3
2010-2015	22	3	15	2	-	2

A biztos lakhatással való rendelkezésben a foglalkoztatásnak is meghatározó szerepe van, hiszen ha a család rendelkezik jövedelemmel, nagyobb az esélye a saját erőből történő megélhetésnek, csökkentve a szociális ellátásoktól való függést. Erre törekszik a Családok Átmeneti Otthona is. Sajnos e tekintetben kisebb a hatékonysága. Azok a gondozottak, akik a beköltözéskor munkanélküliek voltak, jellemzően a kiköltözés után sem találtak állást, ezért igénylik a segítséget.

Időszak	Gondozott felnőttek száma	Beköltözéskor munkanélküli volt	Beköltözéskor volt munkahelye vagy anyasági támogatásban részesült	Kiköltözéskor volt munkahelye vagy anyasági támogatásban részesült	Kiköltözéskor munkanélküli
2000-2004	32	19	13	14	18
2005-2009	28	17	11	13	15
2010-2015	29	17	12	17	12

Tiszta Forrás Alapítvány

Az Alapítvány a kerületben az alábbi szolgáltatásokat biztosítja:

- ✓ utcai gondozás, melynek keretében megközelítőleg 350 fő hajléktalannal került kapcsolatba 2015-ös évben
- ✓ 2 szociális telefonvonalat működtet
- ✓ hajléktalan szálló, melynek férőhelye igazodik az évszakokhoz, így tavasztól-őszig 35 főt, a téli időszakban pedig 41 főt tud elhelyezni
- ✓ nappali melegedőt tart fenn 120 fő részére
- ✓ hétfőtől-péntekig a hajléktalanok részére főtt ételt biztosít 100 főre

A kerületben élő hajléktalanok két körből kerülnek ki:

- 1) kerületben képződő hajléktalanok
- 2) vidékről felköltöző és a kerületben maradó hajléktalanok

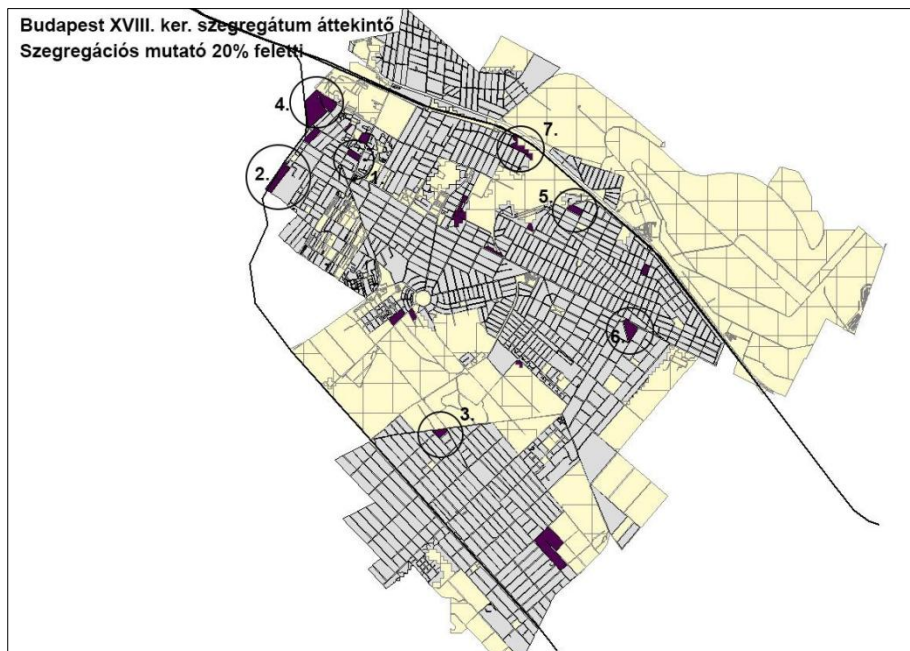
Éves szinten 20-22 hajléktalan lakhatása tud rendeződni, vagy az azáltal, hogy albérelti támogatáshoz tudnak jutni az Alapítványon keresztül, vagy a családi kapcsolataik normalizálódásának következtében a családja visszafogadja őket.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

A kerület 2014-2020 közötti időszakra készített Integrált Településfejlesztési Stratégiája feltünteti a kerület szegregátumait és szegregációval veszélyeztetett területeit.

„A 2011. évi népszámlálási adatok alapján a KSH három szegregátumot és négy szegregációval veszélyeztetett területet jelölt meg a kerületben (1. számú térkép). A három városszövetbe ágyazott szegregátum közül az 1-es a Rendessy-telep, a 2-es a Lipták-telep, a 3-as az Újpestéri-telep városrészben helyezkedik el. A 4-es (1. számú szegregációval veszélyeztetett terület) a Rendessy-telep, az 5-ös (2. számú szegregációval veszélyeztetett terület) a Szemere-telep, a 6-os (3. számú szegregációval veszélyeztetett terület) a

Ganzkertváros, míg a 7-es (4. számú szegregációval veszélyeztetett terület) a Miklós-telep városrészben található.

Szegregátumok:

1. számú szegregátum: Lakatos út - Kiss Ernő utca - Bethlen utca - Egressy Gábor utca által lehatárolt tömb
2. számú szegregátum: Hengersor utca - Új temető (Puskás Ferenc) út - vasútvonal - felüljáró - Erkel Ferenc köz által lehatárolt terület
3. számú szegregátum: Szálfa utca - Lőrinci út - Lujza utca - Kisfaludy utca által határolt tömb

Szegregációval veszélyeztetett területek:

1. számú szegregációval veszélyeztetett terület: Malomkő utca - Nefelejcs utca - Lenkei utca - Fonal utca - Fáy utca - Kártoló utcák határolta terület.
2. számú szegregációval veszélyeztetett terület: Áchim András utca - Rozsnyó utca - József Attila utca - Honvéd utcák által lehatárolt terület
3. számú szegregációval veszélyeztetett terület: Üllői út - Háromszéki utca - Rudawszky utca - Béke tér által határolt tömb
4. számú szegregációval veszélyeztetett terület: Fedezék utca keleti része - Székely György utca északi oldala a Tóth Árpád utcától - Székely György utca mindkét oldala a Holló Lajos utcától

A Stratégia részét képező Antiszegregációs Intézkedési Terv részletezi azokat az intézkedéseket, amelyek az alábbi célok megvalósulását hivatottak szolgálni:

- Lakhatási integráció biztosítása.
- Oktatási integráció biztosítása.
- Az alacsony státuszú lakosság foglalkoztatási helyzetének javítása.
- A szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása.
- Közösségi terek biztosítása.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az Mötv. 13.§. 4. pontjában nevesíti a helyi önkormányzati feladatok körében az egészségügyi ellátást, melynek tartalmát az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. törvény (a továbbiakban: Eatv.) határozza meg.

Az Eatv. 5.§.(1) bekezdésében foglaltak alapján a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

- a) a háziiorvosi, házi gyermekorvosi ellátásáról
- b) a fogorvosi alapellátásról
- c) az alapellátáshoz kapcsolódó háziiorvosi, házi gyermekorvosi és fogorvosi ügyeleti ellátásáról
- d) a védőnői ellátásról és
- e) az iskolai-egészségügyi ellátásáról

A kerületi Pestszentlőrinc-Pestszentimre Egészségügyi Szolgáltató Nonprofit Közhasznú Kft. (a továbbiakban: Euszolg) végzi Pestszentlőrinc-Pestszentimre lakosságának járóbeteg-szakellátását. A képviselő-testület által 1992-ben létrehozott Egészségügyi Szolgálat 1993. január 1-jén átvette a járóbeteg-szakellátás irányítását, majd 1998. január 1-jével a gondozói hálózatot is. A költségvetési intézmény 2007 augusztusában alakult át gazdasági társasággá, melynek többségi tulajdonosa az önkormányzat.

A mintegy 100000 fős lakosság mellett a jelentős agglomerációs lakosság ellátása is a Pestszentlőrinc-Pestszentimre Egészségügyi Szolgáltató Nonprofit Kiemelten Közhasznú Kft. keretei között történik, így az ellátandók köre eléri a 150 000 főt.

A fővárosban elsők között szervezte meg az Önkormányzat a folyamatos 24 órás felnőtt ügyeleti rendszert, mely az alapellátás feltételrendszerét jelentősen javította. A gyermekorvosi ügyeleti rendszert a régióban a Heim Pál Kórház működteti.

A kerület felnőtt lakosságának fekvőbeteg-ellátását a Dél-pesti Jahn Ferenc Kórház, illetve a Fővárosi Bajcsy-Zsilinszky kórház végzi. A gyermekek fekvőbeteg ellátása a Heim Pál Kórházban történik.

2012. szeptember 1. napjáig az alapszolgáltatások biztosítását az önkormányzat fenntartásában működő Egyesített Szociális Központ látta el.

Az elmúlt időszak gyakorlata, valamint a szociális feladatellátással kapcsolatosan megfogalmazott új elvárások azt mutatták, hogy az intézmény működtetése és működése sem a szakmaiság, sem a gazdálkodás területén nem valósította meg a kitűzött célokat, illetve nem felelt meg az elvárásoknak.

Az integrált intézményi struktúra nem volt képes maradéktalanul megfelelni a követelményeknek, ezért szükséges volt az elvárások újragondolása, átalakítása.

A szervezeti struktúra átalakításánál elvárás volt, hogy átlátható, hatékony legyen. Egyértelműek legyenek a feladat- és hatásköri elhatárolások, továbbá a döntések és az információk mindenki számára gyorsan és hatékonyan elérhetővé váljanak.

Kiemelt cél volt, hogy a szociális intézményrendszer átalakítása – rövid és hosszú távon is – az ellátást igénybe vevők szociális biztonságát, a szociális ellátásra való jogosultság érvényesítésének garanciáit szem előtt tartva valósuljon meg. Az átszervezéssel azért is növekedhet a színvonal, mert a szakmai kompetenciák közelebb kerülnek az ellátáshoz.

Budapest Főváros XVIII. kerület Pestszentlőrinc-Pestszentimre Önkormányzat Képviselő-testülete a 141/2012. (IV.26.) számú határozatával döntött az Egyesített Szociális Központ átalakításáról.

Az átszervezéssel összefüggésben a fenntartó részéről megfogalmazott elvárások az új intézmények felé a következők voltak:

- ✓ a lakosság igényeinek minél szélesebb körű és komplexebb kielégítésére törekedjenek és annak hatékony szervezésére,
- ✓ az egységes szakmai munka színvonala emelkedjék,
- ✓ az új intézmények szolgálatként működjenek,
- ✓ tegyék lehetővé a költséghatékony működést,
- ✓ a családsegítés és a gyermekjóléti szolgáltatás együttműködve közvetlenül tudjon segíteni a gyermekes családok problémáinak megoldásában, fedjék le a családközpontú szemléletre épülő komplex családgondozást és közösségi munkát,
- ✓ a kerület szociális ellátórendszerének átszervezésével a szakmai szemléletváltás megvalósulása a hatékonyabb működést segítse elő.

2012. szeptember 1. napjával négy új intézmény jött létre:

- 1) Somogyi László Szociális Szolgálat
- 2) Gyöngyvirág Szociális Szolgálat
Telephelye: Reménység Nappali Szolgálat
- 3) Borostyán Szociális Szolgálat
- 4) Életfa Szociális Szolgálat
Telephelyei: Napraforgó Nappali Szolgálat
Ezüstfenyő Nappali Szolgálat

Az Egyesített Szociális Központ Családsegítő Szolgálat és Kihelyezett Családsegítő Szolgálat beolvadt a Csibész Gyermekjóléti és Módszertani Központba. Ezáltal a befogadó intézmény Csibész Családvédelmi és Módszertani Központ néven működött tovább. A jogszabályi változásnak következtében az intézmény neve Csibész Családvédelmi Központ, majd 2016. május 01. napjától Csibész Család- és Gyermekjóléti Központra módosult.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

A közösségeknek fontos, lényeges szerepe van az életminőség javításában.

Közösségek alatt az emberek olyan összefüggő hálózatait értjük, amelyek a lakóhelyük (település, szomszédság), a napi tevékenységüket legnagyobb mértékben kitöltő elfoglaltságuk (oktatási intézmények), munkájuk (munkahelyük), valamilyen életkori (idősek), demográfiai jellemzőik (nők), esetleg közös problémáikra közös válaszokat kereső (önsegítő csoportok) stb. dimenziók mentén „szerveződnek”.

A XVIII. kerület nagyon színes képet mutat civil és egyéb szakmai szervezetek területén. Az Önkormányzat folyamatosan támogatja nagyszámú civil és szakmai szervezeteket, tudatosan összefogja munkájukat, véleményeiket pedig érvényesíti és megjeleníteni az egyes programok megvalósítása során.

Az önkormányzatnak kiemelten értékes a civil szervezetek munkája, mivel a benne résztvevő emberek kedvtelésből segítenek, tesznek hasznosat szűkebb környezetüknek, mind a közgazdasági, mind az eszmei haszna nagyon jelentős. Tervek közt szerepel a kerületben egy Civil Ház létrehozása, amely megkönnyíthetné az egyesületek életét és jóval hatékonyabb kommunikációt tenne lehetővé.

A 2011-ben újjáalakult civil kerekasztal részei: Idős és Egészségügyi Civil Műhely, Környezetvédelmi és Településfejlesztési Civil Műhely, Oktatási, Kulturális, Szabadidős és Ifjúsági Műhely.

A Környezetvédelmi és Településfejlesztési Civil Műhely több fővárosi és kerületi fejlesztési tervben képviseli a lakosság érdekeit, szorgalmazza az átfogó környezetvédelmi és közlekedési koncepció elkészítését. Legfontosabb cél a kerületünk kertvárosi jellegének megőrzése, a természetes és egészséges környezet megóvása.

Az Oktatási, Kulturális, Szabadidős és Ifjúsági Műhely olyan civil egyesületeket tömörít, melyek éves programjai között szerepel a fiatalokért, a magyar és egyetemes kultúráért, helyi és tágabb értelemben vett hagyományainkért, a kisebbségért való tenni akarás.

A művelődési-, illetve kultúrházak fontos szereppel bírnak a kerület életében, az intézmények a lakosság sokféle igényének tesznek eleget, közönségmegtartó erejük gyakran nagyobb, mint a moziké vagy a színházaké. Szerepük alapján a lakosság széles részének nyújtják egyrészt a kultúra, különösen a társas, közösségi művelődés, másrészt a kulturált társas együttlét lehetőségét. A kerületben két művelődési, egy közösségi ház működik. Sportolási lehetőséget, családok számára kikapcsolódást, programokat nyújt, egyéb rendezvényeknek, sporteseményeknek is helyszínéül szolgál a Sportkastély. Ide sorolható még a Bókay Kert, mely páratlan lehetőségeket nyújt a szabadidő kellemes, hangulatos eltöltésére, a város zajától való eltávolodásra. Ezen kívül még két uszoda fogadja a sportolni vágyó kerületi lakosokat.

Kerületünkben 3 uszoda működik, mely a lakosság számára is igénybe vehető. A Bókay-kert igen kedvelt a lakosság körében, mely 16 hektáron működik, mind közösségi, mind sportrendezvények színhelyeként. Itt található a 4 évszakos sípálya, kerékpáros cross pálya, futball-, kosárlabda- és teniszpálya is. Mindkét kerületrészben működik sportcsarnok, mely szintén igénybe vehető a lakosság számára is. A sportlétesítmények és a Bókay-kert is autóval, és tömegközlekedési eszközzel jól megközelíthető.

Szervezünk még óvodások, alsó és felső tagozatos általános iskolások számára külön sportversenyeket, valamint a Diákolimpia is jelen van a kerületi sportéletben.

A „Lendületbe hozzuk” program keretén belül a kerületi lakosok számára ingyenesen igénybe vehető programok: önvédelmi tanfolyam, zumba, sí-, úszás-, nordic-walking oktatás.

Minden év tavaszán megrendezésre kerül a Lőrinc-Imre Futóverseny, melyen magas a résztvevők száma. Ősszel rendezzük meg a „Sportízélítő” elnevezésű rendezvényt, ahol neves sportolók népszerűsítik az egyes sportágakat, keltik fel az érdeklődést a sportoláshoz.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A XVIII. kerületben a roma nemzetiséghez tartozó lakosság száma a 2010-es népszámlálási adatok szerint 1108 fő, a kerület lakosságának 1 százaléka vallja magát roma származásúnak. (A 2011. évi népszámláláskor a nemzetiségi hovatartozás kérdésre a kerületi lakosság 16 százaléka nem kívánt válaszolni.)

A népszámlálási adatok szerint Budapest roma lakosságának 5,5 százaléka él a kerületben.

A kerületben működő roma nemzetiségi önkormányzatnak – a többi nemzetiségi önkormányzathoz hasonlóan - feladata, hogy saját hagyományát, kulturális értékeit ápolja,

illetve megismertesse a többségi társadalommal. A roma önkormányzatnak ezen felül kiemelt feladata a hátrányos helyzetben levő romák segítése: felzárkóztató programokkal segíti az oktatást, minden évben ösztöndíjjal motiválják diákjaikat a jobb eredmény elérésére. Nyaranta roma hagyományőrző táborokat szerveznek, nem csak roma származásúak számára, azzal a céllal, hogy minél többen ismerjék meg a roma kultúrát, amely a békés egymás mellett élésnek fontos eleme.

A "Roma Történelem és Ősi Mesterségek Bábokban Elmesélve című Kiállítás" c. program keretében bemutatják a korabeli hagyományos, komoly mesterségeket, amelyekkel a romák rendelkeztek, és amely mesterségek az iparosodás mellett napjainkra kihaltak.

Mindezek mellett az Önkormányzat - a települési önkormányzattal együtt - igyekszik segíteni a roma lakosság munkához jutását is, de sajnos ezen a területen gyakran kudarccal kell szembesülniük a roma származásból eredő elutasítások miatt.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
Nincs az önkormányzatnak rendszeres és szervezett adatgyűjtési gyakorlata arra vonatkozóan, hogy az általa működtetett vagy felügyelt közszolgáltatásokhoz való hozzáférés mennyire biztosított a kerületben a mélyszegénységben élők számára.	Hatékony adatgyűjtési rendszer kidolgozása, egységes elvek mentén, mely lehetővé teszi a folyamatos felülvizsgálatot és összehasonlíthatóságot. Ehhez kapcsolódóan egységes fogalomrendszer kialakítása és használata is szükséges.
A családok átmeneti otthonába beköltöző szülők, valamint a hajléktalan ellátásban nyilvántartottak nagy hányada nem tud közvetlenül visszatérni a nyílt munkaerőpiacra.	Reintegrációs program kidolgozása és megvalósítása a kerületi szakemberek feltérképezésével és bevonásával, munkaerőpiaci szolgáltatások létrehozásával (egyéni tanácsadás, csoportos tréning), szocializációs és készségfejlesztő, valamint alkotó-termelő foglalkozások szervezésével. Azoknak a munkanélkülieknek a közfoglalkoztatásba történő bevonása, akik a kerületben működő szociális intézményekben kapnak ellátást.

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

Az EU gyermekjogi stratégiájával kapcsolatban kiadott Bizottsági összefoglaló szerint: „A gyermekek jogai azon emberi jogok egy részét képezik, amelyek betartására az Európai Uniót (EU-t) a gyermekek jogairól elfogadott ENSZ-egyezmény és a hozzá tartozó fakultatív jegyzőkönyvek, a millenniumi fejlesztési célok, valamint az emberi jogok európai egyezménye (EJEE) kötelezi. Az EU ezen kívül az Alapjogi Chartában kifejezetten elismerte a gyermekek jogait.

Az EU-ban felmerülő specifikus problémák között megtaláljuk a roma gyermekek társadalmi kirekesztettségét, a gyermekkereskedelmet, az interneten terjedő gyermekpornográfiát, valamint gyermekek olyan gyógyszerekkel való kezelését, amelyeket nem vetettek alá előzetes teszteknek.

Az emberi jogokkal és közelebbről a gyermekjogokkal kapcsolatos régi hagyományokra és elkötelezettségére alapozva az EU megfelelő súllyal rendelkezik ahhoz, hogy elérje, hogy a gyermekjogokat a nemzetközi porondon is az őket megillető fő helyen kezeljék, és elősegítse, hogy kiemelt figyelmet kapjanak a gyermekek szükségletei, a szociális védőháló európai modellje értékeinek, valamint az EU egyéb programjainak kihangsúlyozásával.”

Az összefoglalóban használt mutatószámok:

- A világon élő gyermekek száma: 2,2 milliárd.
- A fejlődő országokban élő gyermekek száma: az összes gyermek számának 86%-a. A fejlődő országokban él azon gyermekek 95%-a, akik ötéves koruk előtt meghalnak, nem jutnak alapfokú képzéshez, kényszermunkát végeznek vagy szexuális kizsákmányolástól szenvednek.
- Életük első öt évében a gyermekek egyharmadának nem jut megfelelő élelem. Az összes gyermek egy hatoda (elsősorban lányok) nem jár alapfokú képzést nyújtó iskolába.
- Több mint tíz millió öt éven aluli gyermek hal meg évente könnyen megelőzhető vagy kezelhető betegségben.
- Egy milliárd gyermek visszamaradott a fizikai, szellemi és/vagy pszichológiai fejlődésben.
- Világszerte mintegy 218 millió gyermek végez kényszermunkát.
- 1,2 millió gyermek esik az emberkereskedelem áldozatául.
- 300 000 gyermek harcol katonaként a fegyveres konfliktusokban.
- Több mint 200 millió gyermek él súlyos fogyatékossgal.
- 140 millió gyermek árva.

A Nemzeti Felzárkózási Stratégia, amely a 2011-2020 közötti időszakra készül a gyermekek helyzetelemzéséről szóló részben az alábbiakban fogalmaz:

„Magyarország jövőbeni gazdasági, társadalmi és politikai fejlődése azon múlik, hogy a most felnövekvő gyerekek felnőttként mennyire lesznek boldogok, egészségesek, jól képzettek, mennyire érzik magukat biztonságban, mennyire lesz erős az önbizalmuk, önbecsülésük. A demográfiai trendek a csökkenő születések, a növekvő elöregedés világosan mutatják, hogy maximalizálni kell a jövőbeli humán erőforrásokat, vagyis maximalizálni kell az összes gyerek lehetőségét a jövőben, és a szegénység és kirekesztődés problémáját hatékonyan kell kezelni.

A hátrányos, halmozottan hátrányos, köztük roma gyermekek helyzetének javítása, a szegénység átörökítésének megakadályozása kulcskérdése a társadalmi felzárkózásnak.

A 18 éven aluliak száma 2011. január 1-jén 1.797.955 fő volt, arányuk az össznépeségben belül 18,0%. A születések száma a 80-as évek közepe óta folyamatosan csökken, 2010-ben 90.335 gyermek született.

4.1 A gyermekek helyzetének általános jellemzői (gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása)

A KSH adatbázisa szerint a kerület állandó népessége 2014. évben 101 613 fő volt. Amennyiben összehasonlítjuk az állandó népesség számát, a gyermekek számával, akkor jól látható, hogy 2014. évben a kerület állandó lakosságának 16,8 %-a kiskorúakból állt. Az alábbi táblázat alapján megfigyelhető, hogy a gyermekek száma 2011 óta lassú növekedésnek indult.

Állandó népességből a gyermekek számának alakulása Budapest Főváros XVIII. kerület						
	0-2 évesek száma (fő)	3-5 évesek száma (fő)	6-13 évesek száma (fő)	14 évesek száma (fő)	15-17 évesek száma (fő)	Összesen
2011. év	2845	3049	7328	888	2913	17023
2012. év	2728	3053	7507	921	2783	16992
2013. év	2653	3050	7754	859	2759	17075
2014. év	2586	3032	7891	885	2681	17075

Forrás: KSH Statisztikai adatbázis

Az korcsoportos bontást figyelembe véve szembe tűnik, hogy a gyermekek között kiemelkedő többségben vannak a 6-13 éves korúak.

Amennyiben a gyermekek számát további, nemek szerinti bontásban vizsgáljuk, azt láthatjuk, hogy a 0-17 éves korosztályban 2011 óta magasabb a fiúgyermekek aránya.

Nemek aránya a 0-17 éves korúak között

	0-17 (lány)	0-17 (fiú)
2011	8291	8732
2012	8238	8754
2013	8208	8867
2014	8241	8834

Forrás: KSH Statisztikai adatbázis

A helyi ellátórendszer különféle támogatásokkal és szolgáltatásokkal segíti a családokat a gyermek nevelésében, iskoláztatásában, valamint védelmet biztosít megfelelő támogatások és szolgáltatások nyújtásával.

A helyi rendszer jellemzője továbbá, hogy a veszélyeztetettséget megelőzze. Ebben különös szerepe van a köznevelési, az egészségügyi, a szociális, a közművelődési intézményeknek és az abban dolgozó munkatársaknak.

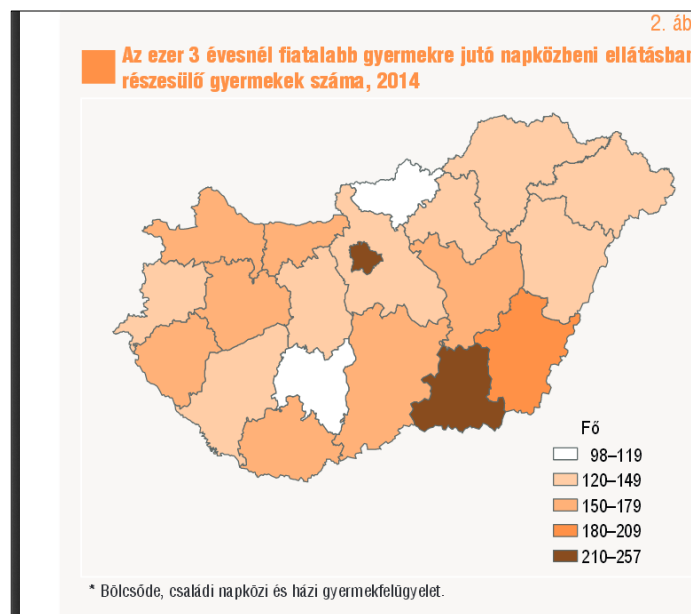

A statisztika négy fő ok csoportot különböztet meg a veszélyeztetettség szempontjából. Ezek az anyagi, környezeti, egészségi és magatartási okok.

A gyermekek részére nyújtható és elérhető pénzbeli, illetve természetbeni ellátásokat a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.) szabályozza. A vizsgált időszakban a jogszabályi környezet több változtatáson ment keresztül, melyek alapjaiban változtatták meg a gyermekek számára igénybe vehető ellátások körét, valamint feltételeit.

A Gyvt.-t 2012-ben 10 alkalommal, 2013-ban 11 alkalommal, 2014-ben 4 alkalommal módosították. A 2015-ös évben is többször került sor módosításra, mire elérte azt az állapotot, mely 2016. január 1-jén lépett hatályba, és alapvetően megváltoztatta a gyermekvédelmi intézmények struktúráját.

A gyermekjóléti alapellátás egyik fontos pontja a bölcsőde. A KSH által 2014-ben kiadott kiadvány szerint, amely a kisgyermek napközbeni ellátásáról szól, a 2002-ben elfogadott barcelonai célkitűzés szerint az Európai Unió tagállamainak 2010-ig a 3 évesnél fiatalabb gyermekek harmada részére bölcsődei ellátást kellett volna biztosítani. Ezt 2010-ig mindössze 11 tagállam érte el, Magyarországon 12,4% volt az arány. Az azóta eltelt négy év alatt az intézményrendszer bővítésével javítottunk az arányon, így 2014-ben a 3 évesnél fiatalabb gyermekeknek a 16,8%-a járt valamilyen napközbeni ellátást biztosító intézménybe, főként bölcsődébe vagy családi napközibe. A gyermekek napközbeni ellátásait alapvetően a gyermekvédelmi törvény szabályozza, és azokat a gyermekjóléti alapellátások körébe sorolja. A szigorúan vett napközbeni ellátások esetében – bölcsőde, családi napközi és házi gyermekfelügyelet – az igénybevételi arány 2014-ben 15,6%-os volt.

A napközbeni ellátások igénybevételét alapvetően az határozza meg, hogy egyáltalán biztosított-e az ellátás az adott településeken, vagy azok környékén, de befolyásolja a születések száma és az is, hogy a gondozásból nagyobb részt vállaló szülőnek van-e olyan munkahelye, ahová visszavárják. A kisgyermek napközbeni ellátásának biztosítását a jogszabály a települési, valamint a fővárosi, kerületi önkormányzatok feladataként írja elő,

mely keretében a területükön élő gyermekek napközbeni ellátásának megszervezését vagy a máshol igénybe vehető ellátásokhoz való hozzájutást kell biztosítaniuk. A több mint másfél évszázados múltra visszatekintő bölcsődei ellátást kötelezően csak a 10 ezer főnél népesebb településeken kell biztosítani, a feladatellátást az önkormányzatok a családi napközik, az önkormányzati társulások, esetleg a civil vagy az egyházi fenntartók bevonásával oldhatják meg.”

A gyermekek napközbeni ellátásaként a családban élő gyermekek életkorának megfelelő nappali felügyeletét, gondozását, nevelését, foglalkoztatását és étkeztetését kell megszervezni azok számára, akiknek szülei, nevelői, gondozói munkavégzésük, betegségük vagy egyéb ok miatt napközben ellátásukról nem tudnak gondoskodni.

Kerületünkben az Egyesített Bölcsődék kilenc tagintézménnyel működik, 2017-ben az alábbi férőhellyel:

- Erdei Kuckó Bölcsőde (48 férőhely)
- Csibekakas Bölcsőde (72 férőhely)
- Hétszínvirág Bölcsőde (72 férőhely)
- Fecskefészek Bölcsőde (84 férőhely)
- Micimackó Bölcsőde (72 férőhely)
- Csiga-biga Bölcsőde (72 férőhely)
- Bambi Bölcsőde (72 férőhely)
- Napsugár Bölcsőde (96 férőhely)
- Bababirodalom Bölcsőde és Szolgáltató Központ (72 férőhely)
- Iciri-piciri Bölcsőde (40 férőhely)

bölcsődék száma	bölcsődébe beírt gyermekek száma	Szociális szempontból felvett gyerekek száma (munkanélküli szülő, veszélyeztetett gyermek, nappali tagozaton tanuló szülő)	Működő összes bölcsődei férőhelyek száma
9	1117	40	660
9	1232	61	660
9	1166	74	660
9	1143	67	660
9	1140	58	660
9	1122	30	660
9	1129	30	660
10	1178	8	700

A bölcsődékben gondozási díjat nem kell fizetni.

A fenti adattábla esetében a beírt gyermekek létszáma már tartalmazza a várólistán előjegyzésbe vett gyermekek számát is. A 2015. december 31-i adatok azt mutatják, hogy a kerületben jelenleg 10 bölcsőde működik, a működési engedélyek alapján 700 férőhellyel.

Ehhez tevődik hozzá egy szolgáltató egység, mely 20 gyermek számára biztosít további bölcsődei férőhelyeket. (Az Egyesített Bölcsődék adatszolgáltatása szerint a 2015. december 31-i állapot alapján 2015. évben a bölcsődei férőhely kihasználtsága 68,30 % volt)

4.4.3. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai 3.

év	3-6 éves korú gyermekek száma	óvodai gyermekcsoportok száma	óvodai férőhelyek száma	óvodai feladat-ellátási helyek száma	óvodába beírt gyermekek száma	óvodai gyógypedagógiai csoportok száma
2008	2913	145	3368	41	3270	2
2009	2791	143	3625	40	3398	2
2010	2823	151	3790	41	3505	3
2011	3135	154	3943	41	3541	3
2012	3139	158	4052	42	3591	3
2013	4088	161	4129	43	3599	3
2014	3548	163	4156	44	3586	2
2015	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

A kerületben 20 önkormányzat által fenntartott óvoda tagintézményeivel és három egyéb fenntartású óvoda biztosítja három éves kortól a gyermekek napközbeni ellátását.

2015. szeptember 1-jétől az Nkt. rendelkezései értelmében a gyermek abban az évben, amelyben augusztus 31-ig a harmadik életévét betölti, az óvodai nevelési év első napjától, vagyis szeptember 1-től kezdődően napi négy órát óvodai nevelésben köteles részt venni.

Az önkormányzati fenntartású intézményekben az óvodai férőhelyek száma az óvodába beíratott gyermekek létszámához igazodott. Az elmúlt években az óvodai férőhely tekintetében bővítésre került sor, amely folyamat jelenleg is tart, így az óvodába beíratott gyermekek száma nem haladja meg a férőhelyek számát.

Az általános iskolák fenntartását 2013. január 1-jétől a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ (KLIK) vette át, az önkormányzatok 3.000 fő felett a működtetés feladatait vállalhatták. A KLIK által jelenleg fenntartott iskolák:

- 16 tiszta profilú általános iskola,
- egy többcélú intézmény: óvoda, általános Iskola, speciális szakiskola és egységes gyógypedagógiai módszertani intézmény,
- egy általános iskola és gimnázium,
- egy alapfokú művészeti iskola,
- egy tiszta profilú gimnázium,
- egy felnőttek gimnáziuma.

A fenti iskolákban a 2015/2016. tanévben összesen 8.885 tanuló kezdte meg tanulmányait (közülük 522-en a felnőttek gimnáziumában). Az alapfokú művészeti iskolába több iskolából 1.000 tanuló jár.

A Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat XVIII. Kerületi Tagintézménye biztosítja a fejlesztő pedagógiát, logopédiai, pszichológiai ellátást, gyógytestnevelést.

A rendkívül széles skálán mozgó iskolatípusok közül az általános iskolákra jellemző sajátosságok:

- vállalták a sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelését-oktatását,
  - angol és német nyelvből két tanítási nyelvű és emelt szintű oktatás, valamint német nemzetiségi nyelvoktatás folyik,
  - öko-iskola címmel rendelkeznek,
  - megoldott a felnőttoktatás, az alapfokú zeneművészeti oktatás, a sportoktatás, a sajátos nevelési igényű tanulók gyógypedagógiai nevelése-oktatása, speciális szakiskolai képzése.
- A KLIK-en kívül hat egyéb (zömében egyházi) fenntartású általános iskola is működik a kerületben.

Az egyházi fenntartású nevelési-oktatási intézmények létszámadatait az alábbi táblázat szemlélteti felekezetenként.

Egyházi intézmények nevelési-oktatási létszámadatai			
Gyermeklétszám	Evangélikus	Református	Római katolikus
Óvoda	75	-	
Általános iskola	250	360	373
Gimnázium	510	-	-
Összesen	835		

Forrás: Sztelho Gábor Intézmény adatszolgáltatása

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

A kerület 2014-2020 közötti időszakra készített Integrált Településfejlesztési Stratégiájában megállapításra került, hogy a kerületben az integráltan nevelt sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek eloszlása az általános és középiskolákban egyenetlen. Amíg 23 nevelési-oktatási intézményből húszban az SNI gyermekek aránya 0 és 2 % között mozog, addig két iskolában ennél lényegesen magasabb: Pestszentimrei Ady Endre Általános Iskola és Budapest XVIII. Kerületi Eötvös Loránd Általános Iskola.

A kerület vezetésének meggyőződése, hogy az esélyteremtés legfontosabb eszközét a megfelelő színvonalú és mindenki számára hozzáférhető oktatás jelenti. Az óvodai nevelésben és iskolai oktatásban résztvevő feladat-ellátási helyek között a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek egyenletes eloszlását biztosítani kell. A szegregáció kialakulásának megakadályozása érdekében az önkormányzat egyeztetést kezdeményez a KLIK helyi tankerületével.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossgal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátás körébe tartozó feladatokat a Csibész Család- és Gyermekjóléti Központ, valamint tagintézményei látják el a kerületben. A jogszabályi változások következtében az ügyfelek számára a szolgáltatások három tagintézményben vehetőek igénybe:

- Csibész Család-és Gyermekjóléti Központ

- Csibész Család-és Gyermejjóléti Szolgálat
- Pestszentimre Család- és Gyermejjóléti Szolgálat.

Ezt egészítik ki, az Intézmény átmenti gondozást nyújtó tagintézményei.

Az intézmény feladata és célja az ellátásokat igénybe vevők nehézségeinek komplex és hatékony kezelése, a konfliktusok és veszélyeztető tényezők feltérképezése, illetve mérséklése, valamint a családok támogatása.

A Gyvt. szerint: „veszélyeztetettség minden olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza.”

A Gyvt. alapján a gyermekek családban történő nevelésének, illetve nevelkedésének elősegítése a cél. Az új intézményi struktúra még inkább elősegíti, hogy a rendszerszemléletű szociális munkára támaszkodva, a család minden tagjára kiterjedően támogatást tudjanak nyújtani. Az intézmény munkatársai, preventív és korrekciós eszközök alkalmazásával támogatják a családok tagjait problémáik megoldásában.

	2014.	2015.		2014.	2015.
<i>Anyagi</i>	62	58	<i>Szülők, vagy a család életvitele (szabs; bcs; 16)</i>	105	115
<i>Gyermeknevelési</i>	116	139	<i>Szülői elhanyagolás</i>	47	48
<i>Gyermekintézménybe való beilleszkedési nehézség</i>	121	96	<i>Családon belüli bántalmazás (fizikai:33; szexuális:6)</i>	51	49
<i>Magatartás, teljesítményzavar</i>	106	103	<i>Fogyatékoság, retardáció</i>	3	1
<i>Családi konfliktus</i>	114	121	<i>Szenvedélybetegségek</i>	22	4

Forrás: Csibész Családvédelmi Központ 2015. évi beszámoló

A fenti táblázat alapján megfogalmazható, hogy az intézmény látóterében megjelenő családok elsősorban nem anyagi nehézségekkel küzdenek, a család életvitele, a családi konfliktus és a gyermeknevelési problémák azok, amik a családok nagy részében megjelennek.

A gyermekjóléti szolgálat kiemelt feladata a veszélyeztetettséget észlelő- és jelzőrendszer működtetése, mely a preventív munka első számú eszköze.

A jelzőrendszer tagjainak együttműködése az esetek és problémák mentén történik. A jelzőrendszer tagjai számára minden évben tavasszal lehetőség nyílik a jelzőrendszeri tanácskozás keretén belül összehívott megbeszélésen a problémák megvitatására, az együttműködés még hangsúlyosabbá tételére.

A Gyvt. alapján jelzőrendszeri tagnak minősül minden, a törvényben szabályozott gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó - a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése érdekében - a törvényben meghatározott alaptevékenység keretébe tartozó intézmény, szervezet, szolgáltató, így

- az egészségügyi szolgáltatást nyújtók, így különösen a védőnői szolgálat, a házi orvos, a házi gyermekorvos,
- a személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatók,
- a köznevelési intézmények,

- a rendőrség,
- az ügyészség,
- a bíróság,
- a pártfogó felügyelői szolgálata
- az áldozatsegítés és a kárenyhítés feladatait ellátó szervezetek,
- a menekülteket befogadó állomás, a menekültek átmeneti szállása,
- az egyesületek, az alapítványok és az egyházi jogi személyek,
- a munkaügyi hatóság,
- a javítóintézet,
- a gyermekjogi képviselő.

Jelzéssel és kezdeményezéssel bármely állampolgár és a gyermekek érdekeit képviselő társadalmi szervezet is élhet.

A gyermekek átmeneti gondozása: az átmeneti gondozás célja, hogy az átmenetileg rövid időre ellátatlanul maradó gyermekek lehetőleg ne kerüljenek a szakellátásba, valamint speciális segítséget nyújtson a szociálisan, mentálisan teljesítőképességük határára sodródott szülőknek, gyermekeknek problémáik időben történő felismerésében, kezelésében.

A családok átmeneti otthona teljes körű szolgáltatást nyújt olyan krízishelyzetben lévő családoknak, akik különböző okok miatt otthontalanná, illetve hajléktalanná váltak.

A gyermekek családban történő neveléséhez nyújt segítséget a Gyvt. a pénzbeli és természetbeni támogatásokkal. Ezek közül az egyik legjelentősebb a rendszeres gyermekvédelmi támogatás, amire jogosult minden gyermek, akinek a családjában az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének (jelenleg 28.500) a 140%-át, ha a gyermeket egyedülálló szülő, illetve más törvényes képviselő gondozza, vagy ha a gyermek tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos. (A jogosultság feltételeit a Gyvt. és a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet (továbbiakban: Gyer.) határozza meg.)

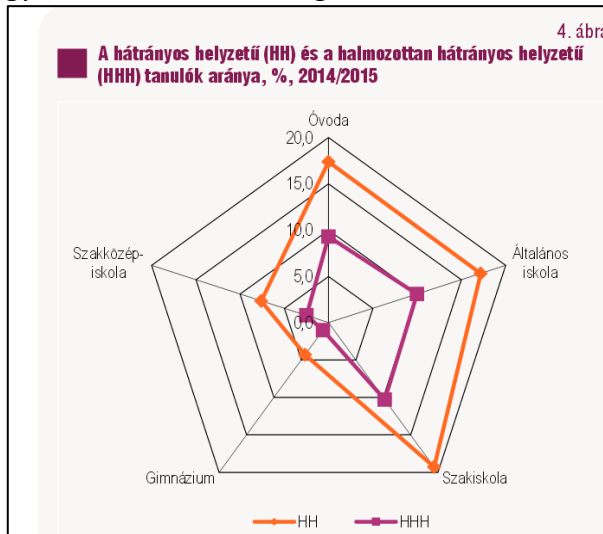
A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult a Gyvt.-ben meghatározott gyermekétkeztetés normatív kedvezményének, valamint az évente két alkalommal nyújtott természetbeni támogatásának igénybevételére.

A Gyvt. szerint a gyámhatóság annak a gyermeknek, fiatal felnőttnek, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága a tárgyév augusztus 1. napján fennáll, a tárgyév augusztus hónapjára tekintettel, a tárgyév november 1. napján fennáll, a tárgyév november hónapjára tekintettel természetbeni támogatást nyújt fogyasztásra kész élelmiszer, ruházat, valamint tanszer vásárlására felhasználható Erzsébet-utalvány formájában.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultak száma	
2011	1836
2012	1655
2013	1662
2014	1460

Forrás: KSH Statisztikai adatbázi

Budapest Főváros XVIII. kerületben a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek száma a vizsgált évek tekintetében csökkenő tendenciát mutat.

A jelenleg hatályos Gyvt. alapján hátrányos helyzetűnek minősül az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek, akinek a családjában az alábbi két feltétel közül az egyik fennáll:

„a) a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családba fogadó gyámról – önkéntes nyilatkozata alapján – megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,

b) a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családba fogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,

c) a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.”

Ugyanezen paragrafus második bekezdése szabályozza a halmozottan hátrányos helyzet fogalmát:

„(2) Halmozottan hátrányos helyzetű

a) az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az (1) bekezdés a)–c) pontjaiban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,

b) a nevelésbe vett gyermek,

c) az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

A KSH kiadványa szerint a 2014/2015. tanévben a HH-tanulók aránya a szakiskolákban a legmagasabb (19%), az általános iskolákban és óvodákban is egyaránt 17%, a gimnáziumokban pedig csupán 4,3%. A halmozottan hátrányos tanulók aránya szerint is hasonló a különböző iskolatípusok sorrendje: míg a szakiskolákban és az általános iskolákban minden 10-dik tanuló HHH, addig a gimnáziumokban csupán minden 100-dik. A hátrányos helyzetű tanulók arányában nagy területi különbségek figyelhetők meg. Észak-Magyarországon és Észak-Alföldön a legrosszabb a helyzet, ahol a HH-arány az országos átlag közel kétszerese (29, illetve 28%). Ezzel szemben Közép-Magyarországon és Nyugat-Dunántúlon az országos átlag felét sem éri el (5,9, illetve 6,5%). A HHH-arány tekintetében is hasonló a régiók rangsora, csak az eltérések még szélsőségesebbek. Míg Közép-Magyarországon 2% alatti a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya, addig Észak-

Magyarországon 19%, azaz majdnem minden 5. tanulónak családi körülményei, szociális helyzete miatt az átlagnál több nehézséggel kell megküzdenie.

Hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (fő) (gyógypedagógiai neveléssel)		Hátrányos helyzetű általános iskolás gyermekek száma (fő) (gyógypedagógiai neveléssel)	
2012	302	2012	1032
2013	329	2013	972
2014	202	2014	479

A hátrányos helyzetű gyermekek és tanulók létszámát feltüntető KSH adattáblába alapján megállapítható, hogy a kerületben csökkenő tendenciát mutat az ilyen státuszú 3-16 éves korú gyermekek száma.

Kerületünkben jelenleg a 19 praxis közül 3 házi gyermekorvosi praxis betöltetlen, mely közül egy körzetben (4. számú körzet) a helyettesítés sem megoldott, mely 572 gyermeket érint. Másik két praxis (5. és 6. számú körzetek) esetében helyettesítéssel megoldott a kis páciensek ellátása (összesen 2036 gyermek). A gyermekek szakorvosi ellátását a Heim Pál Gyermekkorház végzi, a hétfői és éjszakai ügyeletet szintén ők biztosítják a kerületi gyermeklakosság számára.

A Csibész Család -, és Gyermekjóléti Központ Prevenációs csoportja folyamatosan szervez gyermekek számára különböző kulturális és szabadidős programokat.

A Bókay-kertben működik a nyári napközis tábor, ami nagy segítséget jelent a dolgozó szülők számára, hiszen szakrajokban történő foglalkoztatásra is lehetőség van. A Balatonakali táborban pedig nyaraltatásra van lehetőség, amit az iskolák szerveznek.

A nyári napközis táborban résztvevő gyermekek létszáma

	1. hét	2. hét	3. hét	4. hét	5. hét	6. hét	7. hét	8. hét	9. hét	10. hét	Össz.:
2011	334	407	402	376	288	265	287	251	228	109	2947
2012	486	555	500	383	332	328	325	315	180	0	3404
2013	479	572	553	383	394	353	345	350	178	0	3607
2014	550	660	600	383	484	457	395	370	207	0	4106
2015	506	615	535	383	510	439	386	336	164	0	3874

Forrás: Budapest Főváros XVIII. kerület Pestszentlőrinc-Pestszentimre önkormányzata

A nyári napközis táborban a 7-14 éves korosztály tagjai vehetnek részt. Ha összehasonlítjuk a 6-13 éves gyermekek számát a kerület népességén belül (2014-ben 7891 fő) a táborban résztvevők számával (2014-ben 4106 fő), akkor jól látható, hogy az adott korosztályhoz tartozó gyermekek csaknem fele részt vett a tábor által nyújtott programokon. Jól lehet, a fenti számok halmozott adatok, mégis arra következtethetünk a számokból, hogy a gyermekek számára fontos a szabadidő hasznos és szervezett eltöltését szolgáló programok, helyszínek létrehozása.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

A nemzeti köznevelésről 2011. évi CXC. törvény szerint kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló:

a) különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:

aa) sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,

ab) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,

ac) kiemelten tehetséges gyermek, tanuló,

b) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló,

Az óvodapedagógusok felkészültek, folyamatosan képzéseken vesznek részt. Valamennyi óvoda infrastruktúrája magas szintű ellátást biztosít az integrált neveléshez. Logopédiai foglalkoztató és tornaterem valamennyi óvodában van, és dolgozik fejlesztő pedagógus is mindegyik óvodában.

2016. április 21 –én a védőnői szolgálatok által nyújtott adatok alapján 9 gyermek szenved krónikus betegségben. További 4 gyermek beszédfejlődési zavarral, 2 gyermek beszéd-és mozgásfejlődési zavarral. Autista, vagy autisztikus tünet 5 gyermeket, míg Down szindróma egy gyermeket érint. Egy gyermek él jobb oldali hemiparesissel – mozgásfejlődési zavar. (Pestszentlőrinc-Pestszentimre Egészségügyi Szolgáltató Nonprofit Közhasznú Kft. Védőnői Szolgálat által szolgáltatott adatok.)

Az Nkt. szerint „sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd”.

A köznevelés kiemelt feladata a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók speciális igényeinek figyelembevétele, egyéni képességeikhez igazodó, fejlődésük elősegítése, a minél teljesebb társadalmi beilleszkedés lehetőségeinek megteremtése.

Az integrált oktatást, különleges gondozást a gyermek életkorától és állapotától függően – a fogyatékossgot megállapító szakértői bizottság szakvéleményében foglaltak szerint – a korai fejlesztés és gondozás, a fejlesztő felkészítés, az óvodai nevelés, az iskolai nevelés és oktatás keretében szerveztük meg.

A sajátos nevelési igényű (SNI) tanulók, gyermekek integrált nevelését-oktatását minden köznevelési intézmény vállalja.

Az Önkormányzat által szolgáltatott adatokból kitűnik, hogy 2015. október 1-jei adatok alapján az SNI tanulók számát tekintve, az Pestszentimrei Ady Endre Általános Iskolában a tanulók 21,29 %-a, a Budapest XVIII. Kerületi Eötvös Loránd Általános Iskolában a beiratkozott gyerekek 19,35 %-a sajátos nevelési igényű. A kerületben lévő iskolák közül ez a két intézmény fogadja integráltan a legnagyobb számmal az SNI gyermekeket, melynek okai között meg kell említeni, hogy ez a két intézmény indít logopédiai osztályt is.

Iskolák	Gyermekek száma 2014	Ebből SNI 2014	Gyermekek száma 2015	Ebből SNI 2015
Ady Általános Iskola	326	74	324	69
Bókay Általános Iskola	500	7	501	7
Brassó Utcai Ált. Isk.	552	2	545	3
Csontváry Ált. Isk.	259	12	276	19
Darus Utcai Ált. Isk.	487	3	502	3
Eötvös L. Ált. Isk.	381	73	367	71
Gloriett Sportiskolai Ált. Isk.	381	2	392	3
Gulner Általános Isk.	374	1	371	1
Kandó Téri Ált. Isk.	755	4	798	6
Kapocs Általános Isk.	393	1	385	1
Kassa Utcai Ált. Isk.	531	2	576	3
Kastélydombi Ált. Isk.	507	5	544	4
Kondor B. Ált. Isk.	344	16	312	15
Pestszentlőrinci Ált. Isk.	393	0	389	0
Táncsics Ált. Isk.	194	5	201	6
Vajk-sziget Ált. Isk.	361	2	365	3
Vörösmarty Ált. Isk.	421	0	421	1
Vörösmarty Gimnázium	227	1	214	2
XVIII. kerületi SOFI Ált. Isk.	130	130	136	136
XVIII. kerületi SOFI Speciális Szakiskola	56	56	49	49
Karinthy F. Gimnázium	667	0	669	0
Dohnányi	953	0	930	3
Összesen:	9192	396	9267	405

Forrás: Budapest Főváros XVIII. kerület Pestszentlőrinc-Pestszentimre Önkormányzata

Minden általános iskolában fejlesztőpedagógus foglalkozik az SNI vagy beilleszkedési és magatartászavarral küzdő tanulókkal, de Budapest XVIII. Kerületi Pedagógiai Szakszolgálat nyújt számukra teljes körű szakmai segítséget. Az SNI gyerekek fejlesztését utazó gyógypedagógus látja el.

Az Önkormányzattal szemben a köznevelés során hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt szankció megállapítására nem került sor.

Az Önkormányzat hozzájárul a gyermekekkel kapcsolatos költségekhez, illetve a gyermekek gondozásával kapcsolatos feladatokhoz. A helyi gyermekvédelmi rendszer sajátossága, hogy minden gyermek számára gondoskodást nyújt, ugyanakkor fokozott védelemben részesíti az arra rászorulókat. A különböző ágazatok együttműködnek és egymást segítik. Az egyes

szolgáltatások, ellátások szociális rászorultság alapján, más ellátások ún. alanyi jogon járnak a gyermekek részére.

A kerületet az alapfokú oktatás sokszínűsége jellemzi, ami az iskolák által meghirdetett fejlesztő programok elérhetőségében nyilvánul meg. A sikeresség visszacsatolásaként értelmezhető a versenyeken való szereplés eredményessége. A fejlesztő-gondozó munka tekintetében a szakköri lehetőségek és a napközis foglalkozás kialakítása általános, melyet a gyermekek nagy aránya igénybe vesz.

Az egyházi fenntartású intézmények közül a Sztehlo Gábor Evangélikus Óvoda, Általános Iskola és Gimnázium fogad SNI gyermekeket. A 2015/16-os tanévben ez a létszám 32-34 főt jelentett. A református és a római katolikus egyházak által fenntartott oktatási intézmények nem látnak el SNI gyermeket. Az intézmények továbbtanulási mutatói kiegyenlítettek, valamennyi alapfokú képzőhelyről a gyermekek továbbtanulnak középfokú oktatási intézményben.

A tanórán kívüli szabadidős foglalkozási lehetőségek zöme a nívócsoportos foglalkozások, szakkörök köré szerveződik. Az iskolák működése során a napközi igénybe vétele kivétel nélkül valamennyi helyen magas arányú, hasonlóan a nyári táborozási – szabadidő foglalkozási lehetőségekhez.

A jelenleg hatályos Nkt. szerint a tankötelezettsége az alábbiak szerint módosult: „ A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a hatodik életévét betölti, legkésőbb az azt követő évben tankötelessé válik. Az a gyermek, akinek esetében azt a szakértői bizottság javasolja, további egy nevelési évig az óvodában részesül ellátásban, és ezt követően válik tankötelessé. A tankötelezettség teljesítése a tanév első tanítási napján kezdődik. Ha a gyermek az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget korábban eléri, a kormányhivatal a szülő kérelmére szakértői bizottság véleménye alapján engedélyezheti, hogy a gyermek hatéves kor előtt megkezdje tankötelezettségének teljesítését.

A tankötelezettség annak a tanévnek a végéig tart, amelyben a tanuló a tizenhatodik életévét betölti. A sajátos nevelési igényű tanuló tankötelezettsége meghosszabbítható annak a tanítási évnek a végéig, amelyben a huszonharmadik életévét betölti. A tankötelezettség meghosszabbításáról a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az iskola igazgatója dönt.”

Az óvodába járási kötelezettség bevezetése az óvodáskorú gyermekek szociális hátrányainak leküzdésében jelent előrelépést. Az óvodába járási kötelezettséget alól a jegyző – az egyházi és magán fenntartású intézmények esetében a fenntartó – a szülő kérelmére és az óvodavezető, valamint a védőnő egyetértésével, a gyermek jogos érdekét szem előtt tartva, az ötödik életév betöltéséig felmentést adhat a kötelező óvodai nevelésben való részvétel alól, ha a gyermek családi körülményei, képességeinek kibontakoztatása, sajátos helyzete indokolja.

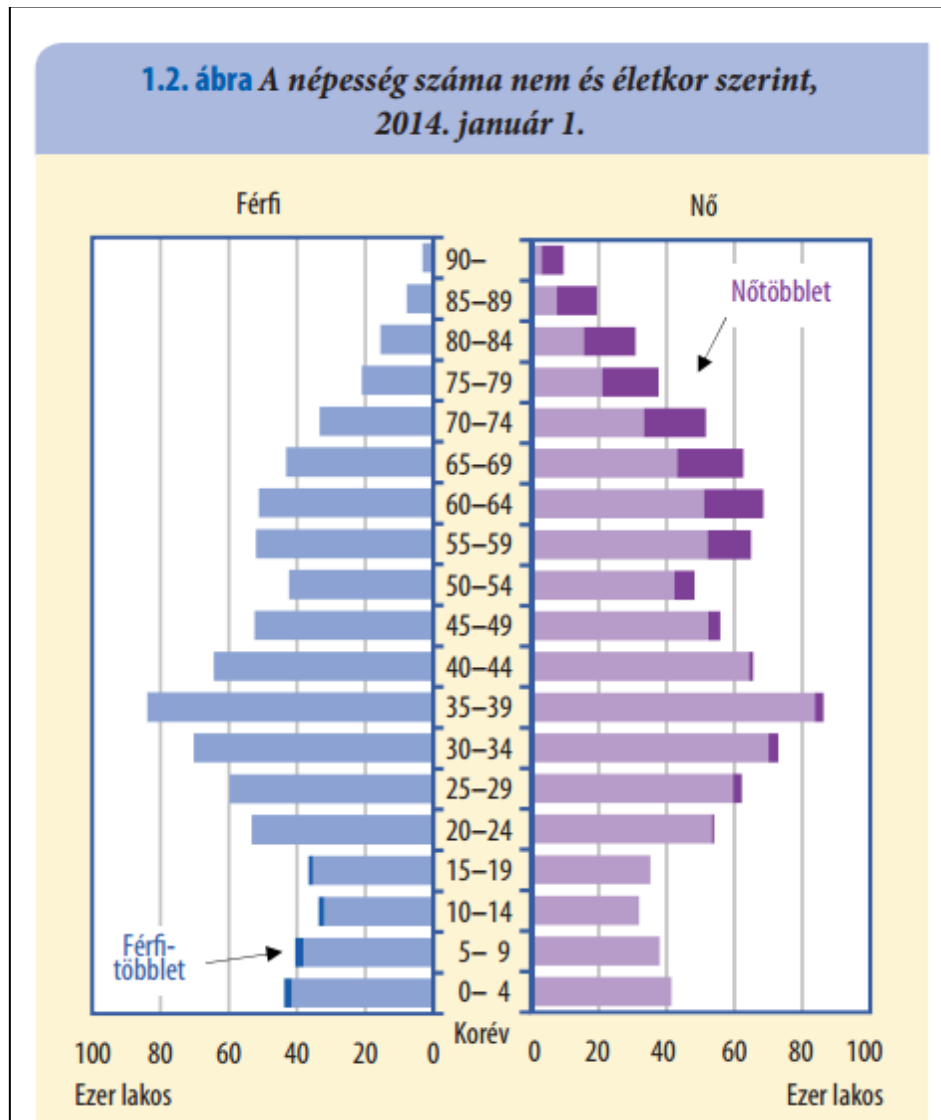
Szükséges az életmód változtatással befolyásolható gyermekkori egészségügyi problémák kialakulásának megelőzése. Erre a célra jól beváltak az ún. életmódtáborok. Az egészséges életmódot, egészségmegőrzést, és -fejlesztést célzó programok szervezése fontos az év többi részében is a kerületi gyermekek részére.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A kerületben élő családok nem csak anyagi nehézségekkel küzdenek, a család életvitele, a családi konfliktus és a gyermeknevelési problémák azok, amik a családok nagy részében nehézségként megjelennek.	Évente néhány alkalommal családi napok szervezése és lebonyolítása, fókuszálva azokra a nehézségekre, amelyekkel a kerületben élő családok küzdenek.
Szükséges az életmód változtatással befolyásolható gyermekkori egészségügyi problémák kialakulásának megelőzése.	Az egészséges életmódot, egészségmegőrzést, és -fejlesztést célzó programok szervezése a kerületi gyermekek részére.

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

Magyarországon a statisztikai adatok szerint több fiú születik, mint lány, de az életkor előrehaladtával a születéskor kialakult „férfi többlet” mérséklődik, a nemek aránya a 43. életévben egyenlődik ki, majd az ennél magasabb életkorú lakosság körében már „nőtöbblet” van.

Az országos arány Budapesten is megmarad, a 2011. évi népszámlálás adatai szerint Budapest valamennyi kerületében lényegesen magasabb a nők száma a férfiakénál. Budapest Főváros XVIII. kerületében 2011-ben:

- férfiak száma: 45.994 fő
- nők száma: 52.505 fő.

4.1.2.1 A népesség korcsoport és nemek szerint, 2011

Terület	-14	15-39	40-59	60-69	70-	Összesen	Férfi	Nő
	éves							
I. kerület	2 474	8 119	5 653	3 308	4 604	24 158	10 679	13 479
II. kerület	12 044	27 483	20 418	13 304	14 495	87 744	39 763	47 981
III. kerület	16 578	45 195	32 412	16 895	15 398	126 478	57 381	69 097
IV. kerület	13 128	37 277	27 376	11 298	9 205	98 284	44 974	53 310
V. kerület	1 795	9 031	6 277	3 374	4 733	25 210	11 445	13 765
VI. kerület	2 960	16 649	9 456	4 303	4 951	38 319	17 145	21 174
VII. kerület	4 717	24 613	13 600	6 155	7 008	56 093	25 241	30 852
VIII. kerület	7 397	32 838	19 889	7 930	8 196	76 250	35 454	40 796
IX. kerület	5 782	28 312	13 880	6 134	7 445	61 553	27 998	33 555
X. kerület	10 167	31 869	21 240	9 177	8 525	80 978	38 890	42 088
XI. kerület	16 065	56 020	30 987	17 953	22 140	143 165	65 495	77 670
XII. kerület	7 552	18 261	12 708	8 552	10 636	57 709	25 931	31 778
XIII. kerület	12 022	49 448	28 583	13 702	15 302	119 057	53 670	65 387
XIV. kerület	15 031	48 583	29 500	14 976	18 920	127 010	56 220	70 790
XV. kerület	9 847	27 237	22 108	10 119	10 334	79 645	36 435	43 210
XVI. kerület	10 068	23 115	19 474	10 159	8 364	71 180	33 141	38 039
XVII. kerület	12 190	28 977	23 776	10 819	8 619	84 381	39 747	44 634
XVIII. kerület	13 863	33 627	27 024	12 566	11 419	98 499	45 994	52 505
XIX. kerület	7 839	20 675	15 906	8 039	6 596	59 055	27 146	31 909
XX. kerület	8 608	22 139	17 077	8 536	7 998	64 358	29 492	34 866
XXI. kerület	9 797	26 290	20 857	9 650	8 461	75 055	34 764	40 291
XXII. kerület	7 825	18 377	14 208	7 281	6 013	53 704	25 443	28 261
XXIII. kerület	2 891	7 158	6 337	2 598	2 171	21 155	10 176	10 979
Főváros összesen	210 640	641 293	438 746	216 828	221 533	1 729 040	792 624	936 416

A 2013. évi statisztikai adatok alapján megfigyelhető, hogy mindkét nemhez tartozók száma növekszik, ám az arány – a 18-59 éves korosztálytól kezdődően - változatlanul „nőtöbbletet” mutat továbbra is:

- férfiak száma: 47.507 fő (47 %)
- nők száma: 53.231 fő (53 %).

	fő			%	
	nők	férfiak	összesen	nők	férfiak
nő	53231	47507	100738	53%	47%
0-14 éves	6880	7436	14316	48%	52%
15-17 éves	1328	1431	2759	48%	52%
18-59 éves	37950	28532	66482	57%	43%
60-64 éves	3949	2998	6947	57%	43%
65 év feletti	11332	7110	18442	61%	39%

A nők és a férfiak közötti egyenlőség megvalósítása az Európai Unió célkitűzéseinek egyike. Az Európai Unió értékekre épül, többek között az egyenlőségre, és támogatja a férfiak és nők közötti egyenlőséget (az EUSZ 2. cikke és 3. cikkének (3) bekezdése). Ezeket a célkitűzéseket az Alapjogi Charta 21. cikke is tartalmazza.

Az Európai Parlament és a Tanács 2006. decemberben hozta létre Vilniusban, Litvániában a Nemek Közötti Egyenlőség Európai Intézetét, azzal az átfogó céllal, hogy előmozdítsa és megerősítse a nemek közötti egyenlőség – ideértve az esélyegyenlőség általános érvényesítését is – támogatását valamennyi uniós és nemzeti politikában.

2010. március 5-én a Bizottság elfogadta a nők chartáját a nők és férfiak közti egyenlőség Európában és az egész világon történő előmozdításának javítása céljából.

A stratégiai szerepvállalás az alábbi öt kiemelt cselekvési területet állítja középpontba:

- a női munkaerő-piaci részvétel növelése és az egyenlő mértékű anyagi függetlenség biztosítása;

- a nemek közötti bér, jövedelem és nyugdíj tekintetében fennálló különbségek csökkentése, és így a szegénység visszaszorítása a nők körében;
- a döntéshozatalban való női-férfi egyenlőség előmozdítása;
- küzdelem a nemi alapú erőszak ellen, valamint az áldozatok védelme és támogatása;
- a nemek közötti egyenlőség és a női jogok világszintű előmozdítása.

2015. október 26-án a Tanács elfogadta „A nemek közötti egyenlőségre vonatkozó cselekvési terv (2016–2020)” című következtetést, amely a Bizottság és az Európai Külügyi Szolgálat (EKSZ) „A nemek közötti egyenlőség és a nők társadalmi szerepvállalásának növelése: az EU külkapcsolati politikájának hozzájárulása a nők és a lányok életének átalakulásához (2016–2020)” című, közös szolgálati munkadokumentumán alapul. Az új, nemek közötti egyenlőségre vonatkozó cselekvési terv hangsúlyozza, hogy „teljes mértékben meg kell valósulnia annak, hogy a nők és a lányok maradéktalanul és az egyenlőség elve alapján élvezhessenek minden emberi jogot és alapvető szabadságot, valamint hogy meg kell valósulnia a nemek közötti egyenlőségnek és a nők és lányok nagyobb mértékű társadalmi szerepvállalásának”.

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

A népesség iskolázottsági színvonalának emelkedését jelzi, hogy a 15 éves és idősebbek körében 2011-re számottevő mértékben csökkent az alapfokú iskolai végzettséget sem szerzett személyek aránya. Ez nagyrészt annak tudható be, hogy fokozatosan kihálnak azok az idős korosztályok, amelyek tagjai még a nyolc osztályos rendszer bevezetése előtt végeztek iskoláikat.

Ez a tendencia megfigyelhető a KSH által a nőkre vonatkozó adatok tükrében is: a 8. évfolyamnál alacsonyabb iskolai végzettségű nők száma csaknem a felére csökkent a fővárosban. Ugyancsak jelentős mértékben csökkent az alapfokú végzettséget szerző nők száma, ezzel együtt viszont a felsőfokú végzettséget szerző nők száma csaknem százezer fővel emelkedett a tíz év folyamán.

1.3 A 7 éves és idősebb nők legmagasabb befejezett iskolai végzettség szerint						
Terület	Általános iskola		Középfokú iskola érettségi nélkül, szakmai oklevéllel	Érettségi	Egyetem, főiskola stb. oklevéllel	Összesen
	8. évfolyamnál alacsonyabb	8. évfolyam				
2001						
Főváros	125 935	247 223	54 738	330 723	157 138	915 757
Megyeszékhely	150 388	258 223	93 265	291 772	116 774	910 422
Többi megyei jogú város	23 124	41 742	16 233	37 362	12 561	131 022
Többi város	358 990	524 488	183 481	366 988	120 043	1 553 990
Városok együtt	658 437	1 071 676	347 717	1 026 845	406 516	3 511 191
Községek, nagyközségek	444 011	563 430	177 513	241 073	63 868	1 489 895
Ország összesen	1 102 448	1 635 106	525 230	1 267 918	470 384	5 001 086
2011						
Főváros	67958	164 609	67 634	326 354	256 452	883 007
Megyeszékhely	88 160	198 726	105 271	306 492	188 108	886 757
Többi megyei jogú város	13 819	32 980	18 640	44 229	21 415	131 083
Többi város	217 403	438 175	222 696	444 926	214 359	1 537 559
Városok együtt	387 340	834 490	414 241	1 122 001	680 334	3 438 406
Községek, nagyközségek	260 776	507 277	225 214	328 621	130 940	1 452 828
Ország összesen	648 116	1 341 767	639 455	1 450 622	811 274	4 891 234

Budapest Főváros XVIII. kerületében az általános iskolai végzettséggel nem rendelkező nők száma tíz év alatt jelentős mértékben csökkent, ugyanakkor, míg 2001-ben több mint kétszerese volt az alacsonyan iskolázott férfiak számának, 2011-re ez a különbség jelentősen mérséklődött, kiegyenlítődt.

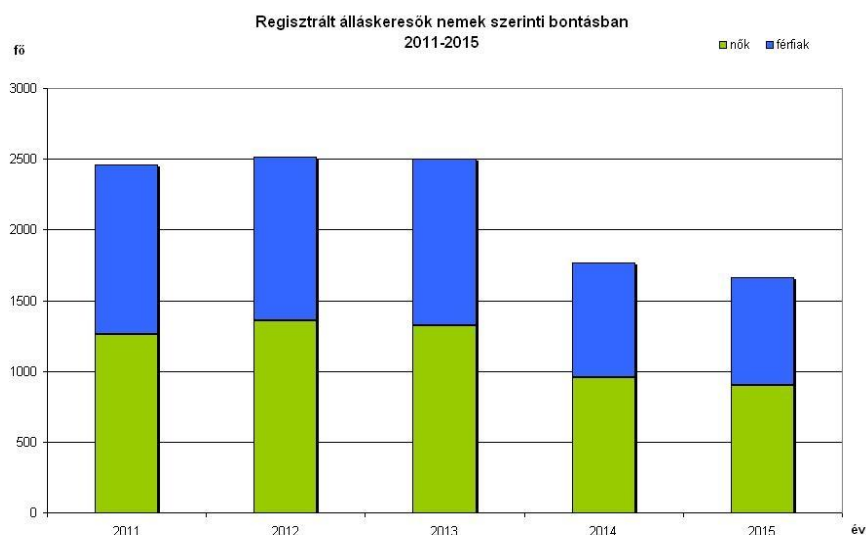

év	15 éves és idősebb lakosság száma összesen			15-X éves legalább általános iskolát végzettek száma			általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők 15-x évesek száma					
	összesen	nő	férfi	összesen	nő	férfi	Összesen		nő		férfi	
	fő	fő	fő	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2001	81960	44153	37807	76824	40496	36328	5136	6,3%	3657	8,3%	1479	3,9%
2011	86288	46288	40000	82820	44401	38419	3468	4,0%	1887	4,1%	1581	4,0%

Az álláskereső férfiak és nők aránya hasonló a 15-64 éves korú lakosságot figyelembe véve, 2012-ben és 2014-ben viszont magasabb a nők körében nyilvántartott álláskeresők száma, mint a férfiaké.

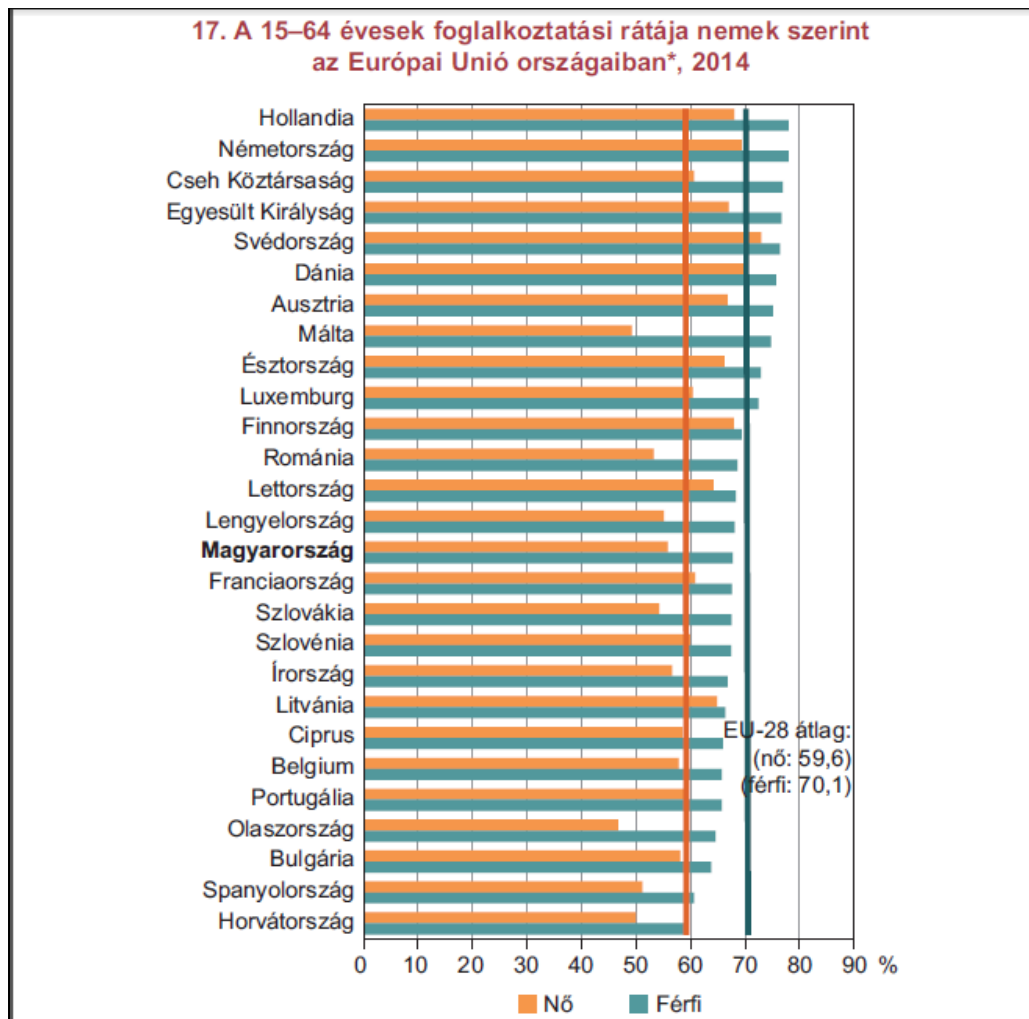
év	15-64 év közötti lakónépesség (fő)			nyilvántartott álláskeresők száma (fő)					
	nő	férfi	összesen	nő		férfi		összesen	
	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2008	35749	33290	69039	623	1,7%	485	1,5%	1108	1,6%
2009	35676	33315	68991	1057	3,0%	1025	3,1%	2082	3,0%
2010	35598	33225	68823	1265	3,6%	1132	3,4%	2397	3,5%
2011	35475	33214	68689	1224	3,5%	994	3,0%	2218	3,2%
2012	35256	33065	68321	1397	4,0%	1202	3,6%	2599	3,8%
2013	35019	32961	67980	1023	2,9%	951	2,9%	1974	2,9%
2014	34700	32810	67510	891	2,6%	694	2,1%	1585	2,3%
2015	n.a.	n.a.		n.a.		n.a.			

A nyilvántartott álláskeresők száma alacsonynak mondható, 2013-tól pedig csökkent a munkanélküliség mind a nők, mind a férfiak tekintetében, 2013-ban arányuk azonos, 2014-ben a nők száma kisebb arányban csökkent, mint a férfiaké.

Az Európai Unióban 2014-ben a férfiak foglalkoztatási rátája mind a 28 tagállamban meghaladta a nőkéét, jóllehet jelentős eltérések mutatkoztak a tagállamok között. Az

EUROSTAT felmérése szerint a foglalkoztatási ráta rendszerint alacsonyabb a nők és az idősebb korosztály körében. 2014-ben a férfiak foglalkoztatási rátája 70,1 % volt, szemben a nők 59,6 %-os értékével.

Magyarország esetében - a 2014. évi arányokat figyelembe véve – az arány alacsonyabb, mint az európai átlag (a férfiak esetében 67.8 %, míg a nők esetében 55,9 %), de hazánkban is jelentős az eltérés a nemek foglalkoztatottságát tekintve.

	Male, age group 15–64			Female, age group 15–64		
	2004	2009	2014	2004	2009	2014
EU-28	70.3	70.6	70.1	55.5	58.3	59.6
Euro area (EA-19)	71.3	70.8	69.0	54.8	58.1	58.8
Belgium	67.9	67.2	65.8	52.6	56.0	57.9
Bulgaria (*)	57.9	66.9	63.9	50.6	58.3	58.2
Czech Republic (*)	72.3	73.8	77.0	56.0	56.7	60.7
Denmark	79.7	78.0	75.8	71.6	72.7	69.8
Germany (*)	70.8	75.4	78.1	59.2	65.2	69.5
Estonia	65.7	64.3	73.0	60.7	63.2	66.3
Ireland (*)	75.9	66.5	66.9	56.5	57.4	56.7
Greece	73.0	73.0	58.0	45.2	48.9	41.1
Spain (*)	73.6	66.5	60.7	48.8	53.3	51.2
France (*)	69.4	68.3	67.7	58.2	59.8	60.9
Croatia	61.8	65.2	59.1	47.8	53.7	50.0
Italy	70.2	68.5	64.7	45.5	46.4	46.8
Cyprus (*)	79.8	76.3	66.0	58.7	62.3	58.6
Latvia	65.3	60.3	68.4	57.2	60.4	64.3
Lithuania	65.2	59.3	66.5	58.3	60.4	64.9
Luxembourg (*)	72.8	73.2	72.6	51.9	57.0	60.5
Hungary	63.1	60.7	67.8	50.7	49.6	55.9
Malta (*)	75.1	71.9	74.9	32.7	38.0	49.3
Netherlands (*)	80.2	82.4	78.1	65.8	71.5	68.1
Austria	73.3	75.5	75.2	59.7	65.2	66.9
Poland (*)	57.2	66.1	68.2	46.2	52.8	55.2
Portugal (*)	74.0	70.8	65.8	61.5	61.5	59.6
Romania (*)	63.4	65.2	68.7	52.1	52.0	53.3
Slovenia	70.0	71.0	67.5	60.5	63.8	60.0
Slovakia (*)	63.2	67.6	67.6	50.9	52.8	54.3
Finland	69.7	69.5	69.5	65.6	67.9	68.0
Sweden (*)	73.6	74.2	76.5	70.5	70.2	73.1
United Kingdom	77.9	74.9	76.8	65.6	64.9	67.1
Iceland	85.8	80.0	84.0	78.8	76.5	79.3
Norway	77.9	78.3	77.0	72.2	74.4	73.4
Switzerland (*)	84.4	84.4	84.4	70.3	73.6	75.1

Ha a korcsoportonkénti bontást vesszük figyelembe, jól érzékelhető, hogy 2014-ben a pályakezdő és az 55 év feletti nők foglalkoztatottsága elmarad az Európai Unióétól.

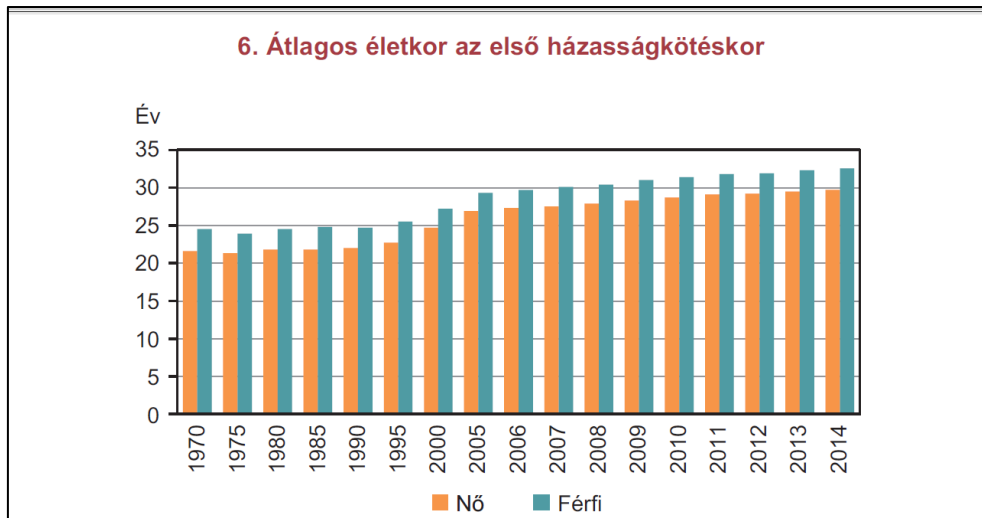
A közfoglalkoztatás átalakítása következtében 2011. január 1-jétől megszűnt a közmunkaprogram, a közcélú munka és a közhasznú munkavégzés, melyeket az egységes közfoglalkoztatás rendszere váltott fel.

A közfoglalkoztatás a munkaviszony egy speciális formája, támogatott „tranzitfoglalkoztatás”, amelynek célja, hogy a közfoglalkoztatott sikeresen vissza-, illetve bekerüljön az elsődleges munkaerő-piacra. A közfoglalkoztatás átmeneti munkalehetőséget biztosít azok számára, akiknek az önálló álláskeresése hosszú ideig eredménytelen. *(Közfoglalkoztatási portál)*

A kerületben a közfoglalkoztatás különböző formáiban a férfiak vesznek részt nagyobb arányban, ugyanakkor a főbb aktív foglalkoztatáspolitikai eszközökben (bérköltség-támogatás, bértámogatás, foglalkoztatást elősegítő és más képzési támogatásban) a nők részesülnek gyakrabban.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások

A feleség szerepe családi szerep, amelybe a nő a házasságkötéssel lép be. A női és férfi társadalmi szerepek változása, a nők munkájához igazodó életformák megváltoztatták a nők házasságkötési életkorát, amely egyre inkább kitolódik a 30 éves életkorig.

A nők egyre inkább vállalnak részt a munkaerő-piacon, ugyanakkor ez nem vezetett automatikusan az egyenrangú férfi-női kapcsolatok és az otthoni munkamegosztás kialakulásához, a nők egyre inkább küzdenek a munka és a családi élet összeegyeztetéséhez fűződő problémákkal.

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.) definiálja a gyermekek napközbeni ellátásának fogalmát: „a családban élő gyermekek életkorának megfelelő nappali felügyeletét, gondozását, nevelését, foglalkoztatását és étkeztetését kell megszervezni azon gyermekek számára, akiknek szülei, nevelői, gondozói munkavégzésük - ideértve a gyermekgondozási díj folyósítása melletti munkavégzést is -, munkaerő-piaci részvételt elősegítő programban, képzésben való részvételük, betegségük vagy egyéb ok miatt napközbeni ellátásukról nem tudnak gondoskodni.”

A gyermekjóléti alapellátás keretében biztosított gyermekek napközbeni ellátásának formái többek között a gyermekek életkorának megfelelően a bölcsőde és a családi napközi, amely a munka és a gyermekvállalás összehangolása érdekében a családok számára nagy segítséget jelent.

A Gyvt. szerint a „bölcsőde a családban nevelkedő 3 éven aluli gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését biztosító intézmény. Ha a gyermek a 3. évét betöltötte, de testi vagy szellemi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, a 4. évének betöltését követő augusztus 31-ig nevelhető és gondozható a bölcsődében.”

Budapest Főváros XVIII. kerületében az alábbi bölcsődék nyújtanak a 0-3 éves korú gyermekek részére ellátást:

- Bambi Bölcsőde (Halomi u. 113/b.)
- Csibekas Bölcsőde (Kézműves u. 16.)
- Csiga-Biga Bölcsőde (Fülek u. 2.)
- Erdeikuckó Bölcsőde (Tövishát u. 4.)
- Fecskefészek Bölcsőde és Korai Fejlesztő (Vándor S. u. 7.)
- Hétszínvirág Bölcsőde (Építő u. 3.)
- Micimackó Bölcsőde (Pázsit u. 1-3.)

- Napsugár Bölcsőde (Kondor B. stny. 5.)
- Bababirodalom Bölcsőde és Szolgáltató Részleg (Bükk u. 6.)
- Iciri-Piciri Bölcsőde (Attila utca 11.)

A bölcsődébe beíratott gyermekek száma – néhány évnyi csökkenés után - emelkedő tendenciát mutat, de a fenntartó Önkormányzat igazodott az igényekhez, és megemelte a férőhelyek számát.

év	bölcsődék száma	bölcsődébe beírt gyermekek száma	Szociális szempontból felvett gyermekek száma (munkanélküli szülő, veszélyeztetett gyermek, nappali tagozaton tanuló szülő)	Működő összes bölcsődei férőhelyek száma
2008	9	1117	40	660
2009	9	1232	61	660
2010	9	1166	74	660
2011	9	1143	67	660
2012	9	1140	58	660
2013	9	1122	30	660
2014	9	1129	30	660
2015	10	1178	8	700

A családi napközi a Gyvt. szerint „a családban nevelkedő gyermekek számára nyújt életkoruknak megfelelő nappali felügyeletet, gondozást, nevelést, étkeztetést és foglalkoztatást.” a húszhetes életkorukat betöltött, de tizennegyedik életévüket még be nem töltött gyermekek számára, ideértve az Nktv. alapján az óvodai nevelésben való részvétel és az általános iskolában a tizenhat óra előtt megszervezett egyéb foglalkozás alól felmentett gyermekeket is.”

A kerületben 2008 és 2014 között megkétszereződött a családi napközik száma, az ellátott gyermekek száma pedig jelentősen megnövekedett.

év	családi napközik száma	családi napköziben gondozott gyermekek száma
2008	3	14
2009	3	14
2010	4	20
2011	5	22
2012	6	29
2013	6	32
2014	6	38
2015	n.a.	n.a.

A bölcsődei felvétel során előnyben részesülnek azok a XVIII. kerületi állandó lakcímmel rendelkező rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek, akiknek

- szülője igazolja, hogy munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban áll;
- szülei munkaerő-piaci részvételt segítő programban, képzésben vesznek részt (igazolással)
- szülője, gondozója a szociális helyzete miatt az ellátásról nem tud gondoskodni
- vagy szülője egyedülálló, három vagy annál több gyermeket nevel és munkába kíván állni.

Összességében megállapítható, hogy a kerületben élő gyermekek részére elegendő férőhelyet biztosítanak a gyermekek napközbeni ellátását biztosító szolgáltatások.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A magyar nők esélyegyenlőségének egyik legkorábbi, talán ma is legfőbb segítője a 100 éves múlttal visszatekintő Magyar Védőnői Szolgálat, amely nemzetközi viszonylatban is egyedülálló.

A védőnőnek a 0-3 éves korú kisgyermek ellátásán túl feladata az óvodában a védőnői feladatok végzése, az oktatási intézményben - az iskola-egészségügyi ellátás keretében - a tanulók ellátása is a tankötelezettség végéig, 16 éves korig.

A területi védőnői ellátásról szóló 49/2004. (V. 21.) ESzCsM rendelet előírása szerint „Egy védőnői körzetben a védőnő által ellátható nők (várandós, gyermekágyas anyák), gyermekek (újszülött kortól a tanulói jogviszony megkezdéséig) és az oktatási intézménybe nem járó otthon gondozott tanköteles korú gyermekek száma összesen legfeljebb 250 fő lehet.”

Kerületünkben a 0-3 éves korú gyermekek száma ugyan csökkenő tendenciát mutat a vizsgált évek tekintetében, a gyermekek ellátása jelenleg megoldott.

év	védőnők száma	0-3 év közötti gyermekek száma	átlagos gyermekszám védőnőnként
2008	39	3850	99
2009	42	3894	93
2010	42	3851	92
2011	42	3816	91
2012	41	3800	93
2013	40	3647	91
2014	35	3548	101
2015	n.a.	n.a.	n.a.

A Budapest Főváros XVIII. kerületi védőnő szolgálat öt telephelyen működik:

- Dolgozó u. 12.
- Attila u. 9.
- Üllői út 761. (Béke tér)
- Kondor B. stny. 13/b.
- Póth Irén u. 80.

Tekintettel arra, hogy a jövőben Pestszentlőrinc és Pestszentimre határán számos lakópark jött létre, illetve, az Alacskai lakótelep is bővült, valamint, hogy további beruházások is várhatóak, amelyekben főleg fiatal, kisgyermekes családok letelepedése várható (Családi Otthontermelési Kedvezmény), gyermeklétszám emelkedés esetén szükségessé válhat a védőnői szolgálat bővítésének vizsgálata.

5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

A családon belüli erőszak napjaink egyre súlyosbodó problémája, amely többféle módon jelenhet meg, rendszeres, visszatérő folyamat, amely egyre veszélyesebb jelenséggé válik. Mivel a privát szférában történik, nehéz a nyomon követése.

A családon belüli erőszak fajtái:

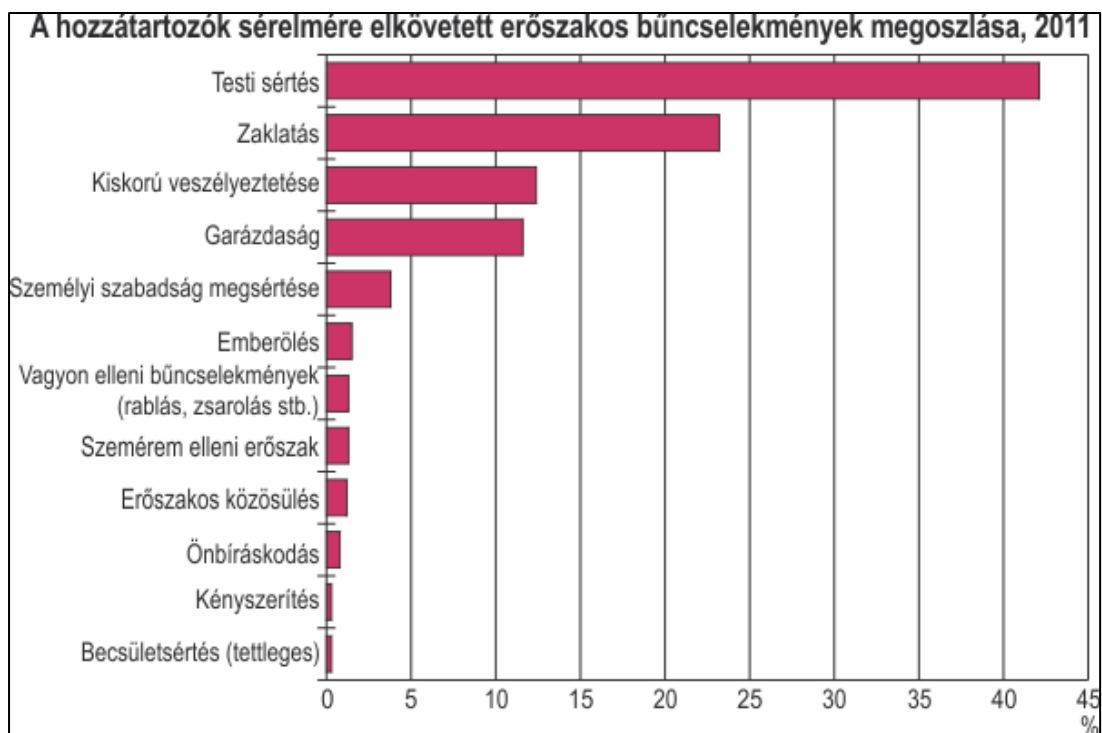
- szóbeli erőszak
- megfélemlítés
- lelki erőszak
- elszigetelés
- testi erőszak
- szexuális erőszak
- mozgásszabadság korlátozása
- gazdasági, anyagi erőszak

A házastársak (élettársak) közötti bántalmazások jelentős részében a férfi az elkövető és a nő a sértett (áldozat). A bántalmazás és a terror célja, hogy a bántalmazó az áldozatot uralma alatt tartsa, felette hatalmat gyakoroljon, és a bántalmazottat teljes kiszolgáltatottságba és alárendeltségbe sodorja.

A párkapcsolati erőszak sértettjeinek száma, aránya és bűncselekmények szerinti megoszlása nemeként, 2011						
Bűncselekmény	Sértettek száma, fő		Sértettek aránya, %		Sértettek bűncselekmények szerinti megoszlása, %	
	nők	férfiak	nők	férfiak	nők	férfiak
Emberölés	31	17	64,6	35,4	1,1	5,9
Testi sértés	1340	165	89,0	11,0	46,5	57,1
Kényszerítés	12	1	92,3	7,7	0,4	0,3
Személyi szabadság megsértése	146	3	98,0	2,0	5,1	1,0
Zaklatás	835	60	93,3	6,7	29,0	20,8
Becsületsértés (tettleges)	10	1	90,9	9,1	0,3	0,3
Kiskorú veszélyeztetése	1	–	100,0	–	0,0	–
Erőszakos közöszülés	27	–	100,0	–	0,9	–
Szemérem elleni erőszak	7	–	100,0	–	0,2	–
Garázdaság	421	32	92,9	7,1	14,6	11,1
Önbíráskodás	23	6	79,3	20,7	0,8	2,1
Vagyon elleni	27	4	87,1	12,9	0,9	1,4
Összesen	2880	289	90,9	9,1	100,0	100,0

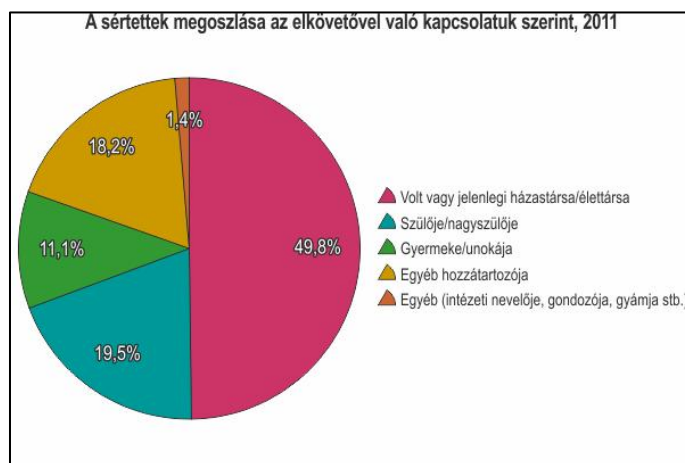
A KSH adatai szerint 2011-ben közel 6400 hozzátartozók sérelmére elkövetett erőszakos bűncselekményt regisztrált az igazságügyi statisztika. Ebből 98 volt az emberölések száma, az összes eset 1,5 százaléka. A hozzátartozók közötti erőszakos cselekedetek döntő hányadát a testi sértések és a zaklatások tették ki. A kiskorú veszélyeztetése és a garázdaság büntetettét 700–800 körüli, a személyi szabadság megsértését 241 esetben regisztrálták a nyomozóhatóságok. A többi hozzátartozók sérelmére elkövetett erőszakos büntetett aránya 1–1 százalék körül alakult.

Teljesen pontos képet nem kaphatunk, hiszen sokszor az erőszaktevő és az áldozat is igyekszik eltitkolni azt. Számolni kell azzal is, hogy nagy az ún. látencia, azaz a nyomozóhatóságok tudomására nem jutott bűncselekmények aránya. Az áldozatok sok esetben nem tesznek feljelentést, tartva családjuk és szűkebb-tágabb környezetük reakcióitól. Nagyon valószínű az is, hogy bejelentést csak a legsúlyosabb bűncselekmények esetében tesznek, a kisebb súlyú esetek nem kerülnek napvilágra.

A hozzátartozók sérelmére elkövetett erőszakos bűncselekmények esetében a bűnelkövető és a sértett kapcsolata alapján megállapítható, hogy minden második párkapcsolati jellegű cselekmény volt (3169), azaz azt a volt vagy jelenlegi házastárs vagy élettárs sérelmére követték el. Minden harmadik esetben a szülő, a nagyszülő, illetve a gyermek vagy az unoka volt a sértett. A más hozzátartozók (pl. a testvérek) ellen elkövetett bűncselekmények aránya egyötöd volt 2011-ben. A hozzátartozók sérelmére elkövetett erőszakos bűncselekmények áldozatai között 70–30 % volt a nők, illetve a férfiak aránya.

A gyermekvédelmi jelzőrendszer működése során évente több ezer, 2011-ben 7300 gyermek családon belüli bántalmazására derült fény, vagyis naponta 20 érintett gyermekről szereztek a szakemberek tudomást. Vannak gyermekek, akik ellen évente többször követnek el erőszakos cselekményt, így a gyermekjóléti szolgálatok által kezelt problémák száma a bántalmazott gyermekekénél magasabb, tavaly több mint 13 ezer volt.

Mindemellett évről évre nő az elhanyagolt gyermekek száma. A gyermekbántalmazás, az elhanyagolás meghatározása, a súlyosságának eldöntése és az ebből adódó eljárások megindítása a gyermekjóléti szolgálatok felelősségteljes feladata. A gyermekjóléti szolgálatok által ismertté vált erőszakos cselekmények legnagyobb részénél, az érintettek 85 százalékánál a szülő bántalmazta a saját gyermekét. A családon belül bekövetkező események 65 százaléka lelki, 32 százaléka testi, 3 százaléka szexuális erőszak. Ha olykor nincs is látható nyoma a bántalmazásnak, a gyermekek nehezen tudják szakember segítségére, kezelés nélkül feldolgozni az azokkal járó lelki megaláztatásokat.

A gyámhatóság a gyermekvédelmi jelzőrendszeren keresztül – például gyermekjóléti szolgálatoktól, közoktatási intézményektől, egészségügyi szakemberektől, rendőrségtől – beérkezett jelzések vagy a bántalmazottak bejelentései nyomán tud hivatalból eljárást indítani. 2011-ben 1651 családon belüli bántalmazási ügyben kezdeményeztek eljárást. Az esetek felében élt csak maga a bántalmazott azzal a lehetőségével, hogy hatósághoz forduljon problémájával, a bántalmazási ügyek másik felét hivatalból indították.

A gyámhivatalok által kezelt, hozzátartozók közötti bántalmazási ügyekben érintett bántalmazott személyek száma, 2011					
Bántalmazó	Bántalmazott				
	házas-társ/élettárs	gyermek	szülő/nagyszülő	gyámság/gondnokság alatt álló	összesen
Házas-társ/élettárs	1268				1268
Gyermek		97	106		203
Szülő/nagyszülő		214	28		242
Gyám/gondnok				5	5
Összesen	1268	311	134	5	1718

Az üresen hagyott blokkba eső mutatókat nem értelmezzük.

Tekintettel a családon belüli erőszak látens jellegére, nagyon fontos a jelzőrendszer hatékony együttműködése, tevékenységeik összehangolása, tájékoztató kampányok (felvilágosító előadások, tájékoztató szórólapok terjesztése) közös szervezése, hogy az érintett tudja, milyen módon és kihez fordulhat.

A hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szóló 2009. évi LXXII. törvény a hozzátartozók közötti erőszak megelőzéséhez kapcsolódó feladatot ellátására az alábbi szervezet tünteti fel:

- az egészségügyi szolgáltatást nyújtók, így különösen a védőnői szolgálat, a házi orvos, a házi gyermekorvos,
- a személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatók, így különösen a családsegítő szolgálat, a családsegítő központ, gyermekjóléti szolgálat, gyermekjóléti központ, gyermekek vagy családok átmeneti otthona,
- a közoktatási intézmények, így különösen a nevelési-oktatási intézmény, a nevelési tanácsadó,
- a gyámhatóság,
- a rendőrség,

- az ügyészség,
- a bíróság,
- a pártfogó felügyelői szolgálat,
- az áldozatsegítés és a kárenyhítés feladatait ellátó szervezetek,
- a menekülteket befogadó állomás, a menekültek átmeneti szállása,
- az egyesületek, alapítványok.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

A Gyvt. sorolja fel azokat a szolgáltatásokat, amelyek a krízishelyzetbe került személyek számára igénybe vehetők. Budapest Főváros XVIII. kerületében az Önkormányzat által fenntartott Csibész Családvédelmi Központ (1181 Budapest, Kondor B. stny. 11.) biztosítja a jogszabályban felsorolt szolgáltatásokat.

Gyermekek Átmeneti Otthona

Gyermekek Átmeneti Otthonának célja, hogy szervesen kapcsolódva a gyermekvédelem intézményrendszerébe, speciális segítséget nyújtson a szociálisan, mentálisan teljesítőképességük határára sodródott szülőknek, gyermekeknek problémáik időben felismerésében, kezelésében.

Az Átmeneti Otthon sajátos eszközeivel, a szülővel, gondviselővel kötött szerződés alapján a gyermek átmeneti elhelyezésével, családi krízismenedzseléssel szerepet tud vállalni a családi integráció megőrzésében, a veszélyeztetett gyermek pályára állásában.

A családban élő gyermek – 3-18 éves korig – aki átmenetileg ellátás és felügyelet nélkül maradna, vagy elhelyezés hiányában ezek nélkül maradna, valamint akinek ellátása a család életvezetési nehézségei miatt veszélyeztetett.

Az Átmeneti Otthon 12 fő ellátására alkalmas. A gyermekek átmeneti gondozása az alapjául szolgáló ok fennállásáig, de legfeljebb tizenkettő hónapig tart, kivéve, ha az utógondozói ellátásban részesülő szülő a gyermekével együtt veszi igénybe az ellátást. Ebben az esetben a gyermek átmeneti gondozása legfeljebb a szülő utógondozói ellátásának fennállásáig tartható fenn az utógondozói ellátás helyszínén.

A szolgáltatás térítési díj ellenében vehető igénybe.

Családok Átmeneti Otthona

A Családok Átmeneti Otthonának célja, az együttes, otthonszerű elhelyezés, bentlakás biztosítása a gyermek (kiskorú és nagykorú 21, illetve 24 éves koráig) és szülője számára, amennyiben elhelyezés hiányában lakhatásuk nem lenne biztosított, és a gyermeket emiatt el kellene választani a szülőjétől.

Azok a családok, akik életvitelszerűen együtt élnek, de lakhatásuk átmenetileg nem biztosított, és ezáltal családi-, és szociális krízishelyzetbe kerültek. Elhelyezésre jogosult továbbá a válsághelyzetben lévő bántalmazott vagy várandós anya, illetve a szülészetéről kikerülő anya és gyermek, valamint a várandós anya kérelmére az anya élettársa vagy férje. Az elhelyezést kérő családnak együttműködési készséget kell tanúsítania életkörülményeinek rendezése érdekében.

Az Átmeneti Otthon 3 család egyidejű elhelyezésére, elszállásolására alkalmas. A gyermekek

átmeneti gondozása az alapjául szolgáló ok fennállásáig, de legfeljebb tizenkettő hónapig tart, kivéve, ha az utógondozói ellátásban részesülő szülő a gyermekével együtt veszi igénybe az ellátást. Ebben az esetben a gyermek átmeneti gondozása legfeljebb a szülő utógondozói ellátásának fennállásáig tartható fenn az utógondozói ellátás helyszínén.

Várólista van!

A szolgáltatás térítési díj ellenében vehető igénybe.

Pestszentimrei Gyermejjóléti és Családsegítő Szolgálat

Kérésre, előzetes egyeztetés alapján segítséget nyújtanak: jogász, pszichológus, gyógypedagógus, utcai szociális munkás, kórházi szociális munkás és mentálhigiénés munkatársak.

Általános szolgáltatások

- családgondozás – személyes segítő kapcsolat keretében
- szociálisan és/vagy mentálisan veszélyeztetett gyermek ellátása, figyelemmel kísérése, szakemberhez juttatása
- a gyermek veszélyzettségével kapcsolatos jelzések fogadása
- kapcsolattartás a kerület gyermekintézményeinek szakembereivel
- gyermekpanasz meghallgatása
- örökbefogadás segítése
- utógondozás
- életvezetési tanácsadás
- jogi tanácsadás
- családi konfliktuskezelés, mediáció
- várandós anyák segítése
- ügyintézés
- pszichológiai tanácsadás
- fejlesztés, korrepetálás

Speciális szolgáltatások

- kapcsolattartási ügyelet
- készenléti szolgálatutcai és lakótelepi szociális munka
- kórházi szociális munka

A gyermekekkel és szüleikkel az együttműködés alapja az önkéntesség.

Az intézmények tevékenységei nem hatóságiak, hanem szolgáltatás jellegűek.

Az intézmény által nyújtott valamennyi gyermekjóléti szolgáltatás térítésmentes!

A munkatársakat a tevékenység során szerzett valamennyi információ tekintetében a titoktartás kötelezi!

Csibész Családvédelmi Központ

A kerületben élő családok gyermekeinek védelme, veszélyeztetettségének megelőzése, a már kialakult veszélyeztetettség megszüntetése családgondozással, szükség esetén hatósági intézkedések kezdeményezése.

Általános szolgáltatások

- családgondozás – személyes segítő kapcsolat keretében
- szociálisan és/vagy mentálisan veszélyeztetett gyermek ellátása, figyelemmel kísérése, szakemberhez juttatása
- a gyermek veszélytetségével kapcsolatos jelzések fogadása
- kapcsolattartás a kerület gyermekintézményeinek szakembereivel
- gyermekpanasz meghallgatása
- örökbefogadás segítése
- utógondozás
- életvezetési tanácsadás
- jogi tanácsadás
- családi konfliktuskezelés, mediáció
- várandós anyák segítése
- ügyintézés
- pszichológiai tanácsadás
- fejlesztés, korrepetálás

Speciális szolgáltatások

- kapcsolattartási ügyelet
- készenléti szolgálat
- utcai és lakótelepi szociális munka
- kórházi szociális munka

A gyermekekkel és szüleikkel az együttműködés alapja az önkéntesség.

Az intézmények tevékenységei nem hatóságiak, hanem szolgáltatás jellegűek.

Az intézmény által nyújtott valamennyi gyermekjóléti szolgáltatás térítésmentes!

A munkatársakat a tevékenység során szerzett valamennyi információ tekintetében a titoktartás kötelezi!

A családsegítő szolgáltatás feladatai:

- a XVIII. kerületben élő, szociális és mentálhigiénés problémák miatt veszélyeztetett, illetve a krízishelyzetbe került személyek, családok életvezetési képességének megőrzése, az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, valamint a krízishelyzet megszüntetésének elősegítése;
- veszélyeztetettséget és krízishelyzetet észlelő jelzőrendszer működtetése;
- családgondozás;
- szociális válságkezelés (krízisintervenció);
- tanácsadások szervezése;
- segítséget nyújt az egyének, a családok kapcsolatkésztségének javításában;
- természetbeni és anyagi támogatások közvetítése;
- szociális és egyéb információs adatok gyűjtése az ellátást igénybe vevők megfelelő tájékoztatása érdekében;
- az anyagi nehézségekkel küzdők számára a pénzügyi, természetbeni ellátásokhoz, továbbá a szociális szolgáltatásokhoz való hozzájutás megszervezése;
- közösségfejlesztő, valamint csoportos programok szervezése (speciális csoportok, táboroztatás, családi napok stb.)

Az Országos Kríziskezelő és Információs Telefonszolgálat állandó elérhetőséget biztosít a kapcsolati erőszak, a gyermekbántalmazás, a prostitúció- és emberkereskedelem áldozatainak a nap 24 órájában, Magyarországról ingyenesen elérhető a 06-80-20-55-20-as telefonszámon.

Az információnyújtás mellett azonnali segítséget nyújt a bántalmazás miatt kialakult válsághelyzetbe, krízisbe került állampolgárok (elsősorban nők és gyermekek) részére. Rászorultság esetén, a klienssel egyeztetve, titkos menedékhelyen történő azonnali elhelyezésben is segít. A krízisotthonokban, amelyek titkos intézmények, legfeljebb nyolc hét időtartamra vonatkozó elhelyezésre van mód. Az ellátás díjtalan. A gondozás során a krízisotthon szakemberei segítik a rászorulókat a problémájuk hosszabb távú megoldásában, továbbá kapcsolatot tartanak az illetékes családsegítő és gyermekjóléti szolgálat családgondozójával. Ezt a telefonszámot a legszélesebb körben közzé kellene tenni, például az önkormányzat honlapján, orvosi rendelőkben, iskolákban, védőnői szolgálatnál stb.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Az Önkormányzat képviselő-testületében két hölgy található (10%), a bizottságoknak pedig összesen 13%-a nő, valamint a választott tisztségviselők mind férfiak. Az önkormányzati intézmények, művelődési és kulturális központok vezetői mindegyike nő.

5.7 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége, vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A családon belüli erőszak látens, nem jut a hatóságok tudomására. Az áldozatok nem tájékozottak a krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások tekintetében.	A jelzőrendszer hatékony együttműködése, tevékenységeik összehangolása, tájékoztató kampányok (felvilágosító előadások, szórólapok terjesztése) közös szervezése a krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatásokról

6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

A következő néhány évtizedben az idős emberek aránya rohamosan növekedni, a munkaképes korú népesség aránya pedig számottevően csökkenni fog az Európai Unió országaiban. Óriási eredmény, hogy ma már az emberek hosszabb ideig élnek, a népesség elöregedése azonban komoly terhet ró az európai gazdaságokra és jóléti rendszerekre. Ez a demográfiai átalakulás tekinthető az EU előtt álló egyik legnagyobb kihívásnak. Európa társadalma egyre jobban elöregedik.

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői

A fejlett európai országokhoz hasonlóan Magyarország számára is az egyik legnagyobb demográfiai kihívást a társadalom öregedése jelenti. Hazánkban a népesség öregedési folyamata gyorsul.

Napjainkban az ország férfi lakosságának átlagos életkora 39 év, a nőké 43 év, a két évtizeddel ezelőtti tapasztalathoz képest 3–4 évvel több, de az utóbbi tíz évben is mintegy két évvel emelkedett a népesség átlagos életkora. A nemekre jellemző eltérő halandósági viszonyok következtében a nők átlagos életkora gyorsabban növekedett, mint a férfiaké.

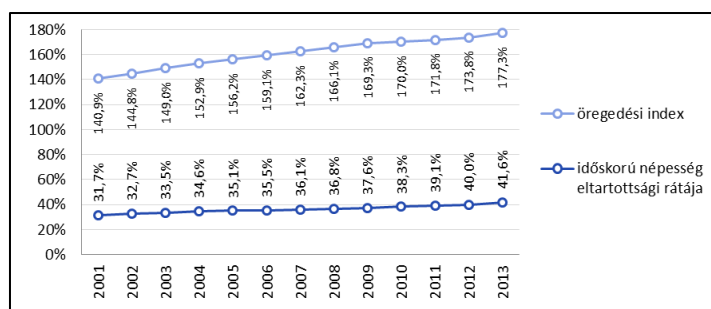
Az idősödést kifejező, legáltalánosabban elfogadott mutató a 65 évesek és idősebbek gyermekkorúakhoz viszonyított aránya, azaz az öregedési index, amely a történelmi idősorok tanúsága szerint folyamatosan nő. 2005 óta az időskorúak száma meghaladja a gyermekkorúakét, és 2011-ben már 117 időskorú jutott száz gyermekre.

A 2011. évi adatok szerint mindössze három megyében (Szabolcs-Szatmár-Bereg, Pest és Hajdú-Bihar) nagyobb a gyermekkorúak aránya, mint az időseké. Az országos átlagot jóval meghaladja a mutató értéke Budapesten, Békés, Csongrád, Zala és Vas megyében.

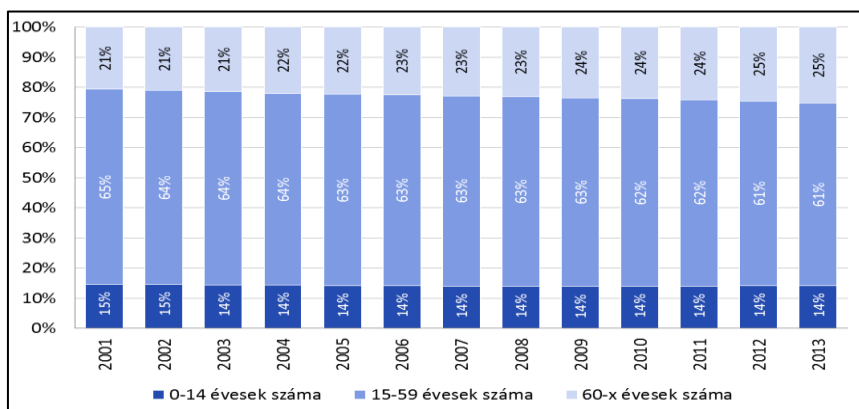

Az alábbi grafikon megerősíti a 2011. évi népszámláláskor tett megállapításokat: az öregedési index a területben is folyamatos emelkedést mutat.

Százalékos megoszlásban végigtekintve a kerületi lakosság korosztályonkénti megoszlását, megállapítható, hogy a 60 év felettek aránya lényegesen magasabb a 0-14 évesekéhez képest, és növekvő tendenciát mutat.

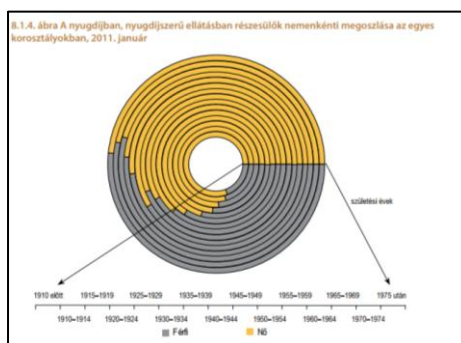

A XVIII. kerület korösszetétele – összehasonlítva Budapest összes kerületével – a 2014. évi adatok alapján a középmezőnyben van mind a 14 évesnél fiatalabb, mind a 65 évesnél idősebb korú lakosság tekintetében.

Kerület	Terület, km ²	Lakónépesség, fő	Korösszetétel, %		
			14 éves és fiatalabb	15–64 éves	65 éves és idősebb
I.	3,41	24 679	11,7	63,5	24,8
II.	36,34	89 339	15,4	60,0	24,6
III.	39,70	127 602	14,0	66,6	19,4
IV.	18,82	100 282	14,2	70,5	15,3
V.	2,59	26 048	8,6	67,8	23,6
VI.	2,38	38 286	9,2	72,9	17,9
VII.	2,09	55 121	9,3	73,5	17,2
VIII.	6,85	75 294	10,6	73,9	15,5
IX.	12,53	59 019	10,7	72,4	16,9
X.	32,49	78 986	13,3	69,8	16,9
XI.	33,49	147 275	12,7	65,6	21,7
XII.	26,67	58 068	15,1	58,8	26,1
XIII.	13,44	119 352	11,6	69,8	18,6
XIV.	18,13	124 300	13,2	65,4	21,5
XV.	26,94	80 287	12,5	67,8	19,7
XVI.	33,51	72 639	14,8	65,7	19,4
XVII.	54,82	87 356	14,8	68,3	16,9
XVIII.	38,60	101 317	14,6	67,1	18,3
XIX.	9,38	60 738	13,7	68,2	18,1
XX.	12,19	65 569	13,6	67,0	19,4
XXI.	25,75	76 503	13,4	69,0	17,6
XXII.	34,25	54 348	15,1	66,2	18,8
XXIII.	40,77	22 257	13,3	70,6	16,1
Össz.	525,14	1 744 665	13,1	67,6	19,3

Általánosságban elmondható, hogy a legtöbb budapesti kerülethez és a magyarországi településekhez hasonlóan kerületünknek is elsősorban az előregedő lakosság miatt felmerülő problémákkal kell szembenéznie.

A nyugdíjasok összlétszámán belül – a területi dimenziótól gyakorlatilag függetlenül – nőtöbbség van. 2011 januárjában az ellátottak közül a nők száma 1 millió 724 ezer fő, a férfiaké 1 millió 170 ezer fő, vagyis a nők aránya 60 % volt.

Bár a nyugdíjasok száma – annak ellenére, hogy csökkenő tendenciát mutat – magas a vizsgált évek tekintetében, a nőtöbbség kerületünkben is megfigyelhető.

év	nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő férfiak száma	nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő nők száma	összes nyugdíjas
2008	n.a.	n.a.	
2009	11346	17232	28578
2010	11275	16888	28163
2011	11259	17254	28513
2012	11165	17362	28527
2013	10821	17102	27923
2014	10489	16967	27456
2015	n.a.	n.a.	

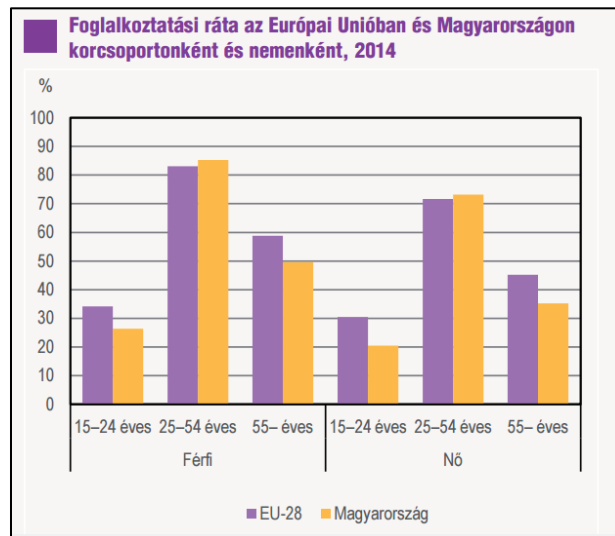
6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

A munka világa a technológiai fejlődéssel átalakult. A „gatesizmus”-nak is nevezett munkaerő-piaci átalakulás során az emberi munkavégzést gépek váltják fel, aminek következtében a teljes foglalkoztatás nem elérhető cél. Jellemző a határozott idejű alkalmazás és az állás megtartásának bizonytalansága. A munkáltatók különösen nagy rugalmasságot várnak el a munkavállalóktól, aminek része a folyamatos képzésre való hajlandóság és az életúton belüli szakmaváltás képessége. A flexibilissé váló munkaerőpiac alapvető jellemzője a ki- és beáramlás, a problémát a tartós munkanélküliség jelenti, amely a társadalom sérülékeny csoportjaira, többek között az időződő munkavállalókra jellemző.

A munkáltatók számára már a jelentkezéskor is egyre fontosabbá válik az életkor. Az idősebb munkavállalók alacsonyabb iskolai végzettségük, korszerű ismereteik hiánya miatt számos költséggel járnak. Tudásuk a technológiai fejlődés és az informatikai robbanás során hamar elavulttá válik, képzésük a nyugdíjkorhatár környékén nem költséghatékony.

A nyugdíj melletti foglalkoztatás lehetőségei a munkaerőpiac szűkülésével visszaestek. A visszaesés különösen a férfiaknál tapasztalható. Jellemző továbbá, hogy az öregségi

nyugdíjkorhatár betöltése után munkát vállalók átlagos iskolai végzettsége magasabb, és főleg részmunkaidőben, rendhagyó munkarendben foglalkoztatják őket. (Szécsi Judit: Az idősödő munkavállalók helyzete a munkaerőpiacon)

Magyarországon az idősödő nemzedékek foglalkoztatási aránya európai összehasonlításban különösen alacsony. A munkaerő-felmérés adatai szerint az Európai Unióban az 55–64 éves férfiak átlagosan 60%-a volt foglalkoztatott státusú, hazánkban ennek a fele. Az 55–64 éves nők foglalkoztatási rátája is 10 százalékponttal elmarad az uniós 45%-tól.

Nyugdíj melletti munkavállalás, tervek és valóság, 2013

Megnevezés	Tervezte (%)	Terveit megvalósította (%)
Férfi		
Kötetlen munkaidőben vállal munkát	54,4	22,9
Valamilyen vállalkozásba kezd	18,2	10,3
Teljes vagy részmunkaidőben munkát vállal, alkalmazottként	38,6	26,4
Mezőgazdasági jellegű jövedelemkiegészítő munkát végez	25,5	15,6
Jelentős részt vállal a gyermekek, unokák gondozásában, felügyeletében	86,6	40,6
Nő		
Kötetlen munkaidőben vállal munkát	51,9	18,9
Valamilyen vállalkozásba kezd	11,8	4,5
Teljes vagy részmunkaidőben munkát vállal, alkalmazottként	39,3	24,7
Mezőgazdasági jellegű jövedelemkiegészítő munkát végez	16,2	7,7
Jelentős részt vállal a gyermekek, unokák gondozásában, felügyeletében	86,8	55,3

Forrás: KSH NKI Életünk fordulópontjai felvételek.

A munkaerőpiacról a nyugdíjazással kivonuló munkaerő-állomány azonban szándékai szerint nem lép ki véglegesen a termelő szektorból. Ugyan a nyugdíjas évekre tervezett elfoglaltságok egyik legfőbb eleme a fiatalabb generációról való gondoskodás (mind a nők, mind a férfiak 86%-a tervezi, hogy nyugdíjas éveiben jelentős szerepet vállal majd az unokák gondozásában, felügyeletében), a nyugdíj mellett munkát vállalni szándékozók aránya

ugyancsak jelentős. A megkérdezettek felének a nyugdíjas évekkel kapcsolatos elképzelései között szerepel, hogy életének ebben az időszakában is valamilyen formában munkát vállal. A teljes vagy részmunkaidőben visszatérni szándékozók közel kétharmada meg is valósítja ezt az elképzelését. A nyugdíj mellett kötetlen munkaidőben dolgozni szándékozó férfiak 40, míg a nők 36%-ának sikerül újra bekapcsolódnia a munkaerőpiacra.

		2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
nyilvántartott álláskeresők száma összesen	fő							
20 éves és fiatalabb	fő	26	22	59	34	58	49	36
21-25 év	fő	112	180	215	201	264	182	118
26-30 év	fő	141	269	258	207	208	156	137
31-35 év	fő	159	382	395	319	331	185	141
36-40 év	fő	152	303	369	353	382	272	222
41-45 év	fő	127	230	283	304	347	239	187
46-50 év	fő	127	219	233	244	292	242	186
51-55 év	fő	171	308	310	277	291	253	184
56-60 év	fő	88	160	268	271	411	346	279
61 év felett	fő	5	9	13	8	15	60	95

A nyilvántartott álláskeresők korcsoportonkénti táblázatát áttekintve megfigyelhető, hogy az 56 év feletti munkanélküliek száma meglehetősen magas, és bár az 56-60 év közötti idősebb álláskeresők száma csökken, a 61 év felettié növekszik.

Javasolt a tájékoztatás a kerületi munkáltatók részére az 55 év feletti személy alkalmazása, a 60 éves munkavállalót napi 6 órás részmunkaidőben foglalkoztatás esetén igénybe vehető kedvezményekről.

A pénzbeli társadalmi juttatások közül a nyugdíjak, nyugdíjszerű ellátások szerepe a legmeghatározóbb. A KSH adatai szerint 2011 januárjában 2 millió 894 ezer fő részesült ilyen ellátásban. Ugyancsak a KSH 2013. évi kiadványa szerint a nyugdíjasok és a nyugdíjas háztartások száma az ezredforduló óta csökkent. 2010-ben 1 millió 422 ezer, 2013-ban 1 millió 134 ezer nyugdíjas háztartás volt Magyarországon, és az összes háztartás 38, illetve 30%-át tette ki. 2013-ban egy főre jutó nettó jövedelmük 1 millió 157 ezer forint, ami 13%-kal volt magasabb az országos átlagnál.

A nyugdíj rendszeressége, inflációkövetése és a kiszámíthatósága miatt napjainkban a legstabilabb jövedelemnek számít. A nyugdíjas háztartások mindemellett nincsenek kitéve a munkanélküliségnek sem, és jóval kevesebbet érint közülük az eladósodottság is, bár esetükben is jellemzőek a szélsőségek.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

Az időskorban jellemző megbetegedések - a daganatok, keringési zavarok, szív- és érrendszeri megbetegedések, ízületi problémák - mellett pszichés problémák is jelen vannak. Az idős ember sok esetben egyedül marad, izolálódik, szellemi és fizikai aktivitása hanyatlal, önellátási képessége beszűkül. Ez nagyon sok embernél okoz pszichés megbetegedést. Különösen gyakori a depresszió és a demencia kialakulása.

Budapest Főváros XVIII. kerület Önkormányzata 2012. szeptember 1. óta négy szociális szolgálaton keresztül biztosítja a szociális alap- és szakosított ellátásokat az idősek számára:

- Somogyi László Szociális Szolgálat
- Borostyán Szociális Szolgálat
- Gyöngyvirág Szociális Szolgálat
- Életfa Szociális Szolgálat

Szociális alapszolgáltatások:

- szociális étkeztetés,
- házi segítségnyújtás,
- családsegítés,
- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás,
- idősek nappali ellátása (demens betegek nappali ellátása, fogyatékkal élők nappali ellátása).

Szakosított ellátás:

- átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény.

A felsorolt szolgáltatásokon túl a Gyöngyvirág Szociális Szolgálat 2 darab 9 személy szállítására alkalmas gépkocsival végez eseti és rendszeres szállítási szolgáltatást az intézmények ellátottjai és az arra rászoruló kerületi lakosok részére.

A felsorolt szolgáltatások közül a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás és a szállítási szolgáltatás nem kötelezően ellátandó feladat.

A négy szociális szolgálat az alábbi szolgáltatásokat nyújtja az időskorúak számára:

Szociális étkeztetést azok a szociálisan rászorultak legalább napi egyszeri meleg étkezést vesznek igénybe, akik azt önmaguk, illetve eltartottaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen koruk, egészségi állapotuk, fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségük, szenvedélybetegségük vagy hajléktalanságuk miatt.

Az étkezést háromféle módon lehet igénybe venni:

- 1 az étel kiszolgálásával és egyidejű helyben fogyasztásával,
- 2 elvitellel,
- 3 lakásra történő kiszállítással.

Házi segítségnyújtást saját lakásukon kapnak segítséget azok az emberek, akik koruk, egészségi állapotuk miatt önmagukat ellátni nem képesek. E tevékenység magába foglalja mindazokat a feladatokat, amelyeket a háztartásokban általában a családtagok végeznek az idős családtagok ellátása során. A házi gondozók elsősorban ahhoz nyújtanak segítséget, hogy az igénybevevő szükségletei saját környezetükben, életkoruknak, egészségi állapotuknak, élethelyzetüknek megfelelően kerüljenek kielégítésre.

Családsegítés: a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott

szolgáltatás. Különösen fontos a generációk közötti együttélés feltételeinek biztosítása egymáshoz való segítése.

Jelzőrendszeres házi segítségnyújtást a saját otthonukban élő egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló, a segélyhívó készülék megfelelő használatára képes időskorú vagy fogyatékos személyek, illetve pszichiátriai betegek részére az önálló életvitel fenntartása mellett felmerülő krízishelyzetek elhárítása céljából nyújtott ellátás.

Mindazok számára, akik a lakásukat tartósan elhagyni nem képesek, vagy nélkülözik a család gondoskodását, a természetes biztonsági támasztórendszerük mellett lép be a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás. Elősegíti és lehetővé teszi az akkutan felmerülő problémák azonnali, rövid időn belüli megoldását, az elmagányosodott ellátottak közvetlen kapcsolattartását az ellátó intézménnyel. A jelzőkészülék riaszt olyan esetekben, mint a rosszullet, lakáson belüli baleset, betörés stb.

A rendszer bevezetése jelentősen növeli az ellátottak biztonságérzetét, a gyors felismerés csökkenti az egészségi ártalmakat, hozzájárul a jobb életminőséghez.

Idősek nappali ellátása a szociális intézmények által működtetett 240 férőhelyen elsősorban a saját otthonukban élő, tizennyolcadik életévüket betöltött, egészségi állapotuk vagy idős koruk miatt szociálisan és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes személyek. Az ellátás biztosítja az igénybevevők részére –szociális-, mentális állapotuknak megfelelő – napi életritmust biztosító közösségi szolgáltatások nyújtását klubszerű foglalkozás keretében.

A nappali szolgáltatás az elmagányosodás és elszigetelődés megakadályozása mellett, ápolási és gondozási feladatokkal kiegészítve együtt működik. Emellett segít az idősek aktivitásának megőrzésében, társas kapcsolatok kialakításában, a közösséghez való tartozás erősítésében.

Demens betegek nappali ellátása enyhe, illetve középsúlyos demenciával küzdő idősödő emberek, szociális biztonságának megőrzése mellett célja:

- kulturált, biztonságos körülmények között, a hiányzó családi gondoskodás pótlása, életminőségük megőrzése, önellátási képességük csökkenése mellett is szükségleteik kielégítését segítse,
- a demenciával küzdő idősödő emberek napközbeni ellátása során a hozzátartozók tehermentesítése tanácsadása, segítségnyújtása,
- a személyközpontú gondoskodással, elősegíteni a demenciával küzdő idősödő embereknek, családtagjaiknak és mindazoknak a „jól-létét”, akik törődnek velük. Családi kapcsolataik ápolása a családtagok bevonásával.
- ápolás, gondozás, foglalkoztatás mellett, szeretetteljes gondoskodás, biztonságos felügyelet biztosítása az emberi méltóságuk, autonómiájuk megőrzésével,
- speciális mentális programok mentén biztonságot, védelmet és érzelmi támogatást nyújtani, biztosítani.

Átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény azokról az időskorúakról, valamint azokról a tizennyolcadik életévüket betöltött beteg személyekről gondoskodik, akik önmagukat otthonukban betegségük miatt, vagy más okból időlegesen nem képesek ellátni.

A szociális intézményekbe látogató idősek részére az Önkormányzat, mint fenntartó továbbra is fenntartja a nappali ellátás térítésmentességét. A klubok az elmagányosodást

próbálják kivédeni az egyedülálló, idős emberek körében. Emellett további cél az idősök aktivitásának megőrzése, társas kapcsolatok kialakítása, a közösséghez való tartozás erősítése.

Az idősök klubjai abban segítenek, hogy az idős, aktív emberek minél tovább hasznos tagjai maradjanak a családnak, a társadalomnak. Az öregedést nem szabad, hogy betegségként éljék meg, ezáltal növelve az életminőség romlását, az egészségügyi ellátottak számát.

A kerületben az alábbi nyugdíjas klubok működnek:

- MSZOSZ Gyöngyvirág Nyugdíjas Klub
- Tájak – Korok – Múzeumok Nyugdíjas Klub
- Szentlőrinc Nyugdíjas Klub
- Rózsa Nyugdíjas Klub
- Nyugdíjas Érdekvédelmi Egyesület (NYÉVE)
- MALÉV Nyugdíjas Klub

A NYÉVE ernyőszervezetként, szerződés keretében működik együtt a többi klubbal, és a pályázatok révén segíti azokat.

Budapest Főváros XVIII. kerületében a kulturális szolgáltatást biztosító intézmények a Rózsa Művelődési Ház, a Kondor Béla Közösségi Ház és a Pestszentimrei Közösségi Ház. Az intézmények mellett fontos szerepük van a kerületi könyvtáraknak, amelyek lehetőséget biztosítanak az idősök kulturális, közművelődési és közösségi igényeinek kielégítésére. Rendszeres együttműködés van a kerületben működő szociális szolgálatok nappali ellátást biztosító klubjaival, valamint a kerületben működő hat nem önkormányzati fenntartású idősök klubjával.

A kerületben működő Nyugdíjas Érdekvédelmi Egyesület (NYÉVE) felvállalta a kerület nyugdíjasai részére, hogy megtanítsa a számítástechnikai ismeretekkel nem rendelkező idősöket az informatika alkalmazására, számítógép használatára. Segítségül vannak a szociális szolgálatok klubjai is arra, hogy a klubtagok az ott lévő számítógépeket használhassák.

6.4 Az idősöket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a kerületben

Az Önkormányzat a szociális gondoskodása mellett, a kerület nyugdíjasai részére 2012 szeptemberében a békásmegyeri Zsigmond Király Főiskolával (ZSKF) karöltve létrehozta a Pestszentlőrinc-Pestszentimrei Nyugdíjasok Akadémiáját.

Az első félévben megtartott 6 előadás olyan sikeres volt, hogy a főiskola javaslatot tett egy komplex pestszentlőrinci nyugdíjas oktatási modell megvalósítására, ami országos szinten is egyedülállónak bizonyult. Így 2013 februárjától az akadémia folytatódott, az előadások (7-8) mellett - kiegészülve eleinte 4, majd szemeszterenként egyre több tanfolyammal (2015/2016. tanév II. félévében már 16 tanfolyam) működik. Az előadások szombati napokon telt házzal zajlanak, a tanfolyamok látogatottsága is igen magas. A részvétel a kerületi lakosok számára ingyenes, a költségeket az Önkormányzat biztosítja. A rendszeresen részt vevők a szemeszter végén oklevelet kapnak.

Az előadások témái igen széleskörűek (pl. az időskor pszichológiai és kognitív feladatai, időskori diszkrimináció, az életkor meghosszabbításáról szóló elmélet, időskor a nagy keleti

kultúrákban). A tanfolyami témák: angol, orosz, geopolitika, művészet-, étkezés-, vallástörténet, iszlám, világhírű magyar utazók, feng shui, környezetvédelem-hulladékgazdálkodás, jobb agyféltekés rajz. Az előadásokat, tanfolyamokat tudományos tekintetben magasan kvalifikált előadók, a témák szakavatott professzorai tartják. Az előadást követő órában az elhangzottakhoz kapcsolódóan kötetlen beszélgetésre van lehetőség, amit a résztvevők ki is használnak.

A programsorozat kezdetén 80-100 fő vett részt, azonban szemeszterenként egyre bővült, ma már az érdeklődő látogatók száma 169, egy-egy előadáson átlag 105 fő vesz részt. Tapasztalatunk szerint nemhogy lanyhult volna az érdeklődés, inkább egyre nő. Betudható ez annak, hogy a nyugdíjasaink szívesen vesznek részt az őket érdeklő témaköröket felölelő kurzusokon. Közben bővülnek ismereteik, az „agytorna” frissen tartja az elméjüket is. Az ismeretek gyarapodása, a szellemi élmény mellett az is fontos, hogy közösség formálódik, az idős emberek új ismeretségeket, sőt barátságokat köthetnek egymással. Vannak olyan lelkes hallgatók is, akik több tanfolyamon (jó néhányan 3-4-5-re is jelentkezett) is részt vesznek. Míg 2013-ban a 4 tanfolyamra 83 fő, 2013-ban 6 tanfolyamra már 271 fő, 2014-ben 9 tanfolyamra 449 fő, 2015-ben 12 tanfolyamra már 476 fő, 2016-ban 16 tanfolyamra pedig 592 fő jelentkezett.

Az emberi erőforrások minisztere és a belügyminiszter közös pályázatot hirdet önkormányzatok számára minden évben „Idősbarát Önkormányzat Díj” elnyerése céljából. A cél, hogy a Díj hozzájáruljon a helyi szintű aktív önkormányzati időspolitika megerősítéséhez, az önkormányzat ismerje el az idősekért vállalt cselekvő felelősséget, s ezek szellemében végzett idősügyi tevékenységek eredményeit.

A helyi önkormányzatok figyelme jobban irányuljon a kultúra, a közművelődés felé, ezzel lehetővé téve a településen élő idősek számára az ingyenesen, vagy kedvezménnyel látogatható kulturális programokat, önképző köröket.

Az Idősbarát Önkormányzat Díjat pályázat alapján azok a helyi önkormányzatok nyerhetik el, amelyek a szociális gondoskodás körébe tartozó kötelező feladataikon túl:

- aktív tevékenységükkel elősegítik az időskorúak helyi szervezeteinek működését, illetve hozzájárulnak szabadidős programjaik megszervezéséhez,
- példamutató együttműködést alakítanak ki a kistérségük helyi önkormányzataival, valamint a helyi kisebbségi önkormányzatokkal, illetve a civil szervezetekkel és a lakosság önkéntes segítőivel az időskorúak életvitelének javítása érdekében,
- a helyi közéletbe, illetve annak alakításába széleskörűen bevonják az időskorú polgárokat, illetve szervezeteiket,
- az előbbiek megvalósításával kialakították a helyi idősbarát politika azon rendszerét, amely hosszú távon biztosítja e területen az eredményes együttműködést.

Budapest Főváros XVIII. kerület Pestszentlőrinc-Pestszentimre Önkormányzata 2008-ban nyerte el a díjat.

Különös figyelmet fordítanak a kerületben működő idős klubok az idősekre és ezáltal klubfoglalkozások keretén belül gyakorivá teszik a kerületi rendőrkapitányság meghívását a bűnmegelőzésre felhívás végett. A program célja, hogy az időskorú emberek minél kevesebben váljanak áldozataivá a trükkös csalóknak. Az alábbi adatok azt bizonyítják, hogy a megelőzés elérte célját.

Rendőri eljárásban Budapest XVIII. kerületében regisztrált, időskorú, ismert természetes személy sértettek száma az ENyUBS 2011-2015. évi adatai alapján					
Korcsoport szerinti bontás	2011. év	2012. év	2013. év	2014.év	2015. év
Időskorú (60-) sértettek száma összesen:	529	635	668	552	499

Rendőri eljárásban Budapest XVIII. kerületében regisztrált, időskorú, ismert természetes személy sértettek száma bűncselekmények szerinti bontásban az ENyOBS 2011-2015. évi adatai alapján					
Bűncselekmények bontása	2011.év	2012.év	2013.év	2014.év	2015. év
Becsületsértés	0	0	0	0	0
Lopás	392	480	520	402	280
Rablás	11	15	9	15	9
Testi sertés	17	15	8	17	20
Zaklatás	4	4	5	15	10

Az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat Tiszti Főorvosa az egészséges életmód, egészségügyi szűrések vagy megelőzés terén számos program alkalmával tájékoztatja a résztvevőket cukorbetegség, magas vérnyomás, elsősegélynyújtás, időskori táplálkozás témakörben.

Az Önkormányzat fenntartásában álló négy szociális intézményen (250 fő) kívül kiemelt kapcsolatot tart fenn a kerület többi nyugdíjas szervezetével (NYÉVE) együttműködési szerződés keretében. Pályázatok útján rendszeresen támogatja a szervezetek programjait, célkitűzéseit, illetve a programokon az önkormányzat is képviselteti magát. A kerület többi nyugdíjas klubja (652 fő) programjaik általában: kirándulások-túrák, rendezvények látogatása, valamint megemlékezések megünneplésének szervezése. Céljuk a szabadidő hasznos eltöltése, az elmagányosodás megelőzése.

A kerületben élő időskorúak számához képest viszonylag kevés azon nyugdíjasok száma, akik a kifejezetten a részükre szervezett programokat igénybe veszik.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

Az idők helyzete, esélyegyenlősége, vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A nyugdíjasok száma magas.	Az időskorúak és fiatalok kölcsönös elfogadásának elősegítése, a generációk együttműködésének ösztönzése, a generációk közötti együttműködést elősegítő programok szervezése.
A kerületben élő időskorúak számához képest viszonylag kevés azon nyugdíjasok száma, akik a kifejezetten a részükre szervezett programokat igénybe veszik.	Tájékoztatás a szociális intézményekben működő ellátásokról, a szociális és a nyugdíjas klubok bevonásával, és támogatásával az általuk szervezett programok kiszélesítése kerületi szintűre.
Az 56 év feletti munkanélküliek száma meglehetősen magas, és bár az 56-60 év közötti idősebb álláskeresők száma csökken, a 61 év felettieké növekszik.	Szakemberek bevonásával, az érintett célcsoport és a munkáltatók részvételével tájékoztatás a jogszabályokról, lehetőségekről, igénybe vehető munkáltatói kedvezményekről.

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

Az Egyesült Nemzetek keretében 2006. december 13-án, New Yorkban elfogadott, a Fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezmény szerint: „Fogyatékossgal élő személy minden olyan személy, aki hosszan tartó fizikai, értelmi, szellemi vagy érzékszervi károsodással él, amely számos egyéb akadállyal együtt korlátozhatja az adott személy teljes, hatékony és másokkal egyenlő társadalmi szerepvállalását.”

A fogyatékossgal élő embereket a magyar társadalomban is az egyik leghátrányosabb helyzetű csoportnak tekinthetjük. Az érintettek kedvezőtlen egészségi állapota mellett a társadalmi körülményeikben is számos nehézséggel küzdenek, melyek egyfelől jelentősen befolyásolják a mindennapi életüket, másfelől a társadalom által elfogadott normákhoz való igazodást. A fogyatékossgal-ügy közösségi, tagállami, egyben hazai társadalmi ügynek tekinthető, melyben maguk az érintettek aktív szerepvállalásán túl, az érintetteket segítők, támogatók is kiemelt szerepet kapnak.

A fogyatékossgal élők – 2001-ben 577 036 fő és 2011-ben 456 638 fő – statisztikai adatait vizsgálva látható, hogy a 2011. évi népszámlálás szerint több mint százezerrel kevesebb a számuk, mint az előző népszámlálás idején, vagyis csökkenő tendenciát mutat a fogyatékossgal élő emberek csoportja. Ez nem egyezik a valósággal. A korábbi népszámlálásokkal ellentétben az önbevallás mellett új kategória jelent meg, a tartós betegségben szenvedők csoportja, mely az adatok értelmezését más aspektusba helyezi. A helyzeten azonban ez nem változtat, hiszen a Világ Egészségügyi Felmérésének adatai szerint a 15 és a fölötti népesség tagjai közül nagyjából 785 millió ember (15,6%) fogyatékos, míg a Betegségek Megterhelő Hatásáról készült vizsgáló felmérés szerint e szám körülbelül 975 millióra tehető (19,4%). Ebből a populációból a Világ Egészségügyi Felmérés becslései szerint 110 millió ember (2,2%) küzd nagyon komoly funkcionális-életviteli problémákkal, míg a Betegségek Megterhelő Hatásáról készült felmérés szerint nagyjából 190 millió ember (3,8%) rendelkezik „súlyos fogyatékossgal” (WHO, 2011). Tehát, „Jelenleg – becslések szerint – több, mint 1miliárd ember él valamilyen fajta fogyatékossgal a világon, ez körülbelül 15%-a a bolygó lakosságának. (Laki Ildikó: A fogyatékossgal élő emberekről)

A fogyatékos személyek korcsoport és fogyatékossgal típusa szerint (2001-2011)										
A fogyatékossgal típusa	-14	15-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70-79	80-	Összesen
2001										
Mozgássérült	4 852	2 339	6 708	9 953	30 812	49 846	49 015	51 356	20 734	225 615
Alsó, felső végtag hiánya	288	133	455	830	2 059	3 304	4 231	3 675	1 279	16 254
Egyéb testi fogyatékos	1 338	538	1 863	2 371	5 895	7 612	5 145	4 396	1 784	30 942
Gyengénlátó	3 176	2 286	5 073	4 216	7 800	11 254	12 598	16 623	11 466	74 492
Egyik szemére nem lát	486	325	915	1 212	2 438	3 469	4 173	5 351	3 160	21 529
Vak	471	232	514	479	910	1 343	1 801	2 458	2 346	10 554
Értelmi fogyatékos	11 168	5 757	10 870	8 482	8 151	5 902	4 403	3 340	1 661	59 734
Nagyothaló	1 758	907	2 178	2 331	4 351	7 781	10 226	16 506	15 465	61 503
Siket, siketréma, néma	957	500	1 196	1 420	1 672	1 671	1 565	1 454	1 053	11 488
Beszédhibás	2 325	812	1 884	1 831	2 247	2 456	2 179	1 837	654	16 225
Egyéb	7 141	2 473	6 763	9 716	27 728	40 812	21 540	16 788	6 609	139 570
Fogyatékossgal élők	28 803	13 882	32 916	37 496	84 335	120 900	102 172	104 672	51 830	577 006
2011										
Mozgássérült	4 573	2 391	5 256	9 573	16 861	50 416	56 430	51 059	35 647	232 206
Gyengénlátó, alliglátó	2 344	1 717	3 238	4 377	5 811	12 555	12 695	14 593	16 100	73 430
Vak	247	186	457	699	780	1 358	1 635	1 724	1 968	9 054
Értelmi fogyatékos	6 094	4 083	7 307	7 719	6 076	5 182	3 050	1 854	1 414	42 779
Autista	2 598	735	1 071	364	165	88	46	32	21	5 120
Mentálisan sérült (pszichés sérült)	1 648	1 059	2 804	5 216	7 392	12 770	6 897	4 517	3 962	46 265
Nagyothaló	1 596	865	1 864	2 827	3 831	8 005	10 959	14 055	19 012	63 014
Siket	378	264	645	1 025	1 190	1 544	1 366	1 141	1 018	8 571
Siketvak (látás- és hallássérült)	124	61	141	172	245	592	603	583	741	3 262
Beszédhibás	2 151	760	1 422	1 746	1 767	2 559	2 057	1 320	746	14 528
Beszéd-fogyatékos	1 962	598	1 114	1 070	1 076	1 614	1 637	1 123	719	10 913
Súlyos belszervi fogyatékos	2 160	764	1 546	2 618	4 224	11 887	10 379	8 224	4 846	46 648
Egyéb	260	105	146	205	267	519	364	261	150	2 277
Ismeretlen	2 329	999	1 687	2 803	3 961	8 804	7 756	5 507	3 274	37 120
Fogyatékossgal élők	23 190	11 931	23 059	33 817	45 102	98 384	98 744	88 033	68 318	490 578

7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 2013. évi LXII. törvénnyel módosított 1998.évi XXVI. törvény a fogyatékos személy fogalmát így határozza meg: "...az a személy, aki tartósan vagy véglegesen olyan érzékszervi, kommunikációs, fizikai, értelmi, pszichoszociális károsodással-illetve ezek bármilyen halmozódásával-él, amely a környezeti, társadalmi és egyéb jelentős akadályokkal kölcsönhatásban a hatékony és másokkal egyenlő társadalmi részvételt korlátozza vagy gátolja".

A fogyatékkal élő személyekre vonatkozóan pontos, értékelhető kerületi statisztikai adatok nem állnak ugyan rendelkezésre, melynek alapján átfogó képet kaphatnánk számukról és ezek alapján elemezhetnénk a fogyatékkal élő emberek esélyegyenlőségi, szociális, oktatási, egészségügyi, lakhatási és foglalkoztatási helyzetét, de a kerületben lakók számából kiindulva az országos és fővárosi statisztikai, szakmai gyakorisági (prevalencia) adatok alapján kirajzolódik egy jelentős népességszám, még akkor is, ha a mért statisztikai adatok sem adnak mindig hiteles képet, mert sokan elhallgatják fogyatékoságukat vagy nincsenek tisztában annak típusával.

A fogyatékossgal élő személyek és a tartósan betegek kerületi számát a fővárosi KSH 2011. évi prevalencia (gyakorisági) adatai, valamint a fogyatékossg-tudományi szakmai adatok alapján tudjuk meghatározni, amíg más adat nem áll rendelkezésünkre. Ezek szerint a kerületben legkevesebb 4.600 legtöbb 15 ezer különböző típusú és mértékű fogyatékkal élő személy lakik, nem számítva a legkevesebb 14.500 fő tartósan beteg személyt. Az adatokat az alábbi két táblázat mutatja.

A fogyatékossg típusa	Gyakoriság KSH 2011 évi fővárosi adatok alapján	Becsült számuk a KSH 2011 évi fővárosi adatok alapján
Mozgássérültek	2,34 %	1 725
Gyengén, alig látók, vakok	0,83	752
Nagyot hallók, siketek	0,72	783
Siketvakok	0,03	31
Súlyos belszervi fogyatékosok	0,47	389
Mentálisan, pszichésen sérültek	0,47	367
Értelmi fogyatékos	0,43	209
Beszédhibás, beszéd fogyatékos	0,26	216
Autista	0,05	60
Egyéb	0,02	34
Ismeretlen	0,02	32
Összesen	4,6	4 596
Tartósan beteg	14,6	14 568
Mindösszesen		19 164

Fogyatékoság-tudományi, szakmai adatok:

Fogyatékoság típusa	Arányszáma a népességben	Következtetett számadat Bp. a XVIII. kerület lakosaiból
Értelmi fogyatékoság (támogatott életvitelt igénylők)	1%	~ 1000 fő
Mozgáskorlátozott (mozgásszervi fogyatékos)	Az összes fogyatékos 43%-a	~ 6450 fő
Hallássérült (hallásfogyatékos)	Súlyos: 1-1, 5 %	~1000-1500 fő
Látássérült (látásfogyatékos, gyengén látók)	Életkortól függően	~ 100 gyermek ~ 3500 felnőtt
Vakok	Életkortól függően	~ 20 gyermek (0-10-éves) ~ 700 (50 év felett)
Autizmus spektrumzavar, támogatott életvitelt igénylő autizmus spektrumzavarral élő	0,5-1%	~ 500-1000 személy
Súlyosan-halmozottan sérült	0,0087 %	~ 870
Pszichoszociális fogyatékos	nincs adat	
Összesen		14.140-15.140 fő

Forrás: saját szakmai gyűjtés 2016

Kerületi lakosok száma 2011: 98.499

Főváros lakosainak száma 2011: 1.729.040

Kerület lakosai a főváros %-ban: 5,6967 %

Az adatok pontosítása, árnyalása céljából említésre méltó, hogy a fogyatékosággal élők arányszáma a különböző életkorokban változó. A 60. életév után jelentősen nő az érintettek száma. A szakmai adatok azt mutatják, hogy valójában a fogyatékkal élő személyek száma magasabb, mint ami népszámlálási statisztikából kiderül. Különösen érzékelhető ez a különbség a támogatott életvitelt igénylő autizmus spektrumzavarral, értelmi fogyatékkal és a meghatározatlan arányszámú pszichoszociális fogyatékosággal élőknél.

A kerületi fogyatékosággal élő lakosok számának pontosabb meghatározása, illetve érzékelése céljából további kiegészítő adatok állnak rendelkezésünkre.

Kerületünk négy szociális intézménye, egy nem kerületi fenntartású otthona és egy magán lakóotthona által nyújtott szolgáltatásokat igénybe vevők közül 468 fő volt valamilyen fogyatékosággal élő személy. (A létszámban a Ráday utcai, 176 főt befogadó, Fejér megyei hatáskörbe tartozó intézmény ellátottjai is benne vannak).

A 2016. évi létszámokat az alábbi táblázat tartalmazza:

Megnevezés	Mozgás-korlátozott	Hallás-sérült	Látás-sérült	Mentális-pszichés s.	Értelmi fogyatékos	Autista spektrumz.	Beszédben korlátozott	Halmozottan sérült egyéb	Összesen
Idősek nappali ellátása	14	17	16	6	3	0	1	1	58
Szociális étkeztetés	37	6	15	24	2	0	3	10	97
Házi segítségnyújtás	20	0	9	7	1	0	0	6	43
Fogyatékosok nappali ellátása	0	1	2	6	33	3	3	9	57
Jelzőrendszeres h. segítségnyújtás	5	0	1	1	0	0	0	0	7
Idősek átmeneti ellátása	0	0	2	0	1	0	0	0	3
Egyéb	3	1	4	0	0	0	0	0	8
Támogató szolgáltatás	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Közösségi ellátás	0	0	0	0	0	0	0	0	n.a.
Támogatott lakhatás*	0	0	1	0	7	1	0	0	9
Pszichiátriai otthon*	0	0	0	176	0	0	0	0	176
Összesen	79	25	50	220	47	4	7	26	468

*nem önkormányzati intézmény

Forrás: saját gyűjtés

A Budapest Főváros XVIII. kerület egészségügyi intézményeit működtető Pestszentlőrinc-Pestszentimre Egészségügyi Szolgáltató Kft. 2015-ben 670 páciens (mentálhigiénés terület) és 2482 páciens (pszichiátriai terület) láttak el. Az ellátottak magas száma a probléma nagyságára enged következtetni.

A fogyatékkal élők számának meghatározásához közelebb vihet az egyes fogyatékosági típussal foglalkozó országos civil szervezetek tagnyilvántartása is. Az alábbi szervezetek tagjaiból a kerületi lakosok számát gyűjtöttük össze:

1. A Mozgássérültek Budapesti Egyesülete (233 fő)
2. Autisták Országos Szövetsége (41 fő)
3. Siketek és Nagyothallók Országos Szövetsége (139 fő)
4. A Vakok és Gyengénlátók Közép-Magyarországi Egyesülete (45 fő).

A megváltozott munkaképességű kerületi lakosok száma KSH források szerint 2012-től jelentősen megnövekedett, 2500 fő feletti volt.

év	megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma
2008	n.a.
2009	502
2010	471
2011	n.a.
2012	2603
2013	2549
2014	2462
2015	n.a.

A fogyatékkal élő személyek nappali ellátását a kerületben a Gyöngyvirág Szociális Szolgálat biztosítja, 2016-ban 33 fő gondozottjuk van. A napközi otthon elsősorban a kerületben élő, középsúlyos értelmi sérültek részére nyújt nappali ellátást.

A napközi otthonban a nappali ellátás szervező és terápiás munkatárs irányításával, a szociális gondozók szabadidős valamint naponta, egyénre szabott, úgynevezett szinten tartó és fejlesztő foglalkozásokat valamint egyéni fejlesztő foglalkozásokat tartanak az igénybe vevők részére.

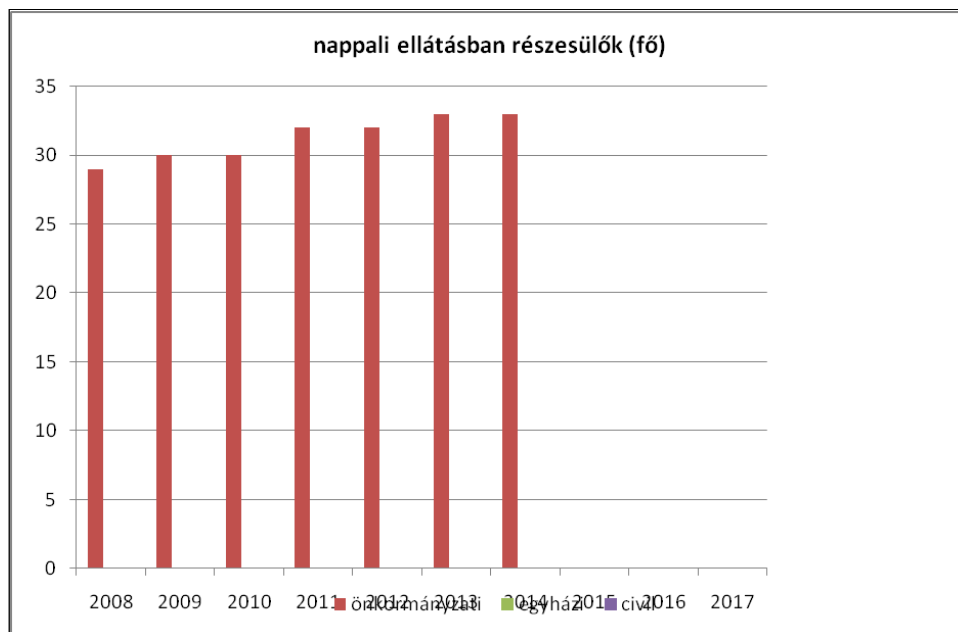
A foglalkozásokon kívül szervezett szabadidős tevékenységek, sport, zene, filmklub színesítik az ellátottak mindennapjait.

A napközi otthon 30 férőhelyes.

A Szolgálat a nappali felügyelet, napi háromszori étkezés, rendszeres orvosi felügyelet mellett szabadidős programok és rendszeres foglalkozások biztosítottak az értelmi fogyatékkal élő felnőttek számára, amelyeken festés, rajzolás, agyagozás, origami, gyöngyfűzés, írás, olvasás, számolás, vagyis fejlesztő és szinten tartó programok vannak. A parkosított udvar kiválóan alkalmas sporttevékenységekre és kertészkedésre is. Felszerelt szövőszoba és tornaszoba is lehetőséget ad a foglalkozásra. Nyaranként a Balatonra szerveznek üdülést és lovas táborozásra is van lehetőség.

Az alábbi grafikon alapján megállapítható, hogy az ellátásra egyre inkább igény jelentkezik.

A nemzeti köznevelésről szóló törvény értelmező rendelkezéseiben a sajátos nevelési igényű gyermekekről, tanulókról azt írja, hogy „az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

A kerületi oktatási intézményekben elhelyezett, fogyatékkal élő, vagy sajátos nevelési igényű gyerekek számáról az alábbi adatok állnak rendelkezésre:

Megnevezés	Intézmények száma	Fejlesztést igénylő gyermekek száma	Előforduló fejlesztési területek
Óvodák	22	89	komplex gyógypedagógia, autizmus-specifikus, logopédiai, szomatopedagógiai, szurdopedagógiai és konduktív fejlesztés
Általános iskolák	16	209	komplex gyógypedagógia, autizmus-specifikus, logopédiai, szomatopedagógiai, szurdopedagógiai és konduktív fejlesztés
SOFI	1	185	komplex gyógypedagógia, autizmus-specifikus, logopédiai, szomatopedagógiai, szurdopedagógiai fejlesztés
Középiskolák	3	15	logopédiai, autizmus-specifikus fejlesztés
Összesen	41	498	

Forrás: saját gyűjtés

A Budapest XVIII. Kerületi SOFI Óvoda, Általános Iskola, Speciális Szakiskola, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény tanulóinak száma a 2015/16-os tanévben 185 fő. Az értelmi fogyatékossgal és autizmus spektrumzavarral élő tanulók száma 41 fő. További társuló fogyatékossgal, halmozottan sérülten él 10 gyermek, tanuló.

A kerület mintegy 40 intézményében összesen 306 sajátos nevelési igényű gyermeket, tanulót lát el az intézmény az utazó gyógypedagógiai hálózaton keresztül.

A Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat XVIII. kerületi Tagintézménye 21 korai fejlesztésben részesülő kisgyermeket, és 1 fejlesztő nevelésben részesülő gyermeket lát el.

A fenti adatok nem tartalmazzák azoknak a fogyatékossgal élő további gyermekeknek a számát, akiket nem a SOFI, vagy a kerületi pedagógiai szakszolgálat lát el, hanem más fővárosi vagy országos intézmény.

Külön figyelmet érdemel az autizmussal élők száma, mert az elmúlt néhány évtized alatt számuk világszerte megsokszorozódott. Budapest főváros az autizmussal élőket segítő 2011. évi koncepciójának bevezetője hívta fel a figyelmet arra, hogy az autizmussal diagnosztizált gyermekek száma 2002-2008 között megduplázódott és az egyre fejlődő diagnosztikai módszereknek is köszönhetően 2020-ra megötszörözödhet. Ezt a tendenciát támasztja alá, hogy a SOFI-ban évente 5-10 gyerek fejezi be tanulmányait, és 2000 óta kb. 120 autizmussal élő tanuló hagyta el az iskolát, bár nem mindegyik volt kerületi lakos.

A SOFI utazó gyógypedagógusi hálózatában 10 szakember hiányát rögzítik 2016/2017-es tanévre vonatkozóan.

A fogyatékossgal élő gyermekek többségi intézményekben integrált nevelése-oktatása nagyon fontos lehetőség a fogyatékossgal élők számára, ezért a fogyatékos emberek társadalmi elfogadtatásának, a befogadó oktatás biztosításának fontos eleme az iskolákban tanuló diákok érzékenyítése. Fontos a kerületi iskolában kezdeményezni az érzékenyítő órák megtartását.

A kerületben fogyatékkal élők által igénybe vehető szolgáltatásokat az alábbi táblázat ismerteti.

Megnevezés	A szolgáltatást igénybe vevő fogyatékos személyek száma		
	2015	2016	2017
Ápolást, gondozást nyújtó intézmény	140*	140*	
Rehabilitációs intézmény	0	0	
Lakóotthon	36*	36*	
Támogatott lakhatás	9**	9**	
Átmeneti ellátást nyújtó fogyatékosok gondozóháza	0	0	
* Fejér megyei intézmény (Ráday u.)			
**Magán intézmény (Kiss J. u.)			

A kerületben meglévő fogyatékosokkal élők részére is elérhető nappali szociális ellátási, önálló életvitelt segítő szolgáltatások mellett a támogató szolgáltatásokon kívül hiányoznak a fogyatékkal élő emberek lakhatási problémáján enyhítő megoldások ill. támogatott lakhatási formák, kivéve a 9 főt befogadó Lőrinci Gondozóház Nonprofit Kft.-t és a fővárosi fenntartású Értelmi Fogyatékosok és Pszichiátriai Betegek Otthonát (Ráday utca 3.), ahol 45 fő kapott elhelyezést.

Az egyik sarkalatos terület a felnőtt pszichiátriai nappali ellátás és az autizmus ellátása területén országos szinten jelentkező hiányosság. Nincs a fővárosban, így a kerületben sem egyetlen autizmussal foglalkozó lakóotthon, vagy támogatott lakhatás sem.

A fővárosi AURA Autistákat Támogató Közhasznú Egyesület több mint 100 olyan autizmussal élő fiatallal van közvetlen kapcsolatban, akik ma többnyire szüleikkel élnek, de idősödve előbb utóbb intézményi segítségre, támogatott életvitelre szorulnak, ha már szüleik nem tudják őket segíteni. Az Autizmus Alapítvány 33 olyan kerületi lakost tart nyilván, akik szervezett intézményi ellátást igényelnének.

Az értelmi fogyatékkal élő felnőttek számára létrehozott támogatott lakhatási formát a Lőrinci Gondozóház biztosítja, melyet sorstárs családtagok hoztak létre fogyatékkal élő gyermekeik, testvéreik számára.

A támogatott életvitel független a fogyatékos típusától, nemcsak értelmi fogyatékkal élők és autizmus spektrum zavar diagnózist kapott személyek számára létrejött specifikus ellátási megoldás. Külföldön, már a '90-es években kezdett elterjedni a nagy ápoló-gondozó intézmények kisebb lakóegységekre bontása, hogy az ott élők ellátása emberibb, személyközpontú legyen, és ellátásuk önállóbb, függetlenebb és teljesebb életet nyújtó megoldásokat kínáljon. Magyarországon is elkezdődött ez a folyamat az intézményi férőhely kiváltásáról szóló projekttel, a szociális ellátó rendszer korszerűsítésével. 2012-ben a Nemzeti Erőforrás Minisztérium „Kiváltás - A fogyatékos személyek ellátásának jövője (NRSZH Budapest, 2012) címmel készített átfogó tanulmányt a támogatott életvitel megvalósításának lehetőségéről, koncepciójáról, ami fókuszba állította a kérdést és az állami döntések megalapozására szolgált.

A tanulmányok és kutatások alátámasztják, hogy jelenlegi, legnagyobb szolgáltatási űr az iskolából kikerült, munkahelyet nem találó nem intézményben lakó fogyatékkal élőknel jelentkezik. Az eddigi strukturált életük megszűnik a számukra oly fontos munkavállalási időszak kezdetén. Nekik, otthonélő fiataloknak, az iskolai képzés befejezése után nincs szervezett, szakmai irányítással egybekötött szolgáltatási rendszer – sejtetően anyagi és szakmai okokból pedig az egészségügyi és pénzügyi ellátás mellett szükségük lenne életviteli, képzési, (re)habilitációs, szocializációs és kommunikációs segítségre. Különösen jelentős ez a probléma az autizmussal élőknel, az értelmi fogyatékkal, pszichoszociális és a halmozott fogyatékosokkal élőknel.

Az ilyen szolgáltatások kialakítása, bevezetése akár éveket is igénybe vehet. Ennek egyes elemei már most megjelennek a családsegítés, a házi segítségnyújtás, nappali ellátás és a támogató szolgáltatások rendszerében.

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény meghatározza a támogatott lakhatás fogalmát és formáit: „a fogyatékos személyek, a pszichiátriai, illetve

szenvedélybetegek részére biztosított ellátás, amely az életkornak, egészségi állapotnak és önellátási képességnek megfelelően, az ellátott önálló életvitelének fenntartása, illetve elősegítése érdekében biztosítja

- a) a lakhatási szolgáltatást,
- b) az önálló életvitel fenntartása, segítése érdekében mentálhigiénés, szociális munka körébe tartozó és egyéb támogató technikák alkalmazásával végzett esetvitelt,
- c) az ellátott életkörülményeinek figyelemmel kísérését biztosító kísérő támogatást,
- d) az ellátott komplex szükségletfelmérése alapján, erre vonatkozó igény esetén
- da) az étkezést,
- db) az ápolás-gondozást,
- dc) a fejlesztést,
- dd) a társadalmi életben való részvételt segítő szolgáltatásokat.”

Ugyancsak az 1993. évi III. törvényben rendelkezik a támogató szolgáltatás céljáról: „célja a fogyatékos személyek lakókörnyezetben történő ellátása, elsősorban a lakáson kívüli közszolgáltatások elérésének segítése, valamint életvitelük önállóságának megőrzése mellett a lakáson belüli speciális segítségnyújtás biztosítása révén.”

A támogatott életforma megismerése, az igények felmérése és az esetlegesen hiányzó feltételek megteremtése kiemelt feladattá válhat, mivel fontos, hogy ezek a szolgáltatások elérhetőek legyenek a lakóhelyhez közeli szolgáltatóknál.

A kerületben nem működik pszichiátriai nappali ellátó intézmény és támogató szolgálat, a rászorulóknak a főváros egyéb kerületeinek szolgáltatásait vehetik igénybe:

- ✓ Kolping Oktatási és Szociális Intézményfenntartó Szervezet
- ✓ Motiváció Mozgássérülteket Segítő Alapítvány
- ✓ Mozgássérültek Budapesti Egyesülete
- ✓ Bice-Bóca Alapítvány a Mozgássérült Gyermekekért
- ✓ Mozgáskorlátozottak Egyesületeinek Országos Szövetsége
- ✓ Vakok és Gyengénlátók Közép-Magyarországi Regionális Egyesülete
- ✓ Kelet-Pesti Támogató Szolgálat

A kerületben fogyatékossgal élők számának pontosabb meghatározásához, igényeik kielégítéséhez segítséget nyújthatna a fenti szervezetekkel történő kapcsolatfelvétel.

A megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény alapján „megváltozott munkaképességű személynek kell tekinteni azt a személyt,

- a) akinek az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján 60 százalékos vagy kisebb mértékű,
- b) aki legalább 40 százalékos egészségkárosodással rendelkezik, az erről szóló szakvélemény, szakhatósági állásfoglalás, hatósági bizonyítvány, minősítés időbeli hatálya alatt,
- c) akinek a munkaképesség-csökkenése 50-100 százalékos mértékű, az erről szóló szakvélemény időbeli hatálya alatt, vagy
- d) aki fogyatékossgai támogatásban vagy vakok személyi járadékában részesül.

A megváltozott munkaképességű dolgozók számára is nagy jelentőséggel bírnak a munkavégzési lehetőségek, ugyanakkor nem ismert a kerületi munkáltatók által alkalmazott megváltozott munkaképességűek száma, alkalmazásukra vonatkozó hajlandóságuk, ugyanakkor a megváltozott munkaképességű személyek nehezebben jutnak munkalehetőséghez.

A Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatalhoz (továbbiakban: NRSZH) nyújthatják be azon munkáltatók a kérelmüket, akik megváltozott munkaképességű személyeket kívánnak foglalkoztatni, valamint az NRSZH veszi nyilvántartásba a védett műhelyeket is.

A megváltozott munkaképességű munkavállalókat foglalkoztató munkáltatók akkreditációjáról, valamint a megváltozott munkaképességű munkavállalók foglalkoztatásához nyújtható költségvetési támogatásokról szóló 327/2012. (XI. 16.) Korm. rendelet szerint a munkáltató rehabilitációs akkreditálása abban az esetben történik meg, ha „a munkaviszonyban foglalkoztatott megváltozott munkaképességű munkavállalóinak a Központi Statisztikai Hivatal létszámszámításra vonatkozó előírásai szerint számított havi átlagos statisztikai állományi létszáma a 30 főt eléri vagy aránya az összes munkavállalóhoz képest a 25%-ot meghaladja,”

A védett foglalkoztatók részére fenntartott közbeszerzések részletes szabályairól szóló 302/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet alapján „védett műhelynek minősül az Európai Unió tagállamában vagy a Kbt. 1. § (4) bekezdése alapján nemzeti elbánásban részesülő államban letelepedett szervezet is, amely ötven százalékot meghaladó mértékben megváltozott munkaképességű munkavállalókat alkalmaz.”

A 2011. évi CXCI. törvény előírja, hogy „a munkaadó a megváltozott munkaképességű személyek foglalkozási rehabilitációjának elősegítése érdekében rehabilitációs hozzájárulás fizetésére köteles, ha az általa foglalkoztatottak létszáma a 25 főt meghaladja, és az általa foglalkoztatott megváltozott munkaképességű személyek száma nem éri el a létszám 5 százalékát.”

Budapest Főváros XVIII. kerület Pestszentlőrinc-Pestszentimre Önkormányzata 2012-ben nyerte el a Fogyatékoság-barát Munkahely címet, és azóta is birtokolja. A címet azok a nyílt munkaerő-piaci munkáltatók nyerhetik el, akik vállalják, hogy folyamatosan fejlesztik a fogyatékos emberek foglalkoztatásával kapcsolatos gyakorlatokat.

A címet minden évben az Emberi Erőforrások Minisztériuma, az American Chamber of Commerce in Hungary, a Szövetség a Kiválóságért Közhasznú Egyesület és a Salva Vita Alapítvány közösen adja át.

Az Önkormányzat a cím birtokosaként közvetítő szerepet nyújthat a kerületben élő munkáltatók és a fogyatékkal élő álláskeresők egymásra találását.

Az Önkormányzat által a fenntartása alá tartozó intézményei körében elvégzett 2012 augusztusában készült felmérés szerint a kerület 49 intézménye közül 16 intézményben 34 fő megváltozott munkaképességű ember dolgozott. Önkormányzat és a Salva Vita Alapítvány közös munkájának eredményeképp került az intézmények alkalmazásába. Elsősorban négy órás munkaidőben dolgoznak a nagyrészt alapfokú, vagy az alatti végzettséggel rendelkező alkalmazottak (6 fő), jelentős a szakközépiskolai végzettségűek aránya is (4 fő). Előfordul a gimnáziumi tanulmányait befejező alkalmazott is (3 fő), szakiskolai, vagy szakmunkás (2 fő) valamint felsőfokú, egyetemi képesítéssel (1 fő) rendelkező munkavállaló is. A betöltött

munkakörök nem illeszkednek teljes mértékben a végzettséghez, a munkavállalók főleg kisegítő, fizikai alkalmazottként dolgoznak – hivatali segédként, konyhai kisegítőként, takarítóként, kertészként (10 fő), ezt követi az irodai adminisztrátor (3 fő) munkakör. Található a foglalkoztatottak között felsővezető (1 fő) és gyógy-masszőr is (2 fő).

2011-ben az Önkormányzat megállapodást kötött a Salva Vita Alapítvánnyal, ennek eredményeképpen sikerült elhelyezni 8 főt az önkormányzat által működtetett különböző intézményeknél.

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 63. § (4) bekezdése alapján „az ötven főnél több személyt foglalkoztató költségvetési szervek és többségi állami tulajdonban álló jogi személyek kötelesek esélyegyenlőségi tervet elfogadni.”

A munkáltató és a munkáltatónál képvisellel rendelkező szakszervezet vagy az üzemi tanács együttesen, meghatározott időre szóló esélyegyenlőségi tervet fogad el. Az esélyegyenlőségi terv tartalmazza a munkáltatóval munkaviszonyban álló, hátrányos helyzetű munkavállalói csoportok, így különösen

- a nők,
- a negyven évnél idősebb munkavállalók,
- a romák,
- a fogyatékos személyek, valamint
- a két vagy több, tíz éven aluli gyermeket nevelő munkavállalók vagy tíz éven aluli gyermeket nevelő egyedülálló munkavállalók foglalkoztatási helyzetének, különösen azok bérének, munkakörülményeinek, szakmai előmenetelének, képzésének, illetve a gyermekneveléssel és a szülői szereppel kapcsolatos kedvezményeinek elemzését, valamint a munkáltatónak az esélyegyenlőség biztosítására vonatkozó, az adott évre megfogalmazott céljait és az azok eléréséhez szükséges eszközöket, így különösen a képzési, munkavédelmi, valamint a munkáltatónál rendszeresített, a foglalkoztatás feltételeit érintő bármely programokat.

Ezen túlmenően, a tervbe más hátrányos helyzetű csoportok is bevonhatók (pl. pályakezdők, az öregségi nyugdíj előtt állók).

Budapest Főváros XVIII. kerület Pestszentlőrinc-Pestszentimrei Polgármesteri Hivatala esélyegyenlőségi tervének felülvizsgálata jelenleg folyamatban van.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli természetbeli ellátása, kedvezményei és szociális szolgáltatások

Az állami szociális háló sokoldalú pénzbeli támogatást nyújt a fogyatékossgal élő személyeknek és családjuknak. A támogatási formákat a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. és részletezi:

- Fogyatékossgai támogatás: a súlyosan fogyatékos személy részére az esélyegyenlőséget elősegítő, havi rendszerességgel járó pénzbeli juttatás. A támogatás célja, hogy - a súlyosan fogyatékos személy jövedelmétől függetlenül - anyagi segítséggel járuljon hozzá a súlyosan fogyatékos állapotból eredő társadalmi hátrányok mérsékléséhez.”

A támogatásra jogosult, aki 18. életévét betöltötte, az ellátás igénylésének időpontjában Magyarországon élő súlyosan fogyatékos magyar állampolgár, letelepedett, bevándorolt, menekült, hontalan.

A 2011. évi CXCI. törvény szerint a megváltozott munkaképességű személyek ellátásai:

- rehabilitációs ellátás, vagy
- rokkantsági ellátás.

A rehabilitációs ellátás keretében a megváltozott munkaképességű személy jogosult a rehabilitáció sikeres megvalósulása érdekében szükséges szolgáltatásokra és pénzügyi ellátásra. A megváltozott munkaképességű személy rokkantsági ellátásra jogosult, ha a rehabilitációja nem javasolt.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény alapján „akadálymentes: az épített környezet akkor, ha annak kényelmes, biztonságos, önálló használata minden ember számára biztosított, ideértve azokat az egészségkárosodott egyéneket vagy embercsoportokat is, akiknek ehhez speciális eszközökre, illetve műszaki megoldásokra van szükségük.”

Az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet több ponton szabályozza az akadálymentesítést az építményekre, épületekre vonatkozóan. Néhány a teljesség igénye nélkül:

- az építményeket csak úgy szabad elhelyezni, hogy azok megfeleljenek az akadálymentességi követelményeknek,
- az akadálymentes használathoz olyan jelző-információs rendszert kell alkalmazni, amely a rendeltetészerű használó fogyatékos személyt segíti az építmény, építményrész használatában,
- a közhasználatú építmény és az (1) bekezdés szerinti terület akadálymentes használatához nemektől független, kerekesszéket és más segédeszközt használó személyek részére alkalmas illemhelyet kell létesíteni,
- a közhasználatú építmény akadálymentes használatra kialakított önálló rendeltetési egységéhez akadálymentes megközelíthetőséget kell biztosítani.
- a meglévő építmények utólagosan akadálymentesítendő építményrészeit úgy kell meghatározni, hogy az építményben lévő közszolgáltatás hozzáférése mindenki számára biztosított legyen.

Az Önkormányzat ösztönzi és támogatja az oktatási, egészségügyi és más közintézmények akadálymentesítését, ezért fontos és szükséges a helyzet feltérképezése és az együttműködés a közszolgáltatást végző intézmények vezetőivel.

Az egészségügyi, szociális szolgáltatások, a kulturális programokhoz történő hozzáférés többnyire fizikailag akadálymentesített helyszínen érhetőek el. A közszolgáltatást nyújtó intézmények akadálymentesítése folyamatos, de szükséges egy alapos és szakszerű felmérés, ami alapján ütemezhetőek a feladatok.

Az egyenlő esélyek biztosításához szükséges megnövekedett feladatok, a Programban feltüntetett intézkedések végrehajtásának koordinálása szükségessé teszi, hogy a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáit ismerő munkatársa legyen az Önkormányzatnak.

7.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége, vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A fogyatékkal élő személyekre vonatkozóan pontos, értékelhető kerületi statisztikai adatok nem állnak rendelkezésre.	Fogyatékkal élőkkel kapcsolatban álló országos és kerületi civil szervezetek bevonásával adatbekérés, adatbázis kialakítása: fogyatékkal élők száma/fogyatékoság típusa, jelenlegi ellátásuk, életvitelükre, munkavállalási hajlandóságukra/képességükre vonatkozó információk összegyűjtése.
A fogyatékos emberek társadalmi elfogadtatásának, a befogadó oktatás biztosításának fontos eleme az iskolákban tanuló diákok érzékenyítése.	Érzékenyítő tréningek szervezése a fogyatékkal élő egyesületek, szervezetek szakembereinek közreműködésével.
Szükséges a kerületben fogyatékkal élők életvitelének, problémáinak megismertetését célzó rendezvény(ek) szervezése.	Szakmai konferencia szervezése az érintett célcsoport problémáinak, igényeinek megismerése, életvitelének megkönnyítése érdekében a szociális ellátórendszer, foglalkoztatás, kedvezmények, önkéntesség lehetőségeinek számba vételével.
Nem ismert a kerületi munkáltatók által alkalmazott megváltozott munkaképességűek száma, alkalmazásukra vonatkozó hajlandóságuk, ugyanakkor a megváltozott munkaképességű személyek nehezebben jutnak munkalehetőséghez.	A megváltozott munkaképességű személyek, és azon munkavállalók között, akik vállalják, hogy folyamatosan fejlesztik a fogyatékos emberek foglalkoztatását a kapcsolatfelvétel segítése tájékoztatás, fórumok révén.
Fontos és szükséges a közhasználatú és közszolgáltatást nyújtó építmények, közterületek feltérképezése.	A nem vagy csak részben akadálymentesített közhasználatú és közszolgáltatást nyújtó építmények, közterületek fizikai és infokommunikációs akadálymentesítése a jogszabálynak megfelelően, a lehetőségek függvényében.
Nincs az Önkormányzat alkalmazásában esélyegyenlőségi referens.	A hátrányos helyzetű célcsoportok szervezeteivel, az ellátásukat biztosító intézményrendszerrel történő kapcsolattartásra, a HEP Fórum működésének biztosítására, az Intézkedési tervben megfogalmazott intézkedések nyomon követésére és koordinálására, a stratégiai döntésekben, pályázatokban történő közreműködésre alkalmas munkatárs megbízása.

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

A kerület testvérvárosai

- Tusnádfürdő: a kerület legrégebbi testvérvárosa. 1997 óta folyamatos a kapcsolattartás a két település között. A gyógyvizeiről, gyógyfürdőjéről méltán híres település csodálatos környezete a pihenni vágyók számára is sok lehetőséget kínál.
- Dabrowa Tarnowska: A lengyel testvértelepülésünkkel, a hét községet magába foglaló Dabrowa Tarnowskai Járási Önkormányzattal 2000 szeptembere óta sokszínű a kapcsolat. Az egészségügyi, oktatási és szociális intézmények tapasztalatcseréjén túl a pihenni vágyók számára is számtalan lehetőséget nyújt a környék.
- Nin: A horvátországi Nin városa Zadar megyében található, csodálatos tengerpartján kívül történelmi emlékekben is gazdag település.
- Artasat: Örményország története kevésbé ismert a magyar emberek előtt, pedig a kereszténység itt vált legkorábban államvallássá. A kerület testvérvárosa Artasat, az ország korábbi fővárosa.
- Neszebár: A bulgáriai Neszebár már az ókorban is virágzó település volt. Csodálatos óvárosa a világörökség része. A kapcsolatot a két önkormányzat az elmúlt évben vette fel egymással, s idén várható a testvérvárosi szerződés aláírása. A Napospart Bulgária egyik legszebb üdülőparadicsoma. 2009. március 14-én került aláírásra a testvérvárosi szerződés Obzor várossal, Neszebártól kb. 40 km-re északra található.
- Roding: A bajor Roding város A Bajor erdő egyik gyöngyszeme, Cham járásban található a Regen folyó partján. A testvérvárosi kapcsolatok keretében különböző civil szervezetek és intézmények küldöttei cseréltek már tapasztalatot és a nemzetiségi német oktatás támogatása az egyik kiemelt feladat, melynek keretében intézményeink sok segítséget kapnak a testvérintézményektől.
- San Nicola la Strada: Önkormányzatunk 2004. március 12-én kötött együttműködési megállapodást San Nicola la Strada városával. A dél-olasz San Nicola la Strada városa a Terra Lavoro síkságon fekszik a selyemiparáról híres Caserta megyeközponttól pár kilométerre, Nápolytól is alig 20 km-re.
A település a II. világháború után indult igazán fejlődésnek: az ideiglenes államfő 1946-ban törvényben deklarálta a város saját igazgatáshoz, önkormányzáshoz való jogát, ezzel együtt közigazgatásilag az 1928-as királyi dekrétumban saját igazgatást nyert Caserta megyeközpont-hoz csatolták.

A nemzetiségi önkormányzatok tevékenysége

Budapest Főváros XVIII. kerület Pestszentlőrinc-Pestszentimre Önkormányzat és a helyi nemzetiségi önkormányzatok a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban Njtv.) alapján közösen biztosítják a kerületben élő nemzetiségek jogainak

érvényesülését. A képviselő-testület ennek érdekében együttműködik a közvetlen módon megválasztott helyi nemzetiségi önkormányzatokkal. A nemzetiségi önkormányzat alapvető feladata a nemzetiségekhez tartozó személyek és közösségek érdekeinek védelme és képviselése a Njtv-ben megállapított feladat és hatáskörök gyakorlásával.

Az Önkormányzat és a Nemzetiségi Önkormányzat évente legalább egyszer szakmai egyeztetést tart a jegyző és a felelős alpolgármester részvételével.

A nemzetiségi önkormányzatok tevékenységeikkel, programjaikkal hozzájárulnak a kultúrák közötti közeledéshez, számos jótékonyági programjuk nyújt támogatást rászoruló családok számára.

Civil szervezetek tevékenysége

A kerületben közel 200 regisztrált civil szervezet működik, valamint 21 egyházközség nyújt szolgálatot.

Budapest Főváros XVIII. kerület Pestszentlőrinc-Pestszentimre Önkormányzata az egyházak és a civil szervezetek számára minden évben meghirdetett pályázatával a kerületi civil szervezetek működését, programjaikat, valamint egyházak esetében ingatlanjaik felújítását és a kerület lakosai számára nyitott és hasznos programjaikat támogatta.

A pályázaton elnyert összegekből a civil szervezetek jelentős része szervez családbarát programokat nyári többnapos és napközis táborok formájában, melyek amellet, hogy a fiatalok, gyermekek számára hasznos időtöltést jelentettek, fontos értékeket is közvetítettek: egészséges életmódot, a sport és a művészet szeretetét, a hagyományörzés fontosságát, generációk közti megértés elsajátítását, valamint a keresztény értékrend erősítését. A több napos táborok mellett számos egészségmegőrzést, egészséges életmódot népszerűsítő rövidebb figyelemfelhívó program is megvalósul a kerületben a civil szervezetek segítségével. Fontos feladat a társadalom peremére szorult, különböző hátrányokkal küzdő embertársaink segítése. E hátrányok leküzdését hivatott programok valósulnak meg önkormányzati és civil összefogással: a fogyatékkal élők rehabilitációját, integrálódását elősegítő programok az oktatás, sport területén, a szociális hátrányokkal küzdő családok segítése, gyermekek ingyenes vagy kedvezményes táboroztatása, idős, fogyatékos emberek terápiája. Mindezek mellett az elmúlt évben számos, a serdülőkorúak mentálhigiénéjével foglalkozó program is szerveződött önkormányzati támogatással a civil szervezetek munkájának köszönhetően: családi életre nevelés, felvilágosító programok, drog-prevenciók előadás, személyiséget és tanulási készséget fejlesztő tréningek.

Nagyon fontos a kerület életében a helyi hagyományok megőrzése, a kulturális értékek ápolása, népszerűsítése, a közösségi összefogás erősítése, valamint a kerület természeti értékeinek megőrzése is. Az évek során hagyománnyá vált, hogy ezek az értékek a civil szervezetek közvetítésével jutnak el a kerületi lakosokhoz, rendezvények foglalkozások, emléknap, utcabál, vásár, közös kirándulások szervezése, közös gyertyagyújtás, és még sok nagyon színes és sokakat vonzó, közösséget kovácsoló program keretében.

A kerületben működő egyházak is szerves részét képezik a helyi események, karitatív célok megvalósulásának. Az önkormányzattal közösen létrehozott programok javarészt gyermekek nyári táboroztatását szolgálják, de szerepel családi nap, jeles és köztisztelőben álló személyiségről történő megemlékezés is a programok között.

Pestszentlőrinc_Pestszentimre Önkormányzata elismeri a civil szervezetek fontos szerepét az esélyteremtés területén, ezért a kiemelt problémák kezelése érdekében együttműködési megállapodást kötött azokkal a szervezetekkel, amelyek hathatós segítséget nyújtanak az esélyegyenlőség szempontjából érzékeny csoportoknak: a fokozottan rászoruló, mélyszegénységben élőknek, a nagycsaládoknak és az idős embereknek.

Az önkormányzattal együttműködési megállapodással rendelkező civil szervezetek:

- Magyar Vöröskereszt Főváros XVIII. kerületi Szervezete;
- Nagycsaládosok Szent Lőrinc Egyesülete;
- Bp. XVIII. Ker. Nyugdíjas Érdekvédelmi Egyesület és tagszervezetei;
- Rózsa Nyugdíjas Klub;
- Szent Lőrinc Ltp. Nyugdíjas Klub;
- Tájak Korok Múzeumok Egyesület nyugdíjas csoportja.

A megállapodás értelmében az együttműködő civil szervezetek az együttműködési megállapodásban, illetve a civil szervezetek támogatási rendjét tartalmazó rendeletben rögzített célok és feladatok megvalósításához, illetve az ehhez szükséges fejlesztések elvégzéséhez minden évben pályázat keretében nyerne támogatást.

Az együttműködő szervezeteknek egyrészt a működését támogatja az önkormányzat, valamint az általuk képviselt csoportok helyzetét javító programokhoz nyújt támogatást:

- szociális tevékenység, családsegítés, időskorúak gondozása;
- nevelés és oktatás, képességfejlesztés, ismeretterjesztés;
- gyermek- és ifjúságvédelem
- egészségmegőrző preventív, életvitelt megkönnyítő programok,
- kulturális és hagyományőrző tevékenységek, melyek hozzájárulnak a kerület idős lakosainak hasznos, ellátást nem igénylő aktív időskorának meghosszabbításához.

For-profit szereplőkkel való együttműködés

Az önkormányzat, a Városgazda XVIII. kerület Nonprofit Zrt valamint a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara (BKIK) XVIII. kerületi tagcsoportja közötti együttműködés keretében a városüzemeltető cégtől a kamarai iroda hetente e-mailben megkapja a kerületben végzendő azon munkák listáját, amelyek nem kapcsolódnak közbeszerzéshez, és ezeket közvetítjük a helyi vállalkozóknak. Az AirLED program célja a gazdaság élénkítése a repülőtér vonzáskörzetében, és ezeket közvetíti a BKIK a helyi vállalkozóknak. Jelenleg a helyi vállalkozók lehetőségeinek felmérése folyik, hogy miként csatlakozhatnak ehhez a programhoz.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

A program elfogadását követően a HEP hozzáférhetővé válik az Önkormányzat honlapján (www.bp18.hu).

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a Program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett éves monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az Önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az Önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

10. A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Nincs az önkormányzatnak rendszeres és szervezett adatgyűjtési gyakorlata arra vonatkozóan, hogy az általa működtetett vagy felügyelt közszolgáltatásokhoz való hozzáférés mennyire biztosított a kerületben a mélyszegénységben élők számára.	Hatékony adatgyűjtési rendszer kidolgozása, egységes elvek mentén, mely lehetővé teszi a folyamatos felülvizsgálatot és összehasonlíthatóságot. Ehhez kapcsolódóan egységes fogalomrendszer kialakítása és használata is szükséges.
A családok átmeneti otthonába beköltöző szülők, valamint a hajléktalan ellátásban nyilvántartottak nagy hányada nem tud közvetlenül visszatérni a nyílt munkaerőpiacra.	Reintegrációs program kidolgozása és megvalósítása a kerületi szakemberek feltérképezésével és bevonásával, munkaerőpiaci szolgáltatások létrehozásával (egyéni tanácsadás, csoportos tréning), szocializációs és készségfejlesztő, valamint alkotó-termelő foglalkozások szervezésével. Azoknak a munkanélkülieknek a közfoglalkoztatásba történő bevonása, akik a kerületben működő szociális intézményekben kapnak ellátást.
A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A kerületben élő családok nem csak anyagi nehézségekkel küzdenek, a család életvitele, a családi konfliktus és a gyermeknevelési problémák azok, amik a családok nagy részében nehézségként megjelennek.	Évente néhány alkalommal családi napok szervezése és lebonyolítása, fókuszálva azokra a nehézségekre, amelyekkel a kerületben élő családok küzdenek.
Szükséges az életmód változtatással befolyásolható gyermekkori egészségügyi problémák kialakulásának megelőzése.	Az egészséges életmódot, egészségmegőrzést, és -fejlesztést célzó programok szervezése a kerületi gyermekek részére.
A nők helyzete, esélyegyenlősége, vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A családon belüli erőszak látens, nem jut a hatóságok tudomására. Az áldozatok nem tájékozottak a krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások tekintetében.	A jelzőrendszer hatékony együttműködése, tevékenységeik összehangolása, tájékoztató kampányok (felvilágosító előadások, szórólapok terjesztése) közös szervezése a krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatásokról
Az idősek helyzete, esélyegyenlősége, vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A nyugdíjasok száma magas.	Az időskorúak és fiatalok kölcsönös elfogadásának elősegítése, a generációk együttműködésének ösztönzése, a generációk közötti együttműködést elősegítő programok szervezése.

A kerületben élő időskorúak számához képest viszonylag kevés azon nyugdíjasok száma, akik a kifejezetten a részükre szervezett programokat igénybe veszik.	Tájékoztatás a szociális intézményekben működő ellátásokról, a szociális és a nyugdíjas klubok bevonásával, és támogatásával az általuk szervezett programok kiszélesítése kerületi szintűre.
Az 56 év feletti munkanélküliek száma meglehetősen magas, és bár az 56-60 év közötti idősebb álláskereső száma csökken, a 61 év felettieké növekszik.	Szakemberek bevonásával, az érintett célcsoport és a munkáltatók részvételével tájékoztatás a jogszabályokról, lehetőségekről, igénybe vehető munkáltatói kedvezményekről.
A fogyatékossgal élők helyzete, esélyegyenlősége, vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A fogyatékkal élő személyekre vonatkozóan pontos, értékelhető kerületi statisztikai adatok nem állnak rendelkezésre.	Fogyatékkal élőkkel kapcsolatban álló országos és kerületi civil szervezetek bevonásával adatbekérés, adatbázis kialakítása: fogyatékkal élők száma/fogyatékossg típusa, jelenlegi ellátásuk, életvitelükre, munkavállalási hajlandóságukra/képességükre vonatkozó információk összegyűjtése.
A fogyatékos emberek társadalmi elfogadtatásának, a befogadó oktatás biztosításának fontos eleme az iskolákban tanuló diákok érzékenyítése.	Érzékenyítő tréningek szervezése a fogyatékkal élő egyesületek, szervezetek szakembereinek közreműködésével.
Szükséges a kerületben fogyatékkal élők életvitelének, problémáinak megismertetését célzó rendezvény(ek) szervezése.	A Fogyatékos Emberek Nemzetközi Világnapja (december 3.) alkalmából szakmai konferencia szervezése az érintett célcsoport problémáinak, igényeinek megismerése, életvitelének megkönnyítése érdekében a szociális ellátórendszer, foglalkoztatás, kedvezmények, önkéntesség lehetőségeinek számba vételével.
Nem ismert a kerületi munkáltatók által alkalmazott megváltozott munkaképességűek száma, alkalmazásukra vonatkozó hajlandóságuk, ugyanakkor a megváltozott munkaképességű személyek nehezebben jutnak munkalehetőséghez.	A megváltozott munkaképességű személyek, és azon munkavállalók között, akik vállalják, hogy folyamatosan fejlesztik a fogyatékos emberek foglalkoztatását a kapcsolatfelvétel segítése tájékoztatás, fórumok révén.
Fontos és szükséges a közhasználatú és közszolgáltatást nyújtó építmények, közterületek feltérképezése.	A nem vagy csak részben akadálymentesített közhasználatú és közszolgáltatást nyújtó építmények, közterületek fizikai és infokommunikációs akadálymentesítése a jogszabálynak megfelelően, a lehetőségek függvényében.
Nincs az Önkormányzat alkalmazásában esélyegyenlőségi referens.	A kerületben élő hátrányos helyzetű célcsoportok szervezeteivel, az ellátásukat biztosító intézményrendszerrel történő folyamatos kapcsolattartásra, a HEP Fórum folyamatos működésének biztosítására, az Intézkedési tervben megfogalmazott

	intézkedések nyomon követésére és koordinálására, a HEP felülvizsgálatára, a stratégiai döntésekben, pályázatokban történő közreműködésre, az intézményi esélyegyenlőségi tervek ellenőrzésére alkalmas munkatárs megbízása.
--	--

11. Jövőképünk

Budapest Főváros XVIII. kerület Pestszentlőrinc-Pestszentimre Önkormányzat legfontosabb célja a kerületben élő állampolgárok jólétének, biztonságának megteremtése, életminőségének folyamatos támogatása.

Az önkormányzat valamennyi rendelkezésére álló lehetőséggel és eszközzel igyekszik a roma származású népesség esélyegyenlőségét biztosítani.

A szociális, egészségügyi intézményekkel szorosan együttműködve törekszik a mélyszegénységben élő emberek életminőségének javítására, jobb lakhatási körülményeik biztosítására, testi-lelki egészségük megőrzésére.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén a nemek közötti egyenlőség biztosítását, valamint a nők számára azonos esélyeket megteremtését az élet minden területén.

Folyamatosan odafigyelünk az időseket érintő problémákra, különösen az elmagányosodott és krízishelyzetbe kerülőkre.

Kiemelt területként kezeljük a gyermekek testi és lelki jólétét segítő szolgáltatások működtetését, biztosítását.

Figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők jólétét szolgáló politikák nyomon követésére, jó gyakorlatok megismerésére, kidolgozására, bevezetésére, különös tekintettel a fogyatékos emberek munkavállalásának elősegítésére.

12. Az intézkedési területek részletes kifejtése

1. Mélyszegénységben élők és romák

Intézkedés sorszáma:	1.
Az intézkedés címe, megnevezése:	Egységes fogalomhasználat kidolgozása a mélyszegénységben élőkre vonatkozóan
A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése:	Nincs az önkormányzatnak rendszeres és szervezett adatgyűjtési gyakorlata arra vonatkozóan, hogy az általa működtetett vagy felügyelt közszolgáltatásokhoz való hozzáférés mennyire biztosított a kerületben a mélyszegénységben élők számára.
Az intézkedéssel elérni kívánt cél:	Az egységes fogalomhasználat, adatbázissal lehetővé válik egy specifikusabb szolgáltatási struktúra kiépítése, a szakmaközi együttműködés erősítése és hatékonyabb humánerőforrás felhasználása.
A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal:	Budapest Főváros XVIII. kerület Pestszentlőrinc-Pestszentimre Önkormányzata Szociális Szolgáltatás-tervezési Konceptiója.
Az intézkedés tartalma:	A vonatkozó jogszabályok figyelembe vételével egységes fogalomhasználat kidolgozása a mélyszegénységben élőkre vonatkozóan a szociális, egészségügyi és köznevelési szakemberek bevonásával.
Az intézkedés felelőse:	- szociális területért felelős alpolgármester
Az intézkedés megvalósításának határideje:	2017. június 30.
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok):	- közreműködő szakmai szervezetek, szakemberek - fogalmak
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai):	- humán: szociális, egészségügyi és köznevelési szakemberek, informatikusok - pénzügyi: - - technikai: informatikai felszereltség
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága:	Az érintett szakterületek képviselőinek kölcsönös együttműködése révén.

Intézkedés sorszáma:	2.
Az intézkedés címe, megnevezése:	Adatgyűjtés a mélyszegénységben élőkre vonatkozóan
A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése:	Nincs az önkormányzatnak rendszeres és szervezett adatgyűjtési gyakorlata arra vonatkozóan, hogy az általa működtetett vagy felügyelt közszolgáltatásokhoz való hozzáférés mennyire biztosított a kerületben a mélyszegénységben élők számára.
Az intézkedéssel elérni kívánt cél:	Az egységes fogalomhasználattal, adatbázissal lehetővé válik egy specifikusabb szolgáltatási struktúra kiépítése, a szakmaközi együttműködés erősítése és hatékonyabb humánerőforrás felhasználása.
A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal:	Budapest Főváros XVIII. kerület Pestszentlőrinc-Pestszentimre Önkormányzata Szociális Szolgáltatás-tervezési Konceptió.
Az intézkedés tartalma:	Az érintett intézmények, szervezetek közreműködésével adatgyűjtés, a közszolgáltatásoknak (pl. nevelés-oktatás, szociális, gyermekjóléti, gyermekvédelmi, egészségügyi, idős- és hajléktalan ellátások, családsegítő szolgáltatás) megfelelően.
Az intézkedés felelőse:	- a szociális területért felelős alpolgármester
Az intézkedés megvalósításának határideje:	2019. június 30.
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok):	- adatszolgáltatók - közszolgáltatások - beérkezett adatok - összesített adatok
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai):	- humán: adatszolgáltatást és -rögzítést végző munkatársak informatikusok - pénzügyi: - - technikai: informatikai felszereltség
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága:	Az érintett szakterületek kölcsönös együttműködése révén.

Intézkedés sorszáma:	3.
Az intézkedés címe, megnevezése:	Adatbázis és fogalomtár kialakítása a mélyszegénységben élőkre vonatkozóan
A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése:	Nincs az önkormányzatnak rendszeres és szervezett adatgyűjtési gyakorlata arra vonatkozóan, hogy az általa működtetett vagy felügyelt közszolgáltatásokhoz való hozzáférés mennyire biztosított a kerületben a mélyszegénységben élők számára.
Az intézkedéssel elérni kívánt cél:	Az egységes fogalomhasználattal, adatbázissal lehetővé válik egy specifikusabb szolgáltatási struktúra kiépítése, a szakmaközi együttműködés erősítése és hatékonyabb humánerőforrás felhasználása.
A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal:	Budapest Főváros XVIII. kerület Pestszentlőrinc-Pestszentimre Önkormányzata Szociális Szolgáltatás-tervezési Konceptió.
Az intézkedés tartalma:	A célcsoport igényeinek és a szolgáltatásoknak az összehangolása. Az elkészült fogalomtár és adatbázis létrehozása, közreadása az érintett intézmények számára.
Az intézkedés felelőse:	- a szociális területért felelős alpolgármester
Az intézkedés megvalósításának határideje:	2019. december 31.
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok):	- nyilvántartások - fogalmak - intézmények
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai):	- humán: szociális, egészségügyi és köznevelési szakemberek - pénzügyi: - - technikai: informatikai felszereltség
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága:	Az érintett szakterületek kölcsönös együttműködése révén.

Intézkedés sorszáma:	4.
Az intézkedés címe, megnevezése:	Reintegrációs program keretében alkotó-termelő foglalkozások szervezése
A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése:	A családok átmeneti otthonába beköltöző szülők, valamint a hajléktalan ellátásban nyilvántartottak nagy hányada nem tud közvetlenül visszatérni a nyílt munkaerőpiacra.
Az intézkedéssel elérni kívánt cél:	A szociális ellátásban részesülő felnőttek minél hatékonyabb társadalmi reintegrációja, munkaerőpiacon való megjelenéssel a szociális ellátó rendszer terheinek csökkentése.
A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal:	Budapest Főváros XVIII. kerület Pestszentlőrinc-Pestszentimre Önkormányzata Szociális Szolgáltatás-tervezési Konceptió
Az intézkedés tartalma:	Szocializációs és készségfejlesztő, valamint alkotó-termelő foglalkozások szervezése a szociális intézményekben gondozottak számára.
Az intézkedés felelőse:	- a szociális területért felelős alpolgármester
Az intézkedés megvalósításának határideje:	2017. április 30-tól folyamatos
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok):	- részt vevő intézmények - ellátást igénybe vevők - részt vevők - programok
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai):	- humán: szociális terület szakemberei - pénzügyi: a programok lebonyolításának költségei - technikai: a programok lebonyolítására alkalmas helyiségek
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága:	Az érintett gondozottak, a programszervező szakemberek együttműködése révén, a pénzügyi és technikai feltételek biztosításával.

Intézkedés sorszáma:	5.
Az intézkedés címe, megnevezése:	A szociális ellátásban részesülők bevonása a közfoglalkoztatásba
A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése:	A családok átmeneti otthonába beköltöző szülők, valamint a hajléktalan ellátásban nyilvántartottak nagy hányada nem tud közvetlenül visszatérni a nyílt munkaerőpiacra.
Az intézkedéssel elérni kívánt cél:	A szociális ellátásban részesülő felnőttek minél hatékonyabb társadalmi reintegrációja, munkaerőpiacon való megjelenéssel a szociális ellátó rendszer terheinek csökkentése.
A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal:	Budapest Főváros XVIII. kerület Pestszentlőrinc-Pestszentimre Önkormányzata Szociális Szolgáltatás-tervezési Konceptió.
Az intézkedés tartalma:	Azoknak a munkanélkülieknek a közfoglalkoztatásba történő bevonása, akik a kerületben működő szociális intézményekben kapnak ellátást.
Az intézkedés felelőse:	- a szociális területért felelős alpolgármester
Az intézkedés megvalósításának határideje:	2017. június 30.-tól folyamatos
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok):	- ellátásban részesülők - álláskereső - közfoglalkoztatottak - közfoglalkoztatási programok
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai):	- humán: közfoglalkoztatás területéért felelős és szociális szakemberek - pénzügyi: a közfoglalkoztatás megszervezésének költségei - technikai: a közfoglalkoztatás megvalósításának tárgyi feltételei
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága:	Az érintett gondozottak, a közfoglalkoztatás megszervezéséért felelős szakemberek együttműködése révén, a pénzügyi és technikai feltételek biztosításával.

2. Gyermek

Intézkedés sorszáma:	1.
Az intézkedés címe, megnevezése:	Családok életvitelének segítése
A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése:	A kerületben élő családok nem csak anyagi nehézségekkel küzdenek, a család életvitele, a családi konfliktus és a gyermeknevelési problémák azok, amik a családok nagy részében nehézségként megjelennek.
Az intézkedéssel elérni kívánt cél:	A gyermekjóléti szolgálatnál jelentkező családok problémáinak enyhítése, megoldása.
A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal:	A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról 1997. évi XXXI. törvény Csibész Családvédelmi Központ szakmai programja
Az intézkedés tartalma:	Évente néhány alkalommal családi napok szervezése és lebonyolítása, fókuszálva azokra a nehézségekre, amelyekkel a kerületben élő családok küzdenek.
Az intézkedés felelőse:	- a szociális területért felelős alpolgármester
Az intézkedés megvalósításának határideje:	2017. szeptember 1.-től folyamatos
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok):	- ellátásban megjelenő családok - felmerülő problémák - programok
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai):	- humán: szociális terület szakemberei, trénerek - pénzügyi: a programok tárgyi és személyi feltételeinek költségei - technikai: a foglalkozásokhoz szükséges eszközök, helyiségek
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága:	A szakemberek és a rászoruló családok együttműködése révén, a tárgyi és személyi feltételek biztosításával.

Intézkedés sorszáma:	2.
Az intézkedés címe, megnevezése:	Életmód programok szervezése
A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése:	Szükséges az életmód változtatással befolyásolható gyermekkori egészségügyi problémák kialakulásának megelőzése.
Az intézkedéssel elérni kívánt cél:	Az egészséges életmód kialakításának, a helytelen életmóddal együtt járó problémák megelőzésének segítése gyermekkorban.
A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal:	Köznevelési intézmények pedagógiai programja Budapest Főváros XVIII. kerület Pestszentlőrinc-Pestszentimre Önkormányzat Egészségügyi Konceptiója
Az intézkedés tartalma:	Az egészséges életmódot, egészségmegőrzést, és -fejlesztést célzó programok szervezése a kerületi gyermekek részére.
Az intézkedés felelőse:	- a szociális és oktatási területért felelős alpolgármesterek
Az intézkedés megvalósításának határideje:	2020. június 30.
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok):	- programok - részt vevő gyermekek
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai):	- humán: egészségügyi szakemberek, pedagógusok - pénzügyi: a programok tárgyi és személyi feltételeinek költségei - technikai: a programszervezésre alkalmas helyiségek
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága:	A megfelelő szakemberek együttműködése révén, a pénzügyi feltételek biztosításával.

3. Nők

Intézkedés sorszáma:	1.
Az intézkedés címe, megnevezése:	A családon belüli erőszak áldozatainak segítése
A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése:	A családon belüli erőszak látens, nem jut a hatóságok tudomására. Az áldozatok nem tájékozottak a krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások tekintetében.
Az intézkedéssel elérni kívánt cél:	A családon belüli erőszak áldozatainak segítése.
A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal:	A hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szóló 2009. évi LXXII. törvény.
Az intézkedés tartalma:	Az egészségügyi szolgáltatást nyújtók (védőnői szolgálat, a házi orvos, a házi gyermekorvos), a személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatók, (családsegítő szolgálat, családsegítő központ, gyermekjóléti szolgálat, gyermekjóléti központ, gyermekek vagy családok átmeneti otthona), a közoktatási intézmények, a nevelési tanácsadó, a gyámhatóság, a rendőrség, az egyesületek, alapítványok bevonásával tájékoztató előadások szervezése.
Az intézkedés felelőse:	- a szociális területért felelős alpolgármester
Az intézkedés megvalósításának határideje:	2017. január 1-jétől folyamatos
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok):	- előadások, fórumok - részt vevők - jelzések
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai):	- humán: egészségügyi, személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatások szakemberei, köznevelési intézmények vezetői, gyámhatóság, rendőrség, nevelési tanácsadó munkatársai - pénzügyi: meghívók nyomtatásának, küldésének költségei - technikai: számítógép, nyomtató, fórum megtartására alkalmas helyiség
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága:	A jelzőrendszerben részt vevő szakemberek együttműködése révén.

Intézkedés sorszáma:	2.
Az intézkedés címe, megnevezése:	Tájékoztatás krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatásokról
A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése:	A családon belüli erőszak látens, nem jut a hatóságok tudomására. Az áldozatok nem tájékozottak a krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások tekintetében.
Az intézkedéssel elérni kívánt cél:	A családon belüli erőszak áldozatainak segítése.
A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal:	A hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szóló 2009. évi LXXII. törvény.
Az intézkedés tartalma:	A Csibész Családvédelmi Központ bevonásával tájékoztató dokumentumok, szórólapok készítése, a jelzőrendszer bevonásával terjesztése.
Az intézkedés felelőse:	- a szociális területért felelős alpolgármester
Az intézkedés megvalósításának határideje:	2017. január 1-jétől folyamatos
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok):	- szórólapok - terjesztési felületek - terjesztésben részt vállaló intézmények - jelzések
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai):	- humán: egészségügyi, személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatások szakemberei, köznevelési intézmények vezetői, gyámhatóság, rendőrség, nevelési tanácsadó munkatársai - pénzügyi: szórólapok nyomtatásának, küldésének költségei - technikai: számítógép, nyomtató
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága:	A jelzőrendszerben részt vevő szakemberek együttműködése révén.

4. Idősek

Intézkedés sorszáma:	1.
Az intézkedés címe, megnevezése:	Generációk közötti együttműködési lehetőségek a kölcsönös elfogadás jegyében
A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése:	Magas a kerületben élő nyugdíjasok száma.
Az intézkedéssel elérni kívánt cél:	Az időskorúak és fiatalok kölcsönös elfogadásának elősegítése, a generációk együttműködésének ösztönzése.
A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal:	Idősellátásban részt vevő intézmények szakmai programja Nyugdíjas klubok programtervezete Köznevelési intézmények pedagógiai programja
Az intézkedés tartalma:	A 14-25 éves korú fiatalok és az idősebb generáció közötti együttműködést elősegítő programok szervezése
Az intézkedés felelőse:	- szociális és oktatási területért felelős alpolgármesterek
Az intézkedés megvalósításának határideje:	2017. március 1-jétől folyamatosan
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok):	- programok - részt vevő fiatalok - részt vevő nyugdíjaskorúak - szakmai intézmények, szervezetek
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai):	- humán: szociális területen dolgozó szakemberek, civil egyesületek munkatársai, pedagógusok - pénzügyi: a programok tárgyi feltételeinek költségei - technikai: programok lebonyolítására alkalmas helyiségek
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága:	A generációk közötti kölcsönös együttműködés révén.

Intézkedés sorszáma:	2.
Az intézkedés címe, megnevezése:	Az ellátórendszer szolgáltatásainak, programjainak népszerűsítése az idősek körében
A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése:	A kerületben élő időskorúak számához képest viszonylag kevés azon nyugdíjasok száma, akik a kifejezetten a részükre szervezett programokat igénybe veszik.
Az intézkedéssel elérni kívánt cél:	A kerületben élő időskorú lakosság életvitelének megkönnyítése, szabadidejének tartalmassá tétele.
A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal:	Idősügyi Nemzeti Stratégia Idősellátásban részt vevő intézmények szakmai programja
Az intézkedés tartalma:	Tájékoztatás a szociális intézményekben működő ellátásokról, a szociális és nyugdíjas klubok bevonásával, és támogatásával, a média révén a szervezett programok kiszélesítése kerületi szintűre.
Az intézkedés felelőse:	- a szociális területért felelős alpolgármester
Az intézkedés megvalósításának határideje:	2017. június 30.-tól folyamatos
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok):	- tájékoztatások - programok - részt vevő nyugdíjaskorúak - részt vevő szakmai szervezetek, szakemberek
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai):	- humán: szociális területen dolgozó szakemberek, civil egyesületek munkatársai - pénzügyi: a programok személyi és tárgyi feltételeinek költségei - technikai: a programok megtartására alkalmas helyiség
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága:	Az igények jelentkezése és a megvalósítás lehetőségeinek függvényében, az időskorú lakosság nyitottsága révén.

Intézkedés sorszáma:	3.
Az intézkedés címe, megnevezése:	50 év feletti álláskeresők elhelyezkedése
A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése:	Az 56 év feletti munkanélküliek száma meglehetősen magas, és bár az 56-60 év közötti álláskeresők száma csökken, a 61 év felettieké növekszik.
Az intézkedéssel elérni kívánt cél:	Az 50 év feletti álláskeresők elhelyezkedésének segítése.
A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal:	A foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény
Az intézkedés tartalma:	Szakemberek bevonásával, az érintett célcsoport és a munkáltatók részvételével tájékoztatás a jogszabályokról, lehetőségekről, igénybe vehető munkáltatói kedvezményekről.
Az intézkedés felelőse:	- polgármester
Az intézkedés megvalósításának határideje:	2020. december 31.
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok):	- tájékoztatások - 50 év feletti álláskeresők - részt vevő álláskeresők - részt vevő szakmai szervezetek, szakemberek - részt vevő munkáltatók
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai):	- humán: munkaügyi központ munkatársai, civil egyesületek munkatársai, munkaközvetítők, munkáltatók képviselői - pénzügyi: a programok személyi és tárgyi feltételeinek költségei - technikai: a programok megtartására alkalmas helyiség
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága:	Az igények és érdeklődés függvényében, az érintett célcsoport és a munkáltatók együttműködése révén.

5. Fogyatékkal élők

Intézkedés sorszáma:	1.
Az intézkedés címe, megnevezése:	Fogyatékkal élő személyek feltérképezése
A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése:	A fogyatékkal élő személyekre vonatkozóan pontos, értékelhető kerületi statisztikai adatok nem állnak rendelkezésre.
Az intézkedéssel elérni kívánt cél:	A kerületben fogyatékkal élők számának, fogyatékosági típusának, igényeiknek a megismerése.
A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal:	A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998.évi XXVI. törvény
Az intézkedés tartalma:	Fogyatékkal élőkkel kapcsolatban álló országos és kerületi civil szervezetek bevonásával adatbekérés, adatbázis kialakítása: fogyatékkal élők száma/fogyatékosági típusa, jelenlegi ellátásuk, életvitelükre, munkavállalási hajlandóságukra/képességükre vonatkozó információk összegyűjtése.
Az intézkedés felelőse:	- szociális területért felelős alpolgármester
Az intézkedés megvalósításának határideje:	2017. június 30.
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok):	- felmérésben részt vevő szervezet/intézmények száma - kiküldött felmérőlapok száma - visszaérkező felmérő lapok száma - fogyatékkal élők száma - fogyatéktípusok száma
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai):	- humán: kerületi intézmények, szervezetek vezetői, szakemberei - pénzügyi: - - technikai: informatikai feltételek
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága:	Az érintett szakemberek együttműködése révén.

Intézkedés sorszáma:	2.
Az intézkedés címe, megnevezése:	Gyermekek érzékenyítése
A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése:	Szükséges a fogyatékkal élő személyek társadalmi elfogadtatásának, a befogadó oktatásnak a biztosítása az iskolákban tanuló diákok számára.
Az intézkedéssel elérni kívánt cél:	A gyermekek elfogadóvá és befogadóvá váljanak sajátos nevelési igényű társaikkal szemben.
A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal:	A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998.évi XXVI. törvény
Az intézkedés tartalma:	Érzékenyítő tréningek szervezése általános és középiskolás diákok részére a fogyatékkal élő egyesületek, szervezetek szakembereinek közreműködésével.
Az intézkedés felelőse:	- a szociális területért felelős alpolgármester
Az intézkedés megvalósításának határideje:	2017. június 1-jétől folyamatos
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok):	- tréningek száma - részt vevők száma
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai):	- humán: trénerok, pedagógusok - pénzügyi: tréner munkadíja - technikai: tréningre alkalmas helyiség
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága:	Megfelelő tréner és díjának biztosításával, a köznevelési intézmények nyitottságával.

Intézkedés sorszáma:	3.
Az intézkedés címe, megnevezése:	Szakmai konferencia a fogyatékkal élőkért
A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése:	Szükséges a kerületben fogyatékkal élők életvitelének, problémáinak megismertetését célzó rendezvény(ek) szervezése.
Az intézkedéssel elérni kívánt cél:	A kerületben fogyatékkal élők életvitelének, problémáinak megismertetése a lakossággal.
A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal:	Országos Fogyatékosügyi Program (2015-2025)
Az intézkedés tartalma:	A Fogyatékos Emberek Nemzetközi Világnapja (december 3.) alkalmából szakmai konferencia szervezése az érintett célcsoport problémáinak, igényeinek megismerése, életvitelének megkönnyítése érdekében a szociális ellátórendszer, foglalkoztatás, kedvezmények, önkéntesség lehetőségeinek számba vételével.
Az intézkedés felelőse:	- a szociális területért felelős alpolgármester
Az intézkedés megvalósításának határideje:	2017. december 31.
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok):	- meghívott szervezetek száma - részt vevők száma (célcsoport) - részt vevők száma (szakember, munkáltató)
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai):	- humán: a szakterületek szakértői, a település vezetői - pénzügyi: előadók tiszteletdíja - technikai: a konferencia megtartására alkalmas terem, informatikai felszereltség
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága:	A célcsoport és a szakemberek együttműködése révén.

Intézkedés sorszáma:	4.
Az intézkedés címe, megnevezése:	Megváltozott munkaképességű személyek munkavállalása
A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése:	Nem ismert a kerületi munkáltatók által alkalmazott megváltozott munkaképességűek száma, alkalmazásukra vonatkozó hajlandóságuk, ugyanakkor a megváltozott munkaképességű személyek nehezebben jutnak munkalehetőséghez.
Az intézkedéssel elérni kívánt cél:	A megváltozott munkaképességű személyek munkához jutásának segítése.
A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal:	A megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény
Az intézkedés tartalma:	Fórumok, tájékoztatók révén a megváltozott munkaképességű személyek, és azon munkavállalók közötti kapcsolatfelvétel segítése, akik érdeklődnek a fogyatékkal élők foglalkoztatása iránt.
Az intézkedés felelőse:	- a szociális területért felelős alpolgármester
Az intézkedés megvalósításának határideje:	2017. június 30.-tól folyamatos
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok):	- tájékoztató dokumentumok száma - fórumok száma - részt vevők száma (megváltozott munkaképességű) - részt vevők száma (munkáltató) - munkalehetőségek száma - alkalmazások száma
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai):	- humán: humánerőforrás szakemberek, Salva Vita és egyéb jó gyakorlattal rendelkező szervezet szakemberei - pénzügyi: szakemberek tiszteletdíja - technikai: informatikai feltételek, fórum megtartására alkalmas helyiség.
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága:	A munkáltatók nyitottsága és a megváltozott munkaképességű munkavállalókkal történő együttműködésük révén, a megfelelő szakemberek biztosításával.

Intézkedés sorszáma:	5.
Az intézkedés címe, megnevezése:	Közhasználatú és közszolgáltatást nyújtó építmények, közterületek akadálymentessége
A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése:	Fontos és szükséges a közhasználatú és közszolgáltatást nyújtó építmények, közterületek feltérképezése az akadálymentesítettség szempontjából.
Az intézkedéssel elérni kívánt cél:	A közhasználatú és közszolgáltatást nyújtó építmények, közterületek teljes körű akadálymentességének biztosítása.
A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal:	<ul style="list-style-type: none"> - Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény - Az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet
Az intézkedés tartalma:	A nem vagy csak részben akadálymentesített közhasználatú és közszolgáltatást nyújtó építmények, közterületek fizikai és infokommunikációs akadálymentesítése a jogszabálynak megfelelően, a lehetőségek függvényében.
Az intézkedés felelőse:	- polgármester
Az intézkedés megvalósításának határideje:	2021. december 31.
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok):	<ul style="list-style-type: none"> - közhasználatú építmények száma - közszolgáltatást nyújtó építmények száma - közterületek száma - akadálymentesített építmények száma - nem akadálymentesített építmények száma - akadálymentesítések száma
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai):	<ul style="list-style-type: none"> - humán: műszaki és pályázati szakemberek, kivitelezők - pénzügyi: az akadálymentesítés költségei - technikai: a nem vagy részben akadálymentes építmények akadálymentesítésre való alkalmassága
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága:	Az akadálymentesítés pénzügyi fedezetének (önrész, pályázati forrás), a megfelelő szakemberek biztosításával, az akadálymentesítésre szoruló építmények technikai alkalmassága révén.

Intézkedés sorszáma:	6.
Az intézkedés címe, megnevezése:	Esélyegyenlőségi referens alkalmazása
A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése:	Nincs az Önkormányzat alkalmazásában esélyegyenlőségi referens.
Az intézkedéssel elérni kívánt cél:	A kerület esélyegyenlőségéhez kapcsolódó feladatok ellátása.
A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal:	Helyi Esélyegyenlőségi Program Esélyegyenlőségi Terv (intézményi)
Az intézkedés tartalma:	A kerületben élő hátrányos helyzetű célcsoportok szervezeteivel, az ellátásukat biztosító intézményrendszerrel történő folyamatos kapcsolattartásra, a HEP Fórum folyamatos működésének biztosítására, az Intézkedési tervben megfogalmazott intézkedések nyomán követésére és koordinálására, a HEP felülvizsgálatára, a stratégiai döntésekben, pályázatokban történő közreműködésre, az intézményi esélyegyenlőségi tervek ellenőrzésére alkalmas munkatárs megbízása.
Az intézkedés felelőse:	- polgármester, jegyző
Az intézkedés megvalósításának határideje:	2017. január 1-jétől
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok):	- intézkedések száma - esélyegyenlőséghez kapcsolódó feladatok száma
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai):	- humán: esélyegyenlőségi szakember - pénzügyi: bér és járulékok költségei - technikai: -
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága:	A megfelelő szakember és a pénzügyi háttér biztosítása révén.

13. Megvalósítás

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltakat támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hozott létre és működtetni kívánja.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

A HEP Fórum feladatai:

- az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, és mindezekről a település képviselő-testületének rendszeres tájékoztatása,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása,
- a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása,
- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre,
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása,
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása.

14. Elfogadás módja és dátuma

Budapest Főváros XVIII. kerület Pestszentlőrinc-Pestszentimre képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és ..... számú határozatával elfogadta.

A HEP Fórum tagjai:

Romák, mélyszegénységben élők esélyegyenlőségével foglalkozó munkacsoport

- Csiby Klára (Családok Átmeneti Otthona)
- Háló Gyula (Pestszentimrei Baptista Gyülekezet)
- Lakatos László (Budapest Főváros XVIII. kerületi Roma Nemzetiségi Önkormányzat)
- Madarassy Judit (CSIBÉSZ Családvédelmi Központ)
- Márkus Gábor (Tiszta Forrás Alapítvány)

Gyermekek esélyegyenlőségével foglalkozó munkacsoport

- Oláh Edit (Csibész Családvédelmi Központ Pestszentimrei Gyermejkölési és Családsegítő Szolgálat)
- Gerecs Zoltán (Gyermekek Átmeneti Otthona)
- dr. Juhos Adrienne (Pestszentlőrinc-Pestszentimre Egészségügyi Szolgáltató Nonprofit Közhasznú Kft.)
- Vicziánné Salla Ildikó (Sztehlo Gábor Evangélikus Óvoda, Általános Iskola és Gimnázium)
- Halászné Barna Krisztina (Nagy családosok Szent Lőrinc Egyesülete)
- Vecsei Brigitta (Pestszentlőrinci Zenevár Óvoda)

Nők esélyegyenlőségével foglalkozó munkacsoport

- dr. Grünwald Mária (Pestszentlőrinc-Pestszentimrei Felnőttek Gimnáziuma)
- dr. Kapás Zsannett (Budapest Főváros XVIII. kerület Pestszentlőrinc-Pestszentimrei Polgármesteri Hivatal)
- Szalai Krisztina (Budapest Főváros XVIII. kerület Pestszentlőrinc-Pestszentimrei Polgármesteri Hivatal)

Idősek esélyegyenlőségével foglalkozó munkacsoport

- Bálint Ramóna (Somogyi László Szociális Szolgálat)
- Csujka Lászlóné (Somogyi László Szociális Szolgálat)
- Freyberger László (Budapest XVIII. Kerületi Nyugdíjas Érdekvédelmi Egyesület)

Fogyatékkal élők esélyegyenlőségével foglalkozó munkacsoport

- Pál-Horváth Rita (SOFI Óvoda, Általános Iskola, Speciális Szakiskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény)
- Földesi Erzsébet (Mozgássérültek Budapesti Egyesülete XVIII. Kerületi Szervezete)
- Farkas Katalin (Városgazda XVIII. kerület Nonprofit Zrt.)
- Gulyás Tibor (Budapesti Patrónus Alapítvány)